

2e Bestuursrapportage 2016

Versie: 4.0.0.0.0

Inhoudsopgave

1 Voorwoord	3
2 Leeswijzer en samenvatting	5
2.1 Leeswijzer	5
2.2 Samenvatting	6
3 Beleidsrealisatie en financiële afwijkingen begroting 2016	9
3.1 Bestuur en dienstverlening	10
3.2 Veiligheid	14
3.3 Economie	18
3.4 Bereikbaarheid	22
3.5 Omgevingskwaliteit	28
3.6 Stedelijke ontwikkeling	38
3.7 Jeugd en onderwijs	48
3.8 Cultuur, sport en recreatie	54
3.9 Maatschappelijke ondersteuning	60
3.10 Werk en inkomen	68
3.11 Algemene dekkingsmiddelen	75
3.12 Samenvatting financiële afwijkingen	77
4 Paragrafen	79
4.1 Over- en onderschrijdingen investeringen en nieuwe kredieten	79
4.2 Plankosten	82
4.3 Personele lasten en externe inhuur	85
4.4 Bedrijfsvoeringsreserve concern	86
4.5 Taakstellingen	87
4.6 Halfjaarsrapportage MeerjarenPerspectief Grondexploitaties (MPG)	88
4.7 Technische wijzigingen	92

Hoofdstuk 1

1 Voorwoord

Uit de Tweede Bestuursrapportage 2016 blijkt dat de uitvoering van de Programmabegroting 2016 grotendeels op koers ligt: we gaan het overgrote deel van de prestaties uit de begroting volgens plan realiseren. De mee- en tegenvallers uit deze rapportage leiden per saldo tot een verwacht voordeel van € 2,7 miljoen. Dit is met name het gevolg van een positief resultaat van € 2,3 miljoen op de 3D-ontwikkelingen/WMO. Door de forse meevaller op de WMO in deze bestuursrapportage op te nemen zal het uiteindelijke saldo van de WMO – in tegenstelling tot 2015 – een beperkte invloed hebben op het resultaat van de jaarrekening.

De financiële tegenvallers en bijsturingsmaatregelen in de Eerste Bestuursrapportage 2016 leidden tot een nadeel van € 4,5 miljoen. Er is voor gekozen om deze incidentele tekorten in 2016 op te lossen door € 4,5 miljoen uit de concernreserve te halen. We stellen u nu voor om het voordelig resultaat van deze Tweede Bestuursrapportage 2016 ook direct te verrekenen met de concernreserve zodat de begroting weer op '0' sluit. Hierdoor bevat de jaarrekening alleen nog de verschillen ten opzichte van deze bestuursrapportage. Daarnaast zal de concernreserve met het voordeel van € 2,7 miljoen uit deze bestuursrapportage ruim boven het vastgestelde saldo van € 30,0 miljoen komen zodat er dekking is voor de verwachte tekorten binnen het sociaal domein in de periode 2017 t/m 2019.

Om de voorspellende waarde van deze Tweede Bestuursrapportage voor het uiteindelijke rekeningresultaat te vergroten, stellen we ook voor om een aantal incidentele budgetten over te hevelen waarvan we nu al weten dat de bijbehorende uitgaven pas in 2017 gaan plaatsvinden. Door deze overhevelingen en enkele budgetneutrale wijzigingen bij de Tweede Bestuursrapportage uit te voeren, 'vervuilen' ze straks niet het resultaat van de jaarrekening.

Leiden, september 2016

College van burgemeester en wethouders

Hoofdstuk 2

2 Leeswijzer en samenvatting

2.1 Leeswijzer

De bestuursrapportage bestaat uit twee delen:

- Verantwoording van de beleidsrealisatie en financiële afwijkingen van de programmabegroting 2016;
- Een aantal paragrafen dat een dwarsdoorsnede geeft van deze programma's vanuit een beheersmatig perspectief.

De verantwoording van de beleidsrealisatie volgt de programma-indeling van de programmabegroting 2016. Aan de hand van de doelenbomen met de prestaties geven we met de kleuren van de stoplichten aan in hoeverre de uitvoering van de prestaties op koers ligt:

Stoplicht	Betekenis
✓ Groen	Prestatie wordt of is binnen de gestelde kaders van tijd, geld en kwaliteit gerealiseerd.
⚠ Oranje	Er is een risico dat de prestatie niet binnen de gestelde kaders van tijd, geld en kwaliteit wordt gerealiseerd. Hierop is bijsturing nodig.
✗ Rood	Prestatie wordt of is niet binnen de gestelde kaders van tijd, geld en kwaliteit gerealiseerd.

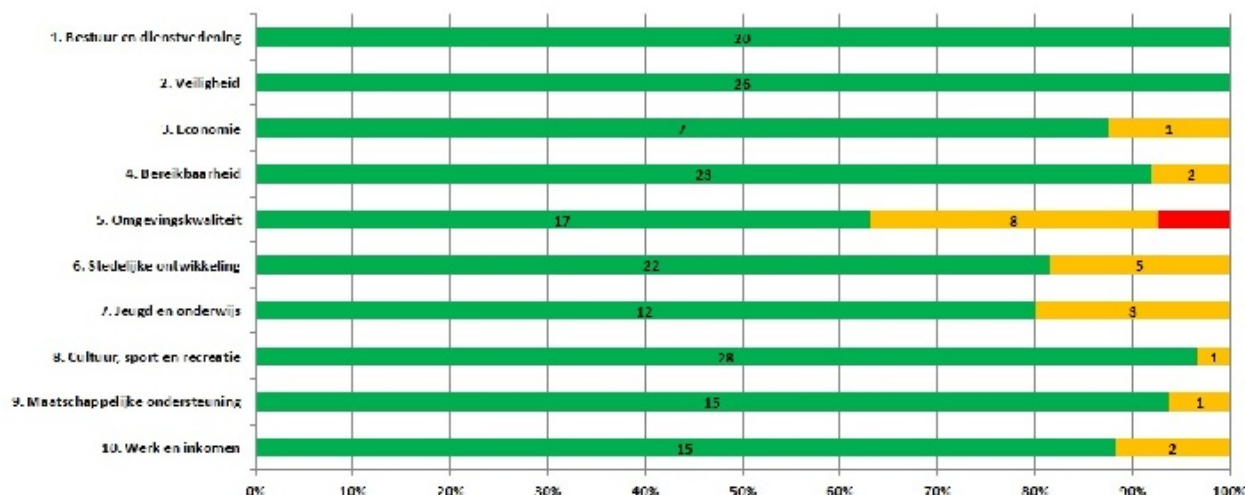
Bij een 'rood' of 'oranje' stoplicht bevat de bestuursrapportage een toelichting op de oorzaak van de afwijking, de consequenties voor het bereiken van de programmadoelstelling en de wijze waarop het college wil bijsturen.

Naast de doelenbomen, geeft de bestuursrapportage per programma inzicht in de (verwachte) financiële mee- en tegenvallers. Deze financiële afwijkingen zijn in één tabel samengevat. Het raadsvoorstel bij de bestuursrapportage bevat een begrotingswijziging waarin we de financiële over- en onderschrijdingen aan u voorleggen. De bestuursrapportage en begrotingswijziging bevatten alleen incidententele voor- en nadelen in 2016 of budgettaire neutrale voor- en nadelen voor het meerjarenbeeld.

2.2 Samenvatting

Voortgang Prestaties

De uitvoering van de Programmabegroting ligt grotendeels op koers: van de 210 prestaties waarin de Programmabegroting 2016 is opgedeeld, verwachten we dat 185 prestaties zonder meer volgens planning worden gerealiseerd ('groen'). Op 23 prestaties is bijsturing nodig ('oranje') en van 2 prestaties verwachten we dat deze niet binnen de kaders uit de Programmabegroting 2016 kan worden gerealiseerd ('rood'). De onderstaande figuur maakt inzichtelijk welk percentage van de prestaties binnen de diverse programma's op koers ligt:

Financiële afwijkingen

Naast de voortgang van de diverse prestaties geeft de Bestuursrapportage ook inzicht in de financiële afwijkingen die worden voorzien. Voor een deel zijn deze budgetneutraal en hebben daarmee geen invloed op het resultaat. Voor een deel betreft dit mee- en tegenvallers die wel invloed hebben op het resultaat. Per saldo bedraagt het voordeel € 2,7 miljoen. De belangrijkste posten zijn:

- een tegenvaller van € 1,5 miljoen bij de huisvesting van vergunninghouders en bijzondere doelgroepen (naar aanleiding van het eerste uitvoeringsbesluit dient conform het BBV een bedrag van € 1,5 miljoen in een voorziening gestort te worden om de verwachte kosten van herhuisvesting na een periode van 10 jaar te kunnen dekken);
- een tegenvaller van € 0,8 miljoen bij bijzondere bijstand en minimabeleid, vooral het gevolg van het toegenomen aantal statushouders;
- een tegenvaller van € 0,6 miljoen bij bouwleges als gevolg van het achterblijven van grote bouwprojecten;
- een meevaller van per saldo € 2,3 miljoen bij de WMO als gevolg van minder gebruik van de beschikbare voorzieningen dan geraamd (niet vanwege beleidsaanpassingen);
- een meevaller van € 1,0 miljoen als gevolg van een verwachte decentralisatie-uitkering voor statushouders als de huisvestingstaakstelling ultimo november 2016 wordt gerealiseerd;
- een meevaller van € 1,0 miljoen in programma 5 Omgevingskwaliteit door een vrijval uit de voorziening groot onderhoud walmuren en beschoeiing omdat een groot aantal van de geplande werkzaamheden bij de besluitvorming van de nieuwe beheerplannen onder investeringen zijn opgenomen;
- een meevaller van € 0,6 miljoen bij de algemene uitkering als gevolg van de bijstelling van een aantal maatstaven.

De verwachte afwijkingen voor 2016 zijn (- = voordelig / bedragen x € 1.000)

Programma	Omschrijving	Bedrag 2016	Totaal programma
2	Veiligheidsregio	-512	
			-512
5	Friciekosten Omgevingsdienst West Holland	237	
	Opbrengsten buitenreclame	79	
	Opbrengsten Werken voor Derden 2016 (uit 2015)	-224	
	Tijdelijke brug Jan van Houtbrug	185	
	Vrijval uit voorziening walkanten	-1.000	
			-723
6	Humanities campus	70	
	Leges omgevingsvergunningen	645	
			715
9	Ratificatie VN verdrag rechten van personen met een handicap	50	
	3D-Ontwikkelingen 2016	-2.308	
	Huisvesting statushouders en bijzondere doelgroepen	1.500	
			-758
10	Bijstandsuitkeringen 2016	200	
	Bijzondere bijstand Minimabeleid 2016	842	
	Geprognoseerde voordelen bij DZB binnen de uitvoering van de WSW en Re-integratie Leiden.	-350	
			692
AD	Onderuitputting kapitaallasten	-142	
	Financieringsresultaat (KPL kapitaallasten / beleggingen / geldleningen)	-350	
	Verlaging voorziening dubieuze debiteuren	-100	
	Vrijval kapitaallasten	-20	
	Onjuiste indexering op de Stelpost salarissen voor detachering naar derden	144	
	DU Statushouders	-1.000	
	Bijstelling Algemene uitkering 2016	-600	
			-2.068
	TOTAAL TE VERREKENEN MET CONCERNRESERVE		-2.653

Hoofdstuk 3

3 Beleidsrealisatie en financiële afwijkingen begroting 2016

1

Bestuur en dienstverlening

Bestuur en dienstverlening

<i>Programmanummer</i>	1
<i>Commissie</i>	Leefbaarheid en Bereikbaarheid
<i>Portefeuille(s)</i>	Bestuur, Veiligheid en Handhaving Werk en Inkomen, wijken en financiën

De missie van het programma Bestuur en dienstverlening luidt:

De gemeente Leiden staat voor een betrouwbaar bestuur: open en transparant en in samenwerking met en voor partners en burgers in de stad en regio. De gemeente Leiden staat voor een klantgerichte dienstverlening, waarbij de klanten betrouwbaar, duidelijk, snel en op maat worden bediend.

Stand van zaken bij Bestuursrapportage

De prestaties voor het onderdeel Bestuur verlopen conform de verwachtingen die in de begroting 2016 staan. Er zijn geen afwijkingen.

Leiden zet zich in om de digitale dienstverlening steeds verder uit te breiden en te verbeteren. Uit het jaarlijks onderzoek uitgevoerd door Deloitte in opdracht van de ministeries van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Economische Zaken blijkt dat de gemeente Leiden de op twee na meest digitaal volwassen gemeente van Nederland is.

3.1.1 Doelenbomen

Beleidssterrein 1A Bestuur

Doel	Prestatie	
1A1 Volksvertegenwoordiging, kaderstelling en control	1A1.1 De gemeenteraad en raadscommissies vergaderen volgens de vastgestelde vergadercyclus	✓
	1A1.2 Burgers actief informeren over rol en werkzaamheden van de gemeenteraad	✓
	1A1.3 Ondersteuning van de gemeenteraad door de griffie, onderzoek door de rekenkamercommissie en controle door de accountant	✓
1A2 Dagelijks besturen van de gemeente	1A2.1 Dagelijks besturen van de gemeente door het college	✓
	1A2.2 Ondersteunen van het college en directie door bestuurs- en directieondersteuning	✓
	1A2.3 Dagelijks managen door de concerndirectie	✓
	1A2.4 Uitvoeren van concerncontrol, waaronder doorlichtingsonderzoeken en audits	✓
	1A2.5 Informeren en betrekken van burgers, bedrijven en instellingen over besluiten en bij uit te voeren beleid	✓
	1A2.6 Organiseren van verkiezingen voor gemeente, provincie, Rijk en Europa	✓
	1A2.7 Strategische beleidsadvisering en onderzoek	✓
	1A2.8 Adviseren van bestuur over communicatie	✓
	1A2.9 Organiseren van medezeggenschap	✓
1A3 Bijdragen aan en sturen op samenwerkingsverbanden	1A3.1 Sturing en toezicht houden op samenwerkingsverbanden	✓
	1A3.2 Bevorderen van intergemeentelijke samenwerking	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 1A Bestuur

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van begroting.

Beleidssterrein 1B Dienstverlening

Doel	Prestatie	
1B1 Burgers, bedrijven en instellingen zijn tevreden over de publieke dienstverlening	1B1.1 Leveren van alle producten en diensten rondom publieke dienstverlening (o.a. identiteitskaarten, vergunningen, informatie etc.)	✓
	1B1.2 Zorgen voor eenduidige en klantvriendelijke dienstverlening via alle kanalen (post, e-mail, internet, balie en telefoon)	✓
	1B1.3 Op orde houden basisregistraties (GBA, BAG etc.)	✓
1B2 De publieke dienstverlening voldoet aan moderne standaarden	1B2.1 Doorontwikkelen van het KCC	✓
	1B2.2 Invoeren van zaakgewijs werken	✓
	1B2.3 Omzetten papieren archieven in digitale archieven	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 1B Dienstverlening

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van begroting.

3.1.2 Financiële afwijkingen begroting 2016

Programma 1 Bestuur en Dienstverlening (- = voordeel)

Nummer	Onderwerp	B/L	2016	2017	2018	2019	2020	I/S	Portefeuillehouder
	Mee- en tegenvallers								
	Budget neutrale wijzigingen								
	Resultaat programma 1		0	0	0	0	0		
	Budgetoverhevelingen								
1.1	Bouwdossiers en Cliëntendossiers	L	-631	631				I	Marleen Damen
								I	
	Totaal budgetoverhevelingen programma 1		-631	631	0	0	0		
	Resultaat na budgetoverheveling		-631	631	0	0	0		

3.1.3 Toelichting afwijkingen begroting 2016

Mee- en tegenvallers:

Niet van toepassing.

Budgetneutrale wijzigingen:

Niet van toepassing.

Budgetoverhevelingen:

Bouw- en cliëntdossiers

In 2012 is door de raad een budget van € 750.000 beschikbaar gesteld voor de digitalisering van bouw- en cliëntdossiers, verdeeld over de jaren 2012 t/m 2016. Als gevolg van vertraging in de aanbesteding met betrekking tot de digitalisering van bouwdossiers resteerde voor 2015 nog een saldo van € 146.943. Dit bedrag wordt grotendeels in 2016 uitgegeven. Door de opgelopen vertraging in de aanbesteding in 2015 schuiven de geplande uitgaven steeds één jaar op. De planning voor afronding van project digitalisering bouw- en cliëntdossiers is nu eind 2017. In het totaal wordt een bedrag van € 631.290 doorgeschoven naar 2017.

Af te sluiten investeringskredieten:

Niet van toepassing.

2

Veiligheid

Veiligheid

<i>Programmanummer</i>	2
<i>Commissie</i>	Leefbaarheid en Bereikbaarheid
<i>Portefeuille(s)</i>	Bestuur, Veiligheid en Handhaving

De missie van het programma Veiligheid luidt:

De gemeente Leiden staat voor een stad die veilig is en voelt op het gebied van wonen, werken en leven in samenwerking met bewoners en partners.

Stand van zaken bij Bestuursrapportage

Het gaat goed met de veiligheid in Leiden. De cijfers laten ook voor de eerste maanden van 2016 een dalende trend zien. Het totaal aantal geregistreerde misdrijven tot met juli 2016 is 6% lager dan in 2015.

3.2.1 Doelenbomen

Beleidssterrein 2A Fysieke veiligheid

Doel	Prestatie	
2A1 Optimale preventie en aanpak branden, rampen en crises	2A1.1 Planvorming, training en oefening voor een optimale crisisorganisatie	✓
	2A1.2 Planvorming rondom grootschalige, risicovolle evenementen	✓
	2A1.3 Inzet bij rampen en crises	✓
	2A1.4 Afspraken maken en toezien op naleven afspraken met Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM)	✓

Toelichting doelenboom beleidssterrein 2A Fysieke veiligheid

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van begroting.

Beleidssterrein 2B Sociale veiligheid

Doel	Prestatie	
2B1 Beperken criminaliteit	2B1.1 Activiteiten Veiligheidshuis	✓
	2B1.2 Veilige Publieke Taak	✓
	2B1.3 Preventie woninginbraken	✓
	2B1.4 Inzet Veilig Thuis	✓
	2B1.5 Bijdrage aan veilig ondernemen	✓
	2B1.6 Aanpak georganiseerde criminaliteit (ondermijning)	✓
	2B1.7 Aanpak Radicalisering	✓
	2B1.8 Aanpak Fietsendiefstal	✓
2B2 Beperken overlast	2B2.1 Activiteiten Veiligheidshuis	✓
	2B2.2 Inzet beperken drugserelateerde overlast	✓
	2B2.3 Inzet beperken jeugdoverlast	✓
	2B2.4 Regievoering samenwerking jaarwisseling	✓
	2B2.5 Inzet beperken woonoverlast	✓
	2B2.6 Inzet beperken overlast op het water	✓
2B3 Veilig uitgaan	2B3.1 Risicoscan, coördinatie en vergunningverlening evenementen	✓
	2B3.2 Coördinatie en vergunningverlening horeca	✓
2B4 Handhaven openbare orde	2B4.1 Handhaven horecaregelgeving	✓
	2B4.2 Handhaven prostitutie- en coffeeshopbeleid	✓
	2B4.3 Handhaven bij evenementen	✓
	2B4.4 Inzet openbare orde en veiligheid bevoegdheden burgemeester	✓
2B5 Betrekken burgers bij veiligheid	2B5.1 Inzet sociale media	✓
	2B5.2 Inzet wijkveiligheid	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 2B Sociale veiligheid

2B1.7 Aanpak Radicalisering

Ten behoeve van de (preventieve) aanpak van radicalisering heeft de gemeente Leiden (gezamenlijk met de gemeente Alphen aan den Rijn) versterkingsgelden toegekend gekregen vanuit de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV.)

3.2.2 Financiële afwijkingen begroting 2016

Programma 2 Veiligheid (- = voordeel)

Nummer	Onderwerp	B/L	2016	2017	2018	2019	2020	I/S	Portefeuillehouder
	Mee- en tegenvallers								
2.1	Veiligheidsregio	L	-512					I	Henri Lenferink
								S	Henri Lenferink
	Budget neutrale wijzigingen								
	Resultaat programma 2		-512	0	0	0	0		
	Budgetoverhevelingen								
2.2	Bommenregeling Vinkbrug	B	1.089	-1.089				I	Henry Lenferink - Marleen Damen
	Totaal budgetoverhevelingen programma 2		1.089	-1.089	0	0	0		
	Resultaat na budgetoverheveling		577	-1.089	0	0	0		

3.2.3 Toelichting afwijkingen begroting 2016

Mee- en tegenvallers:

Veiligheidsregio

De Veiligheidsregio heeft het boekjaar 2015 afgesloten met een positief resultaat. In het Algemeen Bestuur de Veiligheidsregio van 30 juni 2016 is besloten om het resultaat te restitueren aan de betrokken gemeenten. Leiden ontvangt een bedrag van afgerond € 512.000.

Budgetneutrale wijzigingen:

Niet van toepassing.

Budgetoverhevelingen:

Bommenregeling Vinkbrug

Voor het opruimen van de bommen bij de Vinkbrug wordt een vergoeding ontvangen via het gemeentefonds. Deze vergoeding is in 2016 geraamd, maar wordt pas in 2017 ontvangen. De geraamde vergoeding van afgerond € 1,1 miljoen wordt daarom overgeheveld naar 2017. Daarnaast was de vergoeding gemeentefonds ten onrechte geraamd in het programma Veiligheid, hetgeen Algemene dekkingsmiddelen moet zijn.

Af te sluiten investeringskredieten

Niet van toepassing.

3

Economie

Economie

<i>Programmanummer</i>	3
<i>Commissie</i>	Werk en financiën
<i>Portefeuille(s)</i>	Bereikbaarheid, Financiën en Economie

De missie van het programma Economie luidt:

De gemeente Leiden staat voor een vitale en duurzame economische structuur in samenwerking met haar stadspartners en de regio.

Stand van zaken bij Bestuursrapportage

Er wordt voortvarend gewerkt aan de vastgestelde projecten van Economie071, de programma's Kennisstad en Binnenstad, de doorontwikkeling van het Bio Science Park, het faciliteren en stimuleren van bestaande en nieuwe ondernemers, het bestrijden van leegstand kantoren en bedrijfsgebouwen en het inzetten op promotie en marketing van Leiden als Kennis - en Cultuurstad. De meerderheid van de prestaties verloopt goed. Voor een aantal prestaties geldt dat sprake is van vertraging, veelal door complexe opgaven die meer tijd en overleg vergen dan gepland. Het gevolg hiervan is dat aan een prestatie als wijk economie niet wordt toegekomen.

3.3.1 Doelenbomen

Beleidsterrein 3A Ruimte om te ondernemen

Doel	Prestatie	
3A1 Betere ruimtelijke mogelijkheden voor bedrijven en instellingen	3A1.1 Regionale en lokale beleidsontwikkeling, beleidsuitvoering en advisering	⚠
	3A1.2 Doorontwikkeling Leiden Bio Science Park (LBSP)	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 3A Ruimte om te ondernemen

3A1.1 Regionale en lokale beleidsontwikkeling, beleidsuitvoering en advisering

Markten

Stoplicht 'oranje': de evaluatie van het standplaatsenplan is niet in het begin van 2016 afgerond maar zal in de tweede helft van 2016 worden uitgevoerd.

Verordening ligplaatsen bedrijfsvoertuigen

Stoplicht 'rood': na vaststelling in 2015 van de discussienotitie over bedrijfsvoertuigen (notitie Scenario's met betrekking tot de versterking van de bedrijvigheid op het Leidse water) wordt nu gewerkt aan de nieuwe Verordening op de bedrijfsvoertuigen en de bijbehorende ligplaatsenplannen. De verordening zal eind 2016 / begin 2017 ter besluitvorming aangeboden en het ligplaatsenplan zal daarop volgen. Na vaststelling kan worden overgegaan tot implementatie van de nieuwe regelgeving. Met name door de keuzes op het gebied van de wijze van verdeling en uitgifte van de ligplaatsen en de inrichting van de administratie zal de implementatie vooral in 2017 plaats gaan vinden.

Beleidskader winkelvoorzieningen

Stoplicht 'oranje': vanwege koppeling met de retailvisie en de aanhouding door de raad van de retailvisie en kaderstellende notitie winkelvoorzieningen binnenstad heeft de vaststelling van deze kaderstellende notitie vertraging opgelopen.

Kantorenvisie Holland Rijnland

Stoplicht 'oranje': vanwege de complexe materie en de grote financiële belangen voor eigenaren en gemeenten heeft dit veel tijd gekost. Hierdoor zal de kantorenstrategie later worden vastgesteld dan gepland.

Wijkeconomie

Stoplicht 'rood': als gevolg van andere prioriteiten, zoals de retailvisie, is niet toegekomen aan het opstellen van een plan van aanpak voor wijkeconomie. Wel wordt gewerkt aan projecten die hier deel van uit maken. Zo is inmiddels winkelcentrum De Stevensbloem opgeleverd, wordt over de (complexe) aanpak van winkelcentra Kopermolen en Diamantplein overleg gevoerd en wordt in Leiden Noord en de Kooi gewerkt aan de nieuwe winkelvoorzieningen.

3A1.2 Doorontwikkeling Leiden Bio Science Park

Alle onderdelen staan op groen, behoudens het 'vaststellen bestemmingsplan Station Bio Science Parkzijde'. Door milieuonderzoeken neemt de voorbereiding meer tijd in beslag zodat de vaststelling in 2017 zal plaatsvinden.

Beleidsterrein 3B Faciliteren en stimuleren van ondernemen

Doel	Prestatie	
3B1 Sterker ondernemersklimaat	3B1.1 Faciliteren van bedrijvigheid, starters en ondernemerschap in Leiden	✓
	3B1.2 Verbeteren aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt en stimuleren ondernemerschap	✓
3B2 Meer kennisintensieve bedrijvigheid	3B2.1 Stimuleren en acquisitie van kennisintensieve bedrijvigheid en netwerken	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 3B Faciliteren en stimuleren van ondernemen

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van begroting.

Beleidsterrein 3C Marketing en promotie

Doel	Prestatie	
3C1 Meer zakelijk en recreatief bezoek aan Leiden	3C1.1 Citymarketing en stimuleren toeristische aantrekkelijkheid	✓
	3C1.2 Faciliteren Centrummanagement Leiden en marketing- en activiteiten campagne binnenstad	✓
	3C1.3 Inspanningen en programmasturing Binnenstad	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 3C Marketing en promotie.

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van begroting.

3.3.2 Financiële afwijkingen begroting 2016

Er zijn geen financiële afwijkingen voor dit programma.

3.3.3 Toelichting afwijkingen begroting 2016

Mee- en tegenvallers:

Niet van toepassing.

Budgetneutrale wijzigingen:

Niet van toepassing.

Budgetoverhevelingen:

Niet van toepassing.

Af te sluiten investeringskredieten:

Niet van toepassing.

4

Bereikbaarheid

Bereikbaarheid

<i>Programmanummer</i>	4
<i>Commissie</i>	Leefbaarheid en Bereikbaarheid
<i>Portefeuille(s)</i>	Bereikbaarheid, Economie, Binnenstad en Cultuur Bouw en Openbare Ruimte

De missie van het programma Bereikbaarheid luidt:

Leiden ligt op een prachtige plek in de Randstad, te midden van groen, met een groot station en met snelwegen aan weerszijden. Ondanks deze prachtige ligging laat de bereikbaarheid van de stad te wensen over. Om dat te verbeteren willen we zwakke punten in onze bereikbaarheid verhelpen, voor alle vormen van vervoer. Uitgangspunten daarbij zijn dat reizigers met betrouwbare reistijden de stad in en uit kunnen, bewoners zich sneller door de stad moeten kunnen bewegen en dat elke rit met fiets of auto begint en eindigt met een parkeerplek.

Stand van zaken bij Bestuursrapportage

Algemeen

De projecten die voortkomen uit de Mobiliteitsnota bevinden zich in verschillende fases. Een aantal grote projecten die de bereikbaarheid en leefbaarheid van de stad zullen vergroten is al gestart, denk aan de ontsluiting van het Bio Science Park, het aanleggen van snelfietspaden, het eerste deel van de centrumroute en de uitbreiding van het betaald parkeren. Andere projecten krijgen steeds meer vorm zoals de Leidse Ring of het digitaliseren van het parkeren. Ook zijn er projecten waar nog besluiten over genomen worden bijvoorbeeld zoals b.v. Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV).

Leidse Ring Noord

De gemeenteraden van Leiden en Leiderdorp hebben in juli 2016 het Kaderbesluit Leidse Ring Noord vastgesteld. Het plan zal nu verder worden uitgewerkt en per tracédeel zal een uitvoeringsbesluit worden opgesteld.

Rijnlandroute

De Raad van State maakte 22 juli 2016 bekend dat het Provinciaal Inpassingsplan voor de RijnlandRoute onherroepelijk is. De provincie heeft op een juiste wijze 2 onderdelen van het inpassingsplan aangepast. Het ging om de vastlegging van de locatie van de tunnelmond en een kleine wijziging op de plankaart ten behoeve van een deels te verwerven perceel aan de Vrouwenweg in Leiden.

Gebiedsgerichte aanpak Investeringsprogramma Bereikbaarheid

In 2015 is de gemeente als uitvloeisel van het Investeringsprogramma Bereikbaarheid 2016-2022 met een gebiedsgerichte aanpak van openbare ruimte projecten voor de binnenstad van Leiden gestart. Dit gaat nu ook gebeuren voor de openbare ruimte projecten buiten de singels van de binnenstad en buiten de reeds bestaande projectgebieden/ projectorganisaties. Waar projecten elkaar raken wordt afstemming gezocht om tot een slimme en efficiënte manier van planvoorbereiding en uitvoering te komen. Het gaat om projecten m.b.t. de openbare ruimte uit de begrotingsprogramma's Bereikbaarheid, Omgevingskwaliteit en mogelijk andere programma's.

3.4.1 Doelenbomen

Beleidssterrein 4A Langzaam verkeer

Doel	Prestatie	
4A1 Meer fietsgebruik	4A1.1 Opstellen fietsbeleid	✓
	4A1.2 Fietsparkeren	✓
	4A1.3 Verbeteren Fietsroutes	✓
4A2 Betere looproutes	4A2.1 Opstellen voetgangersbeleid	✓
	4A2.2 Verbeteren aanlooproutes Centrum	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 4A Langzaam verkeer

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van begroting.

Beleidssterrein 4B Openbaar vervoer

Doel	Prestatie	
4B1 Meer gebruik van het openbaar vervoer	4B1.1 Opstellen openbaarvervoerbeleid	✓
	4B1.2 Realisatie afspraken HOV-overeenkomst Z-Holland Noord	✓
	4B1.3 Verbeteren OV infrastructuur	✓
4B2 Verplaatsen busstation	4B2.1 Verplaatsen busstation naar zeezijde	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 4B Openbaar vervoer

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van begroting.

Beleidssterrein 4C Autoverkeer

Doel	Prestatie	
4C1 Betere doorstroming op het Leidse wegennet	4C1.1 Opstellen beleid autoverkeer	✓
	4C1.2 Rijnlandroute	✓
	4C1.3 No Regret - Maatregelen LAB71	✓
	4C1.4 Ontsluiting Bio Science Park	✓
	4C1.5 Leidse Ring Noord	✓
	4C1.6 Verbeteren knelpunten wegennet	⚠

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 4C Autoverkeer

4C1.6 Verbeteren knelpunten wegennet

Zoals in de Eerste bestuursrapportage is aangegeven, is het project Maresingel vertraagd. De scope van het project is in stedenbouwkundige zin uitgebreid. In het najaar wordt gezocht naar aanvullende middelen om het project in deze vorm te kunnen realiseren of zal worden voorgesteld om de scope aan te passen.

Beleidsterrein 4D Parkeren

Doel	Prestatie	
4D1 Meer parkeerquantiteit en betere parkeer kwaliteit	4D1.1 Opstellen parkeerbeleid	✓
	4D1.2 Realisatie parkeergarage Kooiplein	⚠
	4D1.3 Realisatie parkeergarage Garenmarkt	✓
	4D1.4 Realisatie parkeergarage Lammermarkt	✓
	4D1.5 Parkeermanagement	✓
	4D1.6 Uitvoeren maatregelen parkeren	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 4D Parkeren

4D1.2 Realisatie parkeergarage Kooiplein

De gebiedsontwikkeling van Kooiplein en omgeving voorziet in de realisatie van twee openbare parkeergarages door een ontwikkelaar. In het najaar van 2014 is de realisatie van de eerste openbare parkeergarage (214 parkeerplaatsen) gestart. De oplevering hiervan vindt eind 2016 plaats. De start van de bouw van de tweede openbare parkeergarage (142 parkeerplaatsen) zal in plaats van in het tweede kwartaal pas in het derde kwartaal van 2016 plaatsvinden. De bouw zal ongeveer een jaar in beslag nemen.

Beleidsterrein 4E Leefomgeving

Doel	Prestatie	
4E1 Betere leefomgeving door verkeersmaatregelen	4E1.1 Opstellen verkeersveiligheidsbeleid	✓
	4E1.2 Uitvoeren verkeersveiligheidsmaatregelen op wijkniveau	✓
	4E1.3 Bebording en bewegwijzering	✓
4E2 Duurzame mobiliteit	4E2.1 Uitvoeren maatregelen duurzame mobiliteitsbeleid	✓

Toelichting doelenboom 4E Leefomgeving

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van begroting.

3.4.2 Financiële afwijkingen begroting 2016

Programma 4 Bereikbaarheid (- = voordeel)

Nummer	Onderwerp	B/L	2016	2017	2018	2019	2020	I/S	Portefeuillehouder
	Mee- en tegenvallers								
	Budget neutrale wijzigingen								
4.2	Definitieve asfaltering fietspaden Zwartepad-viaduct / N.W-hoek Gooimeerlaan.	L		4	4	4	4	S	Paul Laudy
4.2	Definitieve asfaltering fietspaden Zwartepad-viaduct / N.W-hoek Gooimeerlaan.	L		-4	-4	-4	-4	S	Marleen Damen
	Resultaat programma 4		0	0	0	0	0		
	Budgetoverhevelingen								
	Totaal budgetoverhevelingen programma 4		0	0	0	0	0		
	Resultaat na budgetoverheveling		0	0	0	0	0		

3.4.3 Toelichting afwijkingen begroting 2016

Mee- en tegenvallers:

Niet van toepassing.

Budgetneutrale wijzigingen:

Krediet asfaltering fietspaden nabij van Voorthuysenlocatie

Het krediet voor afrondende werkzaamheden Willem de Zwijgerlaan is bij de eerste Bestuursrapportage 2016 afgesloten met een positief saldo van afgerond € 1,0 miljoen. Er is besloten om de kapitaallasten van gemiddeld € 61.000 per jaar vanaf 2017 te laten vrijvallen en te gebruiken als dekking voor de taakstelling op kapitaallasten.

Er waren echter een aantal werkzaamheden onderdeel van het afgesloten krediet die door diverse omstandigheden eerst in 2016 / 2017 uitgevoerd gaan worden. Dit betreft de definitieve asfaltering van het fietspad van de noordwestelijke oprit van het Zwarte pad-viaduct (raming € 60.300) en de definitieve asfaltering van fietspad ter plaatse van de noordwestelijke hoek van de Gooimeerlaan, nabij de NVG locatie (raming € 26.800). Deze ramingen waren ook opgenomen als onderdeel van het krediet afrondende werkzaamheden Willem de Zwijgerlaan en vormden onderdeel van het positieve saldo van € 1,0 miljoen. Voorgesteld wordt om voor de uitvoering van de definitieve asfaltering een krediet van € 87.100 beschikbaar te stellen waarbij de jaarlijkse kapitaallasten van € 4.200 vanaf 2017 worden gedekt ten laste van de stelpost kapitaallasten.

Krediet fietscorridor Leiden- Kaag en Braassem

Het verbeteren van deze fietsroute draagt bij aan het beleidsdoel om het gebruik van de fiets te stimuleren. In de begroting voor 2016 is onder 4A.1.3 verbeteren fietsroutes, Quick wins corridor 4 Kaag en Braassem, een budget van € 252.000 opgenomen. In de huidige situatie moeten fietsers komende vanaf de Persant Snoepweg en die gebruik maken van de fietstunnel onder de Hoge Rijndijk een oncomfortabele slinger maken om op de Lekstraat te komen. Vervolgens moet een klein stukje op de Lekstraat worden gereden om dan rechtsaf te slaan naar het fietspad door het Matilopark richting de Julius Caesarbrug. In het ontwerp voor de aangepaste situatie kunnen fietsers in een keer vanuit de tunnel zonder bochten naar het fietspad door het Matilopark.

Voorgesteld wordt om een krediet van € 43.000 beschikbaar te stellen, de jaarlijkse kapitaallasten zijn reeds opgenomen in het meerjareninvesteringsplan.

Budgetoverhevelingen:

Niet van toepassing.

Af te sluiten investeringskredieten:

7100072 W4 - aquaduct met tunnelbak

Dit krediet kan afgesloten worden met een voordeel van € 108.851. Het krediet wordt gedekt door een onttrekking aan de reserve bouwleges en het niet benutte deel blijft binnen deze reserve beschikbaar.

5

Omgevingskwaliteit

Omgevingskwaliteit

<i>Programmanummer</i>	5
<i>Commissie</i>	Leefbaarheid en Bereikbaarheid
<i>Portefeuille(s)</i>	Bouw en Openbare Ruimte Onderwijs, Sport en Duurzaamheid

De missie van het programma Omgevingskwaliteit luidt:

De gemeente Leiden staat voor een stad met een openbare ruimte die schoon, heel en veilig is, waar mensen graag vertoeven en die uitnodigt tot verantwoordelijk gedrag. Zij doet dit samen met alle gebruikers.

Stand van zaken bij Bestuursrapportage

De beheerplannen voor de kapitaalgoederen openbare ruimte (inclusief Sport) voor de periode 2017-2021 zijn inmiddels vastgesteld. Hiermee realiseren we een integrale manier van beheren: niet alleen onderhoud maar ook de afstemming met andere projecten vanuit bijvoorbeeld programma Bereikbaarheid. Door beheerkennis expliciet in te zetten bij ontwikkeling, inrichten, handhaving en vergunningverlening leveren we een bijdrage aan een optimaal en efficiënt te beheren openbare ruimte. Het resultaat is een schone, hele en veilige leefomgeving die voldoet aan vastgestelde kwaliteitsniveaus en functies zoals bereikbaarheid en toegankelijkheid. Ook het houden van wijkshouwen met bewoners wordt meer en meer een ingebedde activiteit binnen beheer. Ook zijn er inmiddels twee bewonersavonden (gemiddelde waardering 7,7) over de kwaliteit van de openbare ruimte georganiseerd. Tijdens deze bewonersavonden worden meldingen en initiatieven voor aanpassingen of verbeteringen in de openbare ruimte van bewoners verzameld. Inmiddels heeft een ook flink aantal bewonersgroepen zich aangemeld voor zelfbeheer, dat wil zeggen het met een groep bewoners zelf starten en onderhouden van een stuk openbare ruimte. Dit zelfbeheer wordt gefaciliteerd vanuit de gemeente.

Eind 2015 zijn de Duurzaamheidsambities 2030 en de Duurzaamheidsagenda 2016-2020 vastgesteld. Sinds medio 2015 lopen er al een aantal duurzaamheidsprojecten en is reeds de programmatische aanpak voor duurzaamheid met een programmamanager en integraal programmateam van start gegaan. Dat heeft er toe geleid dat duurzaamheid een onderwerp in de gemeentelijke organisatie is geworden dat is gaan leven en concreet is geworden. In mei is het Werkplan Programma Duurzaamheid 2016-2020 verschenen waarin alle maatregelen voor de komende jaren zijn opgenomen. Onderdeel van het programma is continu contact met en het aanjagen van burgers, ondernemers en organisaties in de stad. Daarvoor hebben in de eerste helft van het jaar onder de titel 'Meet up Leiden 2030' 3 bijeenkomsten plaatsgevonden en zijn er themabijeenkomsten geweest over energie en groen. In september is de duurzaamheidscampagne 'Goed' van start gegaan met als eerste thema Verduurzaming van woningen gericht op eigenaars en huurders. Eind september verschijnt huis-aan-huis de Duurzaamheidskrant. In de eerste helft van het jaar hebben ook succesvolle acties rondom geveltuinen in Groenoord plaatsgevonden, is de capaciteit voor plastic inzameling vervijfvoudigd en zijn er energiescans bij de horeca uitgevoerd. Leiden trekt landelijk de aandacht met de analyse die gedaan is voor energietransitie in het kader van de Omgevingsvisie Hart van Holland. Deze aandacht biedt een goede basis voor mogelijke pilots met de provincie en ministeries van I&M en EZ rondom warmte en duurzame energieopwekking. Voor het thema Klimaatadaptatie heeft de samenwerking er reeds toe geleid dat de EU in juli heeft besloten een project goed te keuren dat nu per september kan gaan starten.

3.5.1 Doelenbomen

Beleidssterrein 5A Verharde openbare ruimte

Doel	Prestatie	
5A1 Schoon, heel en veilig	5A1.1 Ontwikkelen beleid openbare ruimte	✓
	5A1.2 Openbare ruimte projecten programma Binnenstad	✓
	5A1.3 Beheren openbare ruimte	⚠
	5A1.4 Inzamelen huishoudelijk afval	✓
	5A1.5 Inzamelen bedrijfsafval	✗
	5A1.6 Beheren contracten buitenreclame	⚠
	5A1.7 Handhaven gebruik openbare ruimte	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 5A Verharde openbare ruimte

5A1.3 Beheren openbare ruimte

Beheren openbare verlichting

Het uitvoeren van het regulier onderhoud (exploitatie) verloopt volgens planning. Verder is het wegwerken van de eerder geconstateerde achterstand onderhoud openbare verlichting nagenoeg afgerond. Het uitvoeren van geplande vervangingswerkzaamheden (investeringen) uit het uitvoeringsplan 2014-2018 loopt echter achter vooral vanwege vertraging in de engineering. De indicator staat daarom op oranje. Inmiddels wordt extra ondersteuning ingehuurd om de vervangingsachterstand weg te werken. Verwacht wordt deze medio 2017 te hebben ingelopen.

Beheren bruggen en viaducten

Het college van burgemeester en wethouders heeft besloten (B&W 16.0192) een tijdelijke stalen brug direct liggend op de Jan van Houtbrug te realiseren. De kosten voor de tijdelijke brug vallen echter hoger uit dan geraamd. Dit wordt vooral veroorzaakt doordat vanwege twee aanrijdingen met de hoogtebegrenzer de inzet van verkeersregelaars in verband met de verkeersveiligheid langer nodig was dan oorspronkelijk voorzien.

Beheer wegen

De groot onderhoudswerkzaamheden in Vreewijk en op de Haarlemmerweg worden niet in 2016 uitgevoerd. Deze werkzaamheden worden doorgeschoven naar 2017, zodat de projecten integraal met andere producten uitgevoerd kunnen worden.

Beheren walmuren

De groot onderhoudswerkzaamheden aan de damwanden Zijlsingel en Herensingel worden niet in 2016 uitgevoerd. Deze werkzaamheden worden doorgeschoven naar 2017. De Haarlemmertrekvaart wordt integraal met de werkzaamheden Haarlemmerweg in 2017 uitgevoerd. Er valt € 1,0 miljoen vrij uit de voorziening groot onderhoud walmuren en beschoeiingen. Dit wordt veroorzaakt door met het nieuwe beheerplan 2017-2021 stringenter te werken volgens het beleidskader Investeringen. Werkzaamheden die vanuit de voorziening gedekt werden, zijn nu als investering opgenomen en geactiveerd.

5A1.5 Inzamelen bedrijfsafval

In 2016 is vastgesteld dat een structureel dalende omzet bedrijfsafval als gevolg van marktontwikkelingen de komende jaren zal leiden tot een verlieslatende activiteit. Het gevolg hiervan is dat de kostendekkendheid verder onder druk komt te staan. Hierdoor lopen we het risico in strijd met de Wet Markt en Overheid te handelen (publiek geld wordt geïnvesteerd in een commerciële activiteit). Het college heeft daarom besloten om de taak inzameling van bedrijfsafval, na een zorgvuldig verkooptraject, per 1 augustus 2016 over te dragen aan een derde partij. Dat betekent dat deze prestatie geen onderdeel zal zijn van de begroting 2017. De medewerkers bedrijfsafval hebben vervangende werkzaamheden gekregen binnen cluster Beheer. De dalende omzet maakte het noodzakelijk om besparingen door te voeren in de kosten van inzameling bedrijfsafval. In 2014 en 2015 zijn bezuinigingen gerealiseerd op formatie en materieel. Deze bezuinigingen zijn structureel van aard en verwerkt in het meerjarenbeeld. Hiermee werden de kosten van Inzameling Bedrijfsafval in evenwicht gebracht met de daadwerkelijk gerealiseerde omzet. In de Eerste Bestuursrapportage 2016 is vervolgens de begrote omzet gecorrigeerd tot de daadwerkelijk gerealiseerde omzet; de inkomsten lagen structureel € 300.000 lager dan was begroot. De inkomsten zijn in de Eerste Bestuursrapportage voor 2016 en 2017 naar beneden bijgesteld. Voor de jaren 2018 en verder is dit nog niet gedaan, hetgeen een structureel nadeel van

€ 300.000 betekent vanaf dit jaar. De meerjarige financiële consequenties (afrahmen baten en lasten) worden via de Tweede Bestuursrapportage verwerkt. De met de verkoop gemoeide incidentele kosten (personele kosten, frictiekosten en afboeken boekwaarde materieel) worden ten laste van de eenmalige verkoopopbrengst gebracht. Na de financiële afwikkeling van de verkoop van bedrijfsafval resteert een negatief saldo van € 200.000 voor 2017 en vanaf 2018 structureel een bedrag van € 650.000. Het negatieve saldo is opgebouwd uit de bijdrage van bedrijfsafval aan de gemeentelijke overheadkosten en de niet neerwaarts gecorrigeerde omzet (vanaf 2018). Het nadeel op de overhead van afgerond € 350.000 wordt opgevangen door een taakstelling op de ambtelijke organisatie (beheer 1/3 en concern 2/3 deel). Het structurele nadeel vanaf 2018 als gevolg van de niet neerwaarts gecorrigeerde inkomsten ad € 300.000 wordt betrokken bij de integrale afweging bij de Kaderbrief 2018-2021.

5A1.6 Beheren contracten buitenreclame

De hoogte van de buitenreclame-inkomsten blijft mede-afhankelijk van ingrepen/herinrichtingen/het herbestemmen in/van de buitenruimte. Door de aanpassingen op de kruising Plesmanlaan-Haagse Schouwweg moest de grote reclamemast worden verwijderd. Dat leidt tot een inkomstenderving. De bedoeling is het reclamebord op een nieuwe plaats (langs de A44) terug te plaatsen. Dit kost echter tijd (o.a. procedures).

Beleidssterrein 5B Openbaar water

Doel	Prestatie	
5B1 Waterkwantiteit op orde en verbeteren waterkwaliteit	5B1.1 Ontwikkelen beleid waterkwantiteit en waterkwaliteit	⚠
	5B1.2 Beheren openbaar water en riolering	✓
5B2 Recreatieve waarde water vergroten	5B2.1 Ontwikkelen beleid gebruik openbaar water	✗
	5B2.2 Exploiteren havens en waterwegen	✓
	5B2.3 Behandelen ligplaatsvergunningen	⚠
	5B2.4 Handhaven gebruik openbaar water	✓

Toelichting doelenboom beleidssterrein 5B Openbaar water

5B1.1 Ontwikkelen beleid waterkwantiteit en waterkwaliteit

Onderzoek naar de gevolgen van de klimaatverandering hebben vertraging opgelopen. Verwachting is dat eind 2016 de onderzoeksresultaten zijn geïnterpreteerd waarna beleid verder kan worden opgesteld. Het grondwatermodel loopt volgens planning. De overdracht van de polders aan het hoogheemraadschap van Rijnland heeft vertraging opgelopen doordat er extra tijd benodigd is voor onderzoek in de polders. De EU heeft groen licht gegeven aan de INTERREG-subsidieaanvraag en dit betekent dat we met onze Europese partners kunnen starten met pilotprojecten klimaatadaptatie.

5B2.1 Ontwikkelen beleid gebruik openbaar water

De kaderstellende nota Waterkracht is niet zoals in de Programmabegroting 2016 gemeld eind 2015 vastgesteld. In de laatste helft van 2016 zal het traject rond deze nota worden afgerond. Met deze afronding komt de nota Waterkracht als opzichzelfstaand document te vervallen. De uitwerking en opvolging van de in de nota genoemde kaders zal in de komende jaren per onderwerp separaat worden opgepakt. Dit zal onder andere betreffen beleid rondom woonschepen, beleid rondom de historische kwaliteit van het Leidse water, het uitwerken van verkeersmaatregelen op het water en het in de Programmabegroting 2016 aangehaalde onderzoek naar oplaadplaatsen voor elektrische vaartuigen.

5B2.3 Behandelen ligplaatsvergunningen

De vergunningen worden voor zover dit mogelijk is uitgegeven op basis van het beleid. Voor bedrijfsvaartuigen kunnen al geruime tijd geen ligplaatsvergunningen worden verleend omdat hier gewacht moet worden op het nieuw op te stellen beleid. Zie ook prestatie 5B2.1. De exploitatievergunningen voor bedrijfsvaartuigen worden wel verleend.

Beleidssterrein 5C Openbaar groen

Doel	Prestatie	
5C1 Behoud van de kwaliteit van het openbaar groen	5C1.1 Doorontwikkelen beleid groen	⚠
	5C1.2 Renoveren en herinrichten parken	⚠
	5C1.3 Beheren openbaar groen	✓
	5C1.4 Behandelen kapvergunningen	✓
5C2 Verbeteren kwaliteit en vergroten recreatieve waarde openbaar groen	5C2.1 Ontwikkelen en uitvoeren beleid dierenwelzijn en biodiversiteit	✓
	5C2.2 Opvang zwerfdieren	✓
	5C2.3 Ontwikkelen en uitvoeren beleid regionaal groen	✓
	5C2.4 Uitvoeren ontwikkelplan Oostvlietpolder	⚠
	5C2.5 Aanleggen Singelpark	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 5C Openbaar groen

5C1.1 Doorontwikkelen beleid groen

De uitvoering van de implementatie van de nieuwe bomenverordening vraagt in 2016 meer tijd en inzet dan is voorzien.

5C1.2 Renoveren en herinrichten parken

De renovatieprojecten voor park Kweeklust en Van der Werfpark zijn zoals gemeld in de Eerste bestuursrapportage een jaar opgeschoven. De renovatie van de paden in het Van der Werfpark vindt plaats begin 2017, de opknabbeurt van het groen vindt plaats voorjaar 2017. De renovatie van park Kweeklust vindt plaats eind 2016 - begin 2017. Ook de renovatie van het Heempark zal eind 2016 - begin 2017 plaatsvinden.

5C2.4 Uitvoeren ontwikkelplan Oostvlietpolder

De werkzaamheden voor fase 2 van 't Vogelhoff en 't Bijenhoff zijn uitgelopen. Er wordt bij uitvoering rekening gehouden met het broed- en foerageerseizoen. De werkzaamheden zijn dit najaar weer gestart en voor de zomer van 2017 wordt het project opgeleverd.

Beleidssterrein 5D Duurzaamheid

Doel	Prestatie	
5D1 Verhogen duurzaamheid	5D1.1 Ontwikkelen duurzaamheidsbeleid	✓
	5D1.2 Verbeteren luchtkwaliteit	✓
	5D1.3 Uitvoeren geluidsanering	⚠
	5D1.4 Uitvoeren bodemsanering	✓
	5D1.5 Uitvoeren duurzaamheidsbeleid	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 5D Duurzaamheid

5D1.3 Uitvoeren geluidsanering

In 2015 is subsidie aangevraagd voor de sanering van 247 woningen aan de Langegracht. Deze subsidie is toegekend en in feite zou begonnen kunnen worden met de sanering van deze woningen. De Langegracht is echter het laatste onderdeel van de 'Centrumroute' waarvan de uitvoering naar verwachting in 2018 plaatsvindt. Daarom is de sanering hiervan naar achteren geschoven en is in de plaats daarvan gestart met het project Geregracht- St. Jorissesteeg e.o. van de 'Centrumroute'. Omdat voor dit saneringsproject door het Bureau Sanering Verkeerslawaaai (BSV) nog geen subsidie is toegekend, dat kan namelijk slechts één keer per jaar, is toestemming gevraagd om vooruitlopend op de subsidietoekenning te mogen beginnen. Deze toestemming is verleend door BSV.

3.5.2 Financiële afwijkingen begroting 2016

Programma 5 Omgevingskwaliteit (- = voordeel)

Nummer	Onderwerp	B/L	2016	2017	2018	2019	2020	I/S	Portefeuillehouder
	Mee- en tegenvallers								
5.2	Frictiekosten Omgevingsdienst West Holland	L	237					I	Paul Dirkse
5.6	Opbrengsten buitenreclame	B	79					I	Paul Laudy
5.5	Opbrengsten Werken voor Derden 2016 (uit 2015)	B	-224					I	Paul Laudy
5.8	Tijdelijke brug Jan van Houtbrug	L	-80					I	Marleen Damen
5.8	Tijdelijke brug Jan van Houtbrug	L	265					I	Paul Laudy
5.9	Vrijval uit voorziening walkanten	B	-1.000					I	Paul Laudy
	Budget neutrale wijzigingen								
5.4	Verkeerslichtinstallatie W.de Zwijgerlaan	L		14	14	14	13	S	Paul Laudy
5.4	Verkeerslichtinstallatie W.de Zwijgerlaan	L		-14	-14	-14	-13	S	Marleen Damen
5.3	Bedrijfsafval	L	-368	250	118	-0	-0	S	Paul Laudy
5.3	Bedrijfsafval	L	368	0	0	0	0	I	Paul Laudy
5.3	Bedrijfsafval	B	0	-250	-118	0	0	I	Paul Laudy
	Resultaat programma 5		-723	-0	-0	-0	-0		
	Budgetoverhevelingen								
5.1	Budgetoverheveling Duurzaamheidsfonds	L	-600	600				I	Paul Dirkse
	Totaal budgetoverhevelingen programma 5		-600	600	0	0	0		
	Resultaat na budgetoverheveling		-1.323	600	-0	-0	-0		

3.5.3 Toelichting afwijkingen begroting 2016

Mee- en tegenvallers:

Voorziening groot onderhoud walmuren en beschoeiing

Uit de voorziening groot onderhoud walmuren en beschoeiing valt een bedrag van € 1,0 miljoen vrij. Dit wordt veroorzaakt omdat met het nieuwe beheerplan 2017-2021 stringenter wordt gewerkt volgens het beleidskader Investerings. Werkzaamheden die vanuit de voorziening gedekt werden, zijn nu als investering opgenomen en geactiveerd.

Opbrengsten buitenreclame

Door aanpassingen op de kruising Plesmanlaan-Haagse Schouwweg moest de grote reclamemast worden verwijderd. De bedoeling is het reclamebord op een nieuwe locatie (langs de A44) terug te plaatsen, hetgeen in

verband met het doorlopen van verschillende procedures veel tijd kost. De geraamde opbrengst buitenreclame zal in 2016 voor een bedrag van € 79.000 niet worden gerealiseerd.

Friciekosten Omgevingsdienst West Holland

De Omgevingsdienst heeft in het verleden te maken gehad met een taakstelling. Om de taakstelling in te kunnen vullen, diende de dienst te besparen op de eigen organisatie. Er kunnen dan frictiekosten worden gemaakt. Dit zijn kosten die worden veroorzaakt door het uitplaatsen van taken en formatie/medewerkers naar elders en die kunnen ontstaan door de organisatieverandering en boventallig personeel (boventaligheid in management en ondersteuning) bij de organisatie. De Omgevingsdienst heeft bij haar deelnemers inzichtelijk gemaakt wat de maximaal in rekening te brengen frictiekosten zijn. Uit een taakstelling uit 2014 resteert voor de gemeente Leiden nog een restbedrag van € 253.136 voor frictiekosten die in rekening kan worden gebracht. Uit een taakstelling uit 2015 resteert voor de gemeente Leiden nog een restbedrag van € 116.372 voor frictiekosten die in rekening kan worden gebracht. Voor 2016 zijn frictiekosten geschat op € 17.798 voor de gemeente Leiden. Het totaal aan mogelijk in rekening te brengen door oude taakstellingen bedraagt € 387.306. Voor de periode 2014-2016 heeft de Omgevingsdienst niet alle frictiekosten daadwerkelijk gemaakt. Door het inzetten van personeel op andere taken binnen de organisatie heeft de dienst de frictiekosten kunnen beperken. Voor de korte termijn had dit voordelen, maar het heeft echter wel bijgedragen aan een verminderde financiële robuustheid van de dienst. Voor 2016 betreft dit een tegenvaller van afgerond € 390.000, waarvoor binnen de vrije ruimte in het budget € 150.000 als dekking gebruikt kan worden. Er resteert voor 2016 een tegenvaller van afgerond € 240.000.

Jan van Houtbrug

Door een tijdelijke stalen brug direct liggend op de Jan van Houtbrug te realiseren is de route Lammenschansweg –Korevaarstraat/Geregracht weer toegankelijk voor bussen en vrachtverkeer zwaarder dan 5 ton of hoger dan 2,60 meter. De kosten voor de tijdelijke brug werden geschat op € 80.000 en zijn gedekt uit de post onvoorzien (B&W-besluit: 16.0192). De werkelijke kosten zijn echter € 185.000 hoger dan het bedrag dat was opgenomen in betreffend besluit. Dit wordt vooral veroorzaakt omdat er vanuit het oogpunt van veiligheid (als gevolg van twee aanrijdingen door vrachtwagens tegen de hoogtebegrenzers) is gekozen om de verkeersregelaars veel langer dan voorzien in te zetten.

Opbrengsten Werken voor Derden (jaar 2015)

In de jaarrekening 2015 is een nadeel van € 424.000 gemeld als gevolg van het niet kunnen factureren van gemaakte kosten van 'Werk voor Derden' bij cluster Beheer. In 2016 is het gelukt om een deel van de uitgevoerde werkzaamheden alsnog te berekenen en aan de juiste opdrachtgevers te factureren. Hierdoor is voor begroting 2016 een meevaller van € 224.000 ontstaan.

Krediet aanpassing wagenpark gladheidsbestrijding

Voorgesteld wordt een vervangingsinvestering van € 232.000 beschikbaar te stellen voor strooimaterieel reguliere gladheidsbestrijding (hoofdroutes). Dit betreft een noodzakelijke vervanging van voertuigen, schuivers en GPS-systemen. Met de investeringen in de voertuigen kan worden voldaan aan de huidige emissienormen. Het GPS-systeem is vooral van belang voor de aansturing van het strooimechanisme zodat zo min mogelijk zout in de berm wordt gestrooid. De aanschaf van materieel voor gladheidsbestrijding en de aankoop van zout werd tot heden niet begroot. De kosten voor gladheidsbestrijding worden achteraf jaarlijks in de jaarrekening gemeld. Het materieel voor gladheidsbestrijding is ook geen onderdeel van het Beheerplan Wagenpark. Dit is historisch zo gegroeid maar niet logisch. Voorstel is om de reguliere vervangingsaanschaf van materieel voor gladheidsbestrijding integraal onderdeel te laten zijn van het Beheerplan Wagenpark. De structurele kapitaallasten van de vervangingsinvestering bedragen € 28.220. Cluster Beheer stelt voor om deze lasten te dekken met een nieuwe taakstelling op Beheer voor hetzelfde bedrag.

Budgetneutrale wijzigingen:

Verkeersregelinstallatie Willem de Zwijgerlaan

Na het afsluiten van de grondexploitatie 'transformatie Willem de Zwijgerlaan' per 1 januari 2012 (RB 13.0062, besluit II.4.A.) is krediet beschikbaar gesteld voor afrondende werkzaamheden Willem de Zwijgerlaan van € 2.833.407. De afrondende werkzaamheden zijn gereed. Hierdoor is het krediet bij de Eerste Bestuursrapportage 2016 afgesloten met een positief saldo van afgerond € 1,0 miljoen. Besloten is om vanaf 2017 de kapitaallasten van gemiddeld € 61.000 per jaar vrij te laten vallen en in te zetten als dekking voor de taakstelling op kapitaallasten. In het krediet was echter budget geraamd voor het deelproject: aanleggen van een extra voetgangersoversteek.

Vanuit de wijk is in 2012 een petitie aangeboden aan de gemeenteraad om een extra voetgangersoversteek. In 2013 was ten gevolge van de werkzaamheden van het Kooiplein een tijdelijke oversteek ingericht. Deze tijdelijke oversteek zou vervallen per mei 2016. Er is het bestuurlijk overleg in najaar van 2015 besloten deze oversteek voorlopig permanent te maken (werkzaamheden zijn halverwege 2016 afgerond) en dit te financieren uit het eerder beschikbaar gestelde krediet. Aangezien bij de Eerste Bestuursrapportage 2016 is besloten de kapitaallasten van dit positieve saldo te laten vrijvallen is de dekking niet langer

beschikbaar. Voorgesteld wordt om alsnog een krediet van € 125.000 beschikbaar te stellen waarbij de jaarlijkse kapitaallasten van € 13.750 ten laste van de stelpost kapitaallasten gebracht zullen worden.

Bedrijfsafval

In 2016 is vastgesteld dat een structureel dalende omzet bedrijfsafval als gevolg van marktontwikkelingen de komende jaren zal leiden tot een verlieslatende activiteit. Het gevolg hiervan is dat de kostendekkendheid verder onder druk komt te staan. Hierdoor lopen we het risico in strijd met de Wet Markt en Overheid te handelen (publiek geld wordt geïnvesteerd in een commerciële activiteit). Het college heeft daarom besloten om de taak inzameling van bedrijfsafval, na een zorgvuldig verkooptraject, per 1 augustus 2016 over te dragen aan een derde partij. Dat betekent dat deze prestatie geen onderdeel zal zijn van de begroting 2017. De medewerkers bedrijfsafval hebben vervangende werkzaamheden gekregen binnen cluster Beheer. De dalende omzet maakte het noodzakelijk om besparingen door te voeren in de kosten van inzameling bedrijfsafval. In 2014 en 2015 zijn bezuinigingen gerealiseerd op formatie en materieel. Deze bezuinigingen zijn structureel van aard en verwerkt in het meerjarenbeeld. Hiermee werden de kosten van Inzameling Bedrijfsafval in evenwicht gebracht met de daadwerkelijk gerealiseerde omzet. In de Eerste Bestuursrapportage 2016 is vervolgens de begrote omzet gecorrigeerd tot de daadwerkelijk gerealiseerde omzet; de inkomsten lagen structureel € 300.000 lager dan was begroot. De inkomsten zijn in de Eerste Bestuursrapportage voor 2016 en 2017 naar beneden bijgesteld. Voor de jaren 2018 en verder is dit nog niet gedaan, hetgeen een structureel nadeel van € 300.000 betekent vanaf dit jaar. De meerjarige financiële consequenties (aframen baten en lasten) worden via de Tweede Bestuursrapportage verwerkt. De met de verkoop gemoeide incidentele kosten (personele kosten, frotiekosten en afboeken boekwaarde materieel) worden ten laste van de eenmalige verkoopopbrengst gebracht. Na de financiële afwikkeling van de verkoop van bedrijfsafval resteert een negatief saldo van € 200.000 voor 2017 en vanaf 2018 structureel een bedrag van € 650.000. Het negatieve saldo is opgebouwd uit de bijdrage van bedrijfsafval aan de gemeentelijke overheadkosten en de niet neerwaarts gecorrigeerde omzet (vanaf 2018). Het nadeel op de overhead van afgerond € 350.000 wordt opgevangen door een taakstelling op de ambtelijke organisatie (beheer 1/3 en concern 2/3 deel). Het structurele nadeel vanaf 2018 als gevolg van de niet neerwaarts gecorrigeerde inkomsten ad € 300.000 wordt betrokken bij de integrale afweging bij de Kaderbrief 2018-2021.

Krediet ondergrondse containers

In 2012 is aan het college opdracht gegeven elf gebieden inclusief de binnenstad te voorzien van ondergrondse containers met uitzondering van de herstructureringswijken. Tevens heeft u de ambitie uitgesproken op termijn alle bovengrondse containers te vervangen door ondergrondse. Voor de eerste ambitie zijn financiële middelen beschikbaar gesteld. De tweede ambitie was niet van financiële dekking voorzien. De eerste ambitie is inmiddels nagenoeg gerealiseerd, waarbij we gegeven uw ambitie voor de verdere invoering van de ondergrondse containers hebben gekeken naar additionele middelen om ook de laatste bovengrondse containers te vervangen door ondergrondse. Daarnaast is er een voorschot genomen op de tweede ambitie door in gebieden waar dat kon werk met werk te maken. Voor het laatste deelgebied De Kooi hebben we voor de ondergrondse containers dekking gevonden binnen het eerder door u beschikbaar gestelde krediet 'Wateroverlast Oude Kooi'.

Eerste ambitie

Het project ondergrondse containers zit nu in de laatste fase. 531 containers zijn geplaatst. De laatste 35 containers gaan in de tweede helft van 2016 met uitloop naar 2017 in de grond. Dit zijn de Hoge Rijndijk, Zeeheldenbuurt en nog dertien containers verspreid over de stad. De kosten van het plaatsen van de containers zijn in de praktijk hoger dan begroot als gevolg van complexe situaties met kabels en leidingen, enkele lange procedures en omdat twaalf extra containers geplaatst moesten worden in de randen van het projectgebied om de inzameling voor bewoners en de inzamelaars duidelijk en logisch te begrenzen. Daarnaast is het deelgebied Hoge Rijndijk vertraagd door ligging van het riool, waarvoor een specialistische oplossing benodigd is. Voor het plaatsen van de laatste containers is een aanvullend budget van € 460.000 nodig, de kosten zullen ten laste van het beschikbare krediet 'vervanging inzamelmiddelen' worden gebracht.

Tweede ambitie

Na plaatsing van genoemde 35 containers is het project ondergrondse containers afgerond en zijn in heel Leiden - met uitzondering van de Kooi - de bovengrondse wijkcontainers vervangen door ondergrondse. De Kooi zit niet in de projectopdracht omdat de Kooi werd geherstructureerd. Aangezien de ervaringen met ondergrondse containers positief zijn en inmiddels is vastgesteld waar de ondergrondse containers in de Kooi moeten worden geplaatst, wordt voorgesteld om de komende maanden de laatste bovengrondse containers te vervangen door ondergrondse. Daarnaast is het voor de logistiek van de inzameling niet handig als alleen in de Kooi nog bovengrondse wijkcontainers moeten worden gelegd. Om geen tijd te verliezen zijn in ieder geval de procedures voor de Kooi in gang gezet zodat na positieve besluitvorming in deze bestuursrapportage de plaatsing kan starten. In de Kooi moeten 35 ondergrondse containers worden geplaatst. De kosten bedragen € 350.000 die gedekt kunnen worden binnen het krediet wateroverlast Oude Kooi.

Budgetoverhevelingen:**Subsidiebudget investeren in thuis**

De subsidie voor 'Investeren in thuis' (RV 13.0093) met een restant van € 1.152.893 wordt naar verwachting niet geheel besteed in 2016; een groot deel van de uitgaven zullen vanaf 2017 gaan optreden. Voorgesteld wordt om een bedrag van € 600.000 over te hevelen naar 2017.

Af te sluiten investeringskredieten:

Niet van toepassing.

6

Stedelijke ontwikkeling

Stedelijke ontwikkeling

<i>Programmanummer</i>	6
<i>Commissie</i>	Ruimte en regio
<i>Portefeuille(s)</i>	Ruimtelijke ordening, binnenstad en publiekszaken

De missie van het programma Stedelijke ontwikkeling luidt:

De gemeente Leiden staat voor een optimale ruimtelijke ontwikkeling van de beschikbare, schaarse ruimte van stad en regio die gericht is op een kwalitatief hoogwaardige woon-, werk- en leefomgeving.

Stand van zaken bij Bestuursrapportage

De meeste prestaties binnen het programma Stedelijke Ontwikkeling 2016 krijgen een groen stoplicht in deze bestuursrapportage. De verwachting is dan ook dat de resultaten die bij de prestaties in de begroting zijn genoemd in bijna alle gevallen zullen worden behaald. Er wordt voortvarend gewerkt aan de vele producten en projecten van dit programma; van ontwikkelen omgevingsvisie, het realiseren van vele projecten tot het tijdig verstrekken van vergunningen. Bij prestatie 6B1.3 Exploiteren van gemeentelijk vastgoed is een toelichting opgenomen over de voortgang van gemeentelijk vastgoed. Prestatie 6C1.4 (Laten) uitvoeren van projecten omvat meerdere projecten. Een aantal zijn oranje en worden nader toegelicht.

3.6.1 Doelenbomen

Beleidssterrein 6A Ruimtelijke planvorming en plantoetsing

Doel	Prestatie	
6A1 Toedelen van ruimte	6A1.1 Opstellen structuurvisies en gebiedsvisies als kaderstelling voor de ruimtelijke ontwikkeling	⚠
	6A1.2 Opstellen thematisch ruimtelijk beleid	✓
	6A1.3 Stimuleren ruimtelijke kwaliteit	✓
	6A1.4 Adviseren complexe ruimtelijke initiatieven	✓
	6A1.5 Opstellen van bestemmingsplannen	⚠
	6A1.6 Actualiseren ruimtelijk instrumentarium	✓
6A2 Ruimtelijke kwaliteit van de bebouwde ruimte	6A2.1 Behandeling verzoeken van omgevingsvergunningen	✓
	6A2.2 Het voeren van vooroverleg	✓
6A3 Veilig bouwen en veilig gebruiken van bebouwde ruimte	6A3.1 Toezicht en handhaving op veilig bouwen en gebruiken	✓
6A4 Aantrekkelijke binnenstad door ruimtelijke ontwikkeling	6A4.1 Uitvoeren Aalmarktproject	✓
	6A4.2 Wonen boven winkels	✓
	6A4.3 Ontwikkeling stationsgebied	✓
	6A4.4 Ontwikkeling Meelfabriek	✓
	6A4.5 Bouw parkeergarages Garenmarkt en Lammermarkt	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 6A Ruimtelijke planvorming en plantoetsing

6A1.1 Opstellen structuurvisies en gebiedsvisies als kaderstelling voor de ruimtelijke ontwikkeling

De regionale agenda omgevingsvisie 2040 is in concept gereed. Het besluitvormingstraject wordt opgestart in het najaar van 2016. Of het stuk ook daadwerkelijk aan de gemeenteraad aangeboden kan worden in 2016 is onzeker. De samenwerking tussen 10 gemeenten vraagt om een afgewogen planning. Het is mogelijk dat daadwerkelijke vaststelling pas begin 2017 plaats zal vinden. Met de uitwerking van de regionale agenda omgevingsvisie 2040, onder andere in een lokale omgevingsvisie, wordt in 2017 gestart.

6A.1.5 Opstellen bestemmingsplannen

Door capaciteitsproblemen kunnen niet alle bestemmingsplannen tijdig (binnen 10 jaar) geactualiseerd worden. Naar verwachting is dat eind 2017 verholpen.

Beleidssterrein 6B Gemeentelijk vastgoed

Doel	Prestatie	
6B1 Optimale exploitatie van gemeentelijk vastgoed	6B1.1 Voeren van een erfpachtbedrijf	⚠
	6B1.2 Opstellen PRIL - Vermogensbeheer en Grondexploitaties	✓
	6B1.3 Exploiteren van gemeentelijk vastgoed	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 6B Gemeentelijk vastgoed

6B1.1 Voeren van een erfpachtbedrijf.

In 2016 is een opbrengst van € 0,6 miljoen (nadat deze in 2015 als nog te ontvangen was opgenomen) reeds als erfpachtopbrengst geboekt terwijl het nog steeds onzeker is of die opbrengst daadwerkelijk gerealiseerd gaat worden (gaat om bouw nieuw kantoorpand wat nog steeds niet zeker is). Indien uiteindelijk de € 0,6 miljoen niet wordt ontvangen zal er ondanks vele incidentele opbrengsten dit jaar een licht verlies voorzien bij erfpacht. Dekking van dit mogelijke verlies is de vereveningsreserve grondexploitaties (gesloten systeem).

6B1.3 Exploiteren van gemeentelijk vastgoed

Informatie over de voortgang gemeentelijk vastgoed :

Medio 2016 zijn alle inspecties om de gebouwcondities vast te stellen uitgevoerd. Op basis van de gebouwcondities zijn de meerjarenonderhoudsplannen van de vastgoedportefeuille geactualiseerd. Alle meerjarenonderhoudsplannen worden ingevoerd in het gemeentelijk vastgoedmanagementsysteem Planon. Per 1 juli 2016 zijn de technisch beheerders van het Resultaat Verantwoordelijke Team (RVT) Grond, Vastgoed en Markt (GVM) overgegaan naar Cluster Beheer. De afgelopen maanden hebben GVM en Beheer intensief gewerkt om de samenwerking op te starten. GVM en Cluster Beheer gaan in de tweede helft van 2016 het jaarplan onderhoud voor 2017 opstellen. Dit jaarplan wordt gebaseerd op de geactualiseerde meerjarenonderhoudsplannen.

Medio 2016 wordt de gemeentelijke vastgoed portefeuille opnieuw getaxeerd. De taxatie levert een actueel overzicht op van de marktconforme huren en de marktwaarde van de gemeentelijk vastgoedportefeuille. Aan de hand van de actuele marktconforme huren wordt, op het moment dat de huurovereenkomst afloopt, verder met huurders gesproken over de overgang naar marktconforme huren zoals vastgelegd in het Beleidskader Vastgoed.

De gemeenteraad heeft eind 2015 ingestemd met de conclusies van de quick scan vastgoed van de Rekenkamercommissie. Conclusie is dat het vastgoedbeheer in grote lijnen op orde is. Dat geldt onder andere voor het op orde hebben van de vastgoed managementinformatie uit Planon en Decade. Bij het instemmen van de quick scan vastgoed heeft de raad het college verzocht uitvoering te geven aan een aantal aanbevelingen. Inmiddels is aan deze aanbevelingen uitvoering gegeven, hetgeen hieronder wordt toegelicht:

- *Aanbeveling 1: In de administratie duidelijk maken waarom bepaalde gegevens er niet zijn, bijvoorbeeld in geval van leegstand.* In Planon is bij de gebouwinformatie toegevoegd of er sprake is van leegstand danwel leegstandbeheer (dan is er alleen een leegstandbeheerovereenkomst en zijn er geen huurinkomsten). Overigens beperkt de leegstand in de gemeentelijk vastgoedportefeuille zich voornamelijk in de verkoopportefeuille en de strategische portefeuille. De maatschappelijke en commerciële portefeuille is nagenoeg volledig verhuurd.
- *Aanbeveling 2 en 3: Verdere verbetering door het eenduidiger registreren van panden en complexnamen en het permanent en controleerbaar bijhouden van exploitatiegegevens als bankgaranties, btw-afspraken en onderhoudswerkzaamheden. Het borgen van de procedures door het eenduidig registreren en bijhouden van gegevens.* Belangrijke wijziging die in Planon is ingevoerd is het 'vier ogen principe'. Nieuwe danwel gewijzigde huurovereenkomsten worden door de betreffende commercieel beheerder in Planon ingevoerd en vervolgens gecontroleerd door een andere commercieel beheerder. De controle wordt in Planon geregistreerd. Hierdoor is er controle op de juiste invoer van gegevens over de huurders en exploitatiegegevens als bankgaranties en btw-afspraken. Bankgaranties danwel waarborgsommen worden inmiddels apart in Planon geregistreerd. Commercieel beheerders zijn geschoold in huurrecht en op de hoogte van de btw-regimes. Bij twijfel dan wel complexere huurovereenkomsten worden fiscalisten van Servicepunt71 geraadpleegd. Begin 2016 is via Cognos een vastgoedinformatie systeem opgeleverd. Cognos is een 'kijkvenster' dat de bestaande vastgoedgegevens uit Planon en Decade integraal op (deel) portefeuilleniveau inzichtelijk maakt. Ook dit draagt bij aan de controle op het bijhouden van alle gegevens. Daarnaast stelt dit de gemeente nog beter in staat om het vastgoed op strategische wijze uit te voeren conform het Beleidskader Vastgoed.

In samenwerking met het Programmteam Duurzaamheid is begin 2016 een plan van aanpak opgesteld voor de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed aansluitend op de doelen uit de Duurzaamheidsagenda 2016-2020. Een van de doelen is om bij 25 gebouwen uit de kernportefeuille duurzaamheidsmaatregelen door te voeren. Inmiddels is aan een adviesbureau opdracht gegeven om een quick scan op te stellen. De quick scan geeft een ranking van het energiebesparingspotentieel van alle gebouwen uit de kernportefeuille. Voor de top 25 gebouwen met het hoogste energiebesparingspotentieel worden in de tweede helft van 2016 maatwerkadvies opgesteld. Een maatwerkadvies is een specifiek op een gebouw toegespitst advies over de te nemen bouwkundige en installatietechnische verbetermaatregelen, de verwachte energiebesparing, terugverdientijden en hoe de ingrepen zijn te combineren met de geplande meerjarenonderhoudsplannen. In de loop van 2017 wordt gestart met de uitvoering van de duurzaamheidsmaatregelen. Belangrijk aandachtspunt voor de uitvoering is de samenwerking met huurders, met name de huurders die zelf de energielasten betalen. Met deze huurders zullen afspraken gemaakt moeten worden hoe de fysieke duurzaamheidsmaatregelen via (een toeslag op) de huur kunnen worden terugverdiend. Medewerking vanuit huurders is daarmee essentieel voor de voortgang van dit project.

Beleidsterrein 6C Wonen

Doel	Prestatie	
6C1 Hogere kwaliteit en toename van de woningvoorraad	6C1.1 Uitvoeren van de nota Wonen	✓
	6C1.2 Actualiseren van de prestatieafspraken met corporaties	✓
	6C1.3 Uitvoeren van de regionale woonagenda en bijdrage leveren aan woonruimteverdeling	✓
	6C1.4 (Laten) uitvoeren van projecten (inclusief studentenhuisvesting)	⚠
6C2 Opheffen illegale huisvesting	6C2.1 Toezien en handhaven op onrechtmatige bewoning	✓
6C3 Beter leefklimaat in Leiden Noord	6C3.1 Kooiplein	⚠
	6C3.2 Van Voorthuijsenlocatie	✓
	6C3.3 Groenordhallen e.o.	✓
	6C3.4 Oude Kooi.	✓
	6C3.5 Programmasturing WOP Leiden Noord	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 6C Wonen

6C1.4 (Laten) uitvoeren van projecten (inclusief studentenhuisvesting)

Van de in totaal 11 projecten die bij deze prestatie worden genoemd krijgen er 4 een oranje stoplicht. Hieronder de toelichting van deze 4 prestaties :

Lammenschansdriehoek (vh Lammenschanspark)

Vanaf 2013 is gestart met de gefaseerde bouw van de Leidse Schans, Blok B, C en D. In totaal zijn in 2015 210 starterswoningen (koop en huur), 580 studentenwoningen en 590m2 BVO commerciële ruimte (detailhandel en horeca) opgeleverd. De start bouw van Blok E en F (ca. 600 studentenwoningen) en Blok A (ca. 800 studentenwoningen), stond gepland voor medio 2016 en begin 2017. Echter, door de mogelijke wetswijziging vanuit het ministerie, is de beoogde afname door een combinatie van een belegger en beheerder onzeker geworden. De uitkomst hiervan en daarmee de planning start bouw, is daarmee ongewis.

De bouw van de Bètatoren, een woontoren met 134 huurappartementen en 485 m2 commerciële ruimte op de kop van het Bètaplein, is na de bouwvak 2016 gestart.

Onderzoek nieuwbouw Universiteit Leiden Witte Singel / Doelencomplex

Bij de afronding en de vaststelling van de Nota van Uitgangspunten is vertraging ontstaan. In januari 2016 is door de gemeenteraad besloten om een onafhankelijk procesbegeleider aan te stellen. Na aanstelling van de procesbegeleider kon het klankbordgroeptraject van de universiteit vervolgd worden en kon het participatietraject van De Sleutels van start. Conform de intentieovereenkomst tussen gemeente en universiteit neemt de gemeente de plankosten tot en met het stedenbouwkundig plan voor haar rekening. Het plankostenbudget is nagenoeg volledig benut. Tot en met afronding van het stedenbouwkundig plan wordt verwacht nog circa € 70.000 extra aan plankosten nodig te zijn. Hiervoor wordt in de Tweede Bestuursrapportage 2016 aanvullend krediet aangevraagd. De gemeente gaat in de komende tijd in gesprek met de universiteit over de verdeling van plankosten vanaf het stedenbouwkundig plan.

Nieuw Leyden (Skyline next)

De realisatie van de velden 3 & 4 loopt volgens planning, dit in tegenstelling tot de herontwikkeling van het 50 KV-station waar nog geen overeenstemming is met een gegadigde, zodat dit onderdeel vertraging oploopt. In de realisatie van de dertien aangrenzende grondgebonden koopwoningen is een aanzienlijke vertraging opgetreden omdat er problemen zijn rond het afgeven van de omgevingsvergunning. De bezwaren tegen het afgeven van de omgevingsvergunning zijn nu opgelost en na de bouwvak van 2016 wordt gestart met de bouw. Dan kunnen deze woningen (reeds allemaal verkocht) medio 2017 worden opgeleverd.

Uitvoeringprogramma Zeeheldenbuurt, ontwikkeling van de locatie Dolfijn/Schippertje/Oosterhof (project 6)

Het kaderbesluit wordt niet in 2016 maar in de eerste helft van 2017 voorgelegd voor besluitvorming. De beoogde uitvoering van 11 projecten uit de wijkvisie in drie jaar tijd vergt veel van zowel de gemeentelijke organisatie als van de buurt. Dit is één van de redenen waarom het project afwijkt van de beoogde planning. Daarnaast zal het actief betrekken van bewoners bij de planvorming tijd vragen. Het gaat om een complexe opgave. De locatie is klein, ambities zijn hoog en de opbrengstverwachtingen zijn laag. De haalbaarheid van de opgave is dan ook een uitdaging. In mei 2016 heeft het college de projectopdracht voor Dolfijn 't

Schippertje vastgesteld, uitgangspunt hierbij is vaststelling van het kaderbesluit aan het eind van het eerste kwartaal van 2017. De naastliggende locatie (Oosterhof) wordt door Portaal ontwikkeld en ligt wel op schema. Bouwwerkzaamheden starten in 2016.

6C3.1 Kooiplein

Zowel in de begroting 2016 als in de Eerste Bestuursrapportage 2016 is al melding gemaakt van het feit dat dit project vertraging heeft opgelopen. In onderstaande toelichting is de bestaande tekst geactualiseerd. Het project Kooiplein e.o. is een speerpunt binnen het WOP Noord. In het verlengde hiervan heeft de gemeente in 2010 met de marktpartij Proper-Stok/Heijmans en woningbouwcorporatie de Sleutels (verenigd in een CV/BV) een raamovereenkomst gesloten t.b.v. de planvorming en de realisatie van het project. Een viertal deelgebieden binnen de gebiedsontwikkeling is reeds in uitvoering genomen. Het is van belang dat voor de nog in uitvoering te nemen deelgebieden getoetst wordt of en wanneer het oorspronkelijke plan in de daadwerkelijke behoefte vanuit de markt voorziet. Dit heeft invloed op de fasering van de uitvoering door marktpartijen van met name de deelgebieden 1a/b, 2a/b en 4a. Als gevolg van de ontwikkelingen in de markt, is hier vertraging ontstaan. Voor de deelgebieden 1a/b en 2a/b is om dezelfde redenen nog niet goed in te schatten wanneer deze, met een goede aansluiting op de markt, kunnen worden uitgevoerd door de marktpartij. Voor deelgebied 4a wordt nu gestreefd naar start van de uitvoering in het derde kwartaal van 2016 en start oplevering in het vierde kwartaal 2017 .

In mei 2016 is de ophoging van de Kooilaan en de aansluiting ervan op de Willen de Zwijgerlaan opgeleverd en in gebruik genomen. Ook de realisatie van de eerste openbare parkeergarage is gaande. De oplevering hiervan staat gepland voor december 2016. De realisatie van deelgebieden 3b en 5a/b is in 2014 gestart en zullen vanaf eind 2016 tot het tweede kwartaal van 2017 gefaseerd worden opgeleverd. In december 2016 worden de commerciële plint (inclusief supermarkt) en de openbare parkeergarage opgeleverd. De woningen volgen vanaf begin 2017.

Er wordt gestreefd naar start realisatie van deelgebied 4a na de bouwvak van 2016. In 2017 worden de supermarkt, de openbare parkeergarage, woningen en het openbaar dakpark gefaseerd opgeleverd. De eerste oplevering bestaat uit de supermarkt en de openbare parkeergarage.

3.6.2 Financiële afwijkingen begroting 2016

Programma 6 Stedelijke Ontwikkeling (- = voordeel)

Nummer	Onderwerp	B/L	2016	2017	2018	2019	2020	I/S	Portefeuillehouder
	Mee- en tegenvallers								
6.2	Humanities campus	L	70					I	Paul Laudy
6.1	Leges omgevingsvergunningen	B	645					S	Paul Laudy
	Budget neutrale wijzigingen								
6.3	Aanvullend krediet plan-/ voorbereidingskosten "Herinrichting Haarlemmerweg" van € 140.000.	L		5	5	5	5	S	Paul Laudy
6.3	Aanvullend krediet plan-/ voorbereidingskosten "Herinrichting Haarlemmerweg" van € 140.000.	L		-5	-5	-5	-5	S	Marleen Damen
6.4	Door actualisatie grondexploitatie Dieperhout-ROC de financiële gevolgen voor 2016 verwerken in beschikbaar gestelde kredieten.	L	500					I	Paul Laudy
6.4	Door actualisatie grondexploitatie Dieperhout-ROC de financiële gevolgen voor 2016 verwerken in beschikbaar gestelde kredieten.	B	-500					I	Paul Laudy
6.5	Afboeken boekwaarde NIEGG Haagwegkwartier - ROC Ter Haarkade	L	306					I	Paul Laudy
6.5	Afboeken boekwaarde NIEGG Haagwegkwartier - ROC Ter Haarkade	B	-306					I	Paul Laudy
6.6	Realisatie minder-validen entree gebouw Oude Vest (Stadspodia)	L		2	2	2	2	S	Paul Laudy
6.6	Realisatie minder-validen entree gebouw Oude Vest (Stadspodia)	B		-2	-2	-2	-2	S	Paul Laudy
6.7	Storting bijdrage derden in reserve fietsparkeren stationsplein	L	304					I	Paul Laudy
6.7	Storting bijdrage derden in reserve fietsparkeren stationsplein	B	-304					I	Paul Laudy
6.8	Voorbereidingskrediet project Rijkswaterstaat	L	50					I	Paul Laudy
6.8	Voorbereidingskrediet project Rijkswaterstaat	B	-50					I	Paul Laudy
	Resultaat programma 6		715	0	0	0	0		
	Budgetoverhevelingen								
	Totaal budgetoverhevelingen programma 6		0	0	0	0	0		

Nummer	Onderwerp	B/L	2016	2017	2018	2019	2020	I/S	Portefeuillehouder
	Resultaat na budgetoverheveling		715	0	0	0	0		

3.6.3 Toelichting afwijkingen begroting 2016

Mee- en tegenvallers:

Humanities campus

De Universiteit Leiden onderzoekt de mogelijkheid om de Faculteit der Geesteswetenschappen te concentreren langs/rondom de Witte Singel. Dit kan betekenen dat de huidige gebouwen of een deel daarvan wordt vervangen door nieuwbouw. Het gaat om de herontwikkeling van het gebied tussen de Leidse Rijn- en Schiekade en de Doelengracht. In samenwerking met de stad en de gemeente wordt onderzocht wat de mogelijkheden zijn.

Eind 2014 heeft het College van Bestuur van de Universiteit Leiden zich uitgesproken over de herontwikkeling van de huisvesting Faculteit der Geesteswetenschappen. In de voorkeursvariant van de herontwikkeling wordt uitgegaan van een plot-gebonden configuratie van de huidige gebouwen en gebouwclusters. Eind 2015 heeft het College van Bestuur van de Universiteit Leiden zich uitgesproken over het voorkeurs-campusmodel, waarbij het complex van de Sleutels van Zijl en Vliet (58 sociale huurwoningen) wordt betrokken in de herontwikkeling. Op 21 januari 2016 is de Nota van Uitgangspunten van deze herontwikkeling vastgesteld door de gemeenteraad. Binnen een termijn van circa één jaar wordt toegewerkt naar een stedenbouwkundig plan door middel van een participatietraject, geleid door de Universiteit Leiden.

Naar verwachting zal vaststelling van het stedenbouwkundig plan plaatsvinden in het tweede kwartaal van 2017. Er is nu € 200.000 begroot vanuit de reserve bedrijfsvoering plankosten voor begeleiding, waarvan half augustus € 185.000 is besteed. Deze kosten worden ten laste gebracht van het krediet plankosten. Aangezien nu al bekend is dat dit geld niet zal worden teruggestort in de reserve bedrijfsvoering plankosten en door vertraging meer geld nodig is voor ambtelijke begeleiding wordt bij deze bestuursrapportage een bedrag van € 70.000 als tegenvaller gemeld. Ambtelijk zal men in onderhandeling gaan met de universiteit voor een bijdrage van deze kosten die door de vertraging ontstaan zijn.

Leges bouwaanvragen

Voor de kleine bouwplannen geldt dat de aanvragenstroom is aangetrokken, maar door het achterblijven van het aantal aanvragen voor grote bouwprojecten in 2016 is de inschatting dat voor 2016 per saldo een tekort in de opbrengsten bouwleges van € 645.000 ontstaat. Bij dit tekort is al rekening gehouden met de plannen van de grote bouwprojecten die in portefeuille zijn bij het Projectbureau.

Budgetneutrale wijzigingen:

Aanvullend krediet plan- en voorbereidingskosten herinrichting Haarlemmerweg

Het bij projectbesluit Trekvaartplein (RV 08.0053) door de raad beschikbaar gestelde voorbereidingskrediet voor plan- en voorbereidingskosten 'Herinrichting Haarlemmerweg' van € 353.000 is sedert eind 2015 uitgeput. Dit betekent dat uitgaven tot aan het uitvoeringsbesluit (nog) niet gedekt zijn. Voorgesteld wordt om hiervoor bij de Tweede Bestuursrapportage een aanvullend voorbereidingskrediet van € 140.000 beschikbaar te stellen. Dit aanvullende voorbereidingskrediet is nodig om te komen tot een definitief ontwerp en inrichtingsplan, aanvullende gesprekken met bewoners te voeren en de juridische implicaties van aanstaande wetswijziging met betrekking tot woonboten en ligplaatsen inzichtelijk te krijgen. Hierbij zal in samenwerking met project 'Herinrichting Trekvaartplein' en 'Brug Poelgeest' worden gewerkt aan een integraal gebiedsontwerp.

NIEGG Haagwegkwartier - ROC Ter Haarkade

De NIEGG (niet in exploitatie genomen gronden) zijn met ingang vanaf 1 januari 2016 afgeschaft conform BBV. Gemeenten zullen de tot en met 2015 hieronder opgenomen gronden en ander vastgoed opnieuw moeten labelen. Voor het project Haagwegkwartier - ROC Ter Haarkade (NIEGG) betekent dit dat de huidige boekwaarde van € 305.739 moet worden afgeboekt. Deze afboeking wordt gedekt door een onttrekking uit de vereveningsreserve grondexploitaties.

Kredieten grondexploitatie Dieperhout-ROC

Door actualisatie van grondexploitatie Dieperhout-ROC zullen de lasten stijgen met in totaal € 500.000. Dit is het gevolg van het meewerken van de gemeente aan fiscale optimalisatie waardoor de sloop van het pand en het openbreken van de verhardingen, volgens planning, wordt uitgevoerd in 2016. Betreffende kosten ad € 424.365 worden verrekend met de projectontwikkelaar door het verhogen van de grondopbrengst. Doordat deze grondopbrengst in 2017 wordt ontvangen heeft dit een rente-effect van € 75.636. Hierdoor zal de in 2017 te ontvangen verhoging van de grondopbrengst € 500.000 bedragen. Het resultaat (Netto Contante

Waarde) van de aangepaste grondexploitatie Dieperhout-ROC zal niet wijzigen door bovenstaande mutaties. Bij deze bestuursrapportage wordt voorgesteld het krediet beschikbaar te stellen conform de geactualiseerde grondexploitatie Dieperhout-ROC.

Bijdrage derden in reserve fietsparkeren stationsgebied

In de Eerste Bestuursrapportage 2016 is besloten om voor het toezicht fietsenstalling taxistandplaats Stationsgebied CS in 2016 een bedrag van € 205.000 beschikbaar te stellen en voor 2017 een bedrag van € 250.000. Betreffende budgetten worden gedekt door een bijdrage van de NS voor 'vergoeding voor het stallen van fietsen van NS reizigers' van € 300.000 per jaar voor 10 jaren (conform de vaststellingsovereenkomst OV-chipkaartjes tussen NS, Prorail en de gemeente Leiden). Besloten is de hoger ontvangen jaarbijdragen van NS te storten in de reserve Fietsenstalling station. In 2016 zal een bijdrage van € 604.500 door de NS worden betaald. Dit betreft de (niet begrote) bijdragen 2015 van € 300.000 plus prijsindexatie van 1,5% van € 4.500 en de bijdrage 2016 van € 300.000. De (niet begrote) bijdrage 2015 van € 304.500 zal ook worden gestort in de reserve Fietsenstalling station, zodoende blijft dit bedrag ook beschikbaar voor fietsparkeren stationsgebied.

Krediet verbeteren entree Oude Vest (Stadspodia) voor minder-validen

Door het verbeteren van de entree van de Oude Vest (Stadspodia) wordt de toegankelijkheid voor minder-validen beter. Voorgesteld wordt om een krediet van € 35.000 beschikbaar te stellen, de kapitaallasten zullen vanaf 2017 worden verdisconteerd in een hogere huurprijs.

Vorbereidingskrediet project Rijkswaterstaat

Voor de ontwikkeling van de locatie Rijkswaterstaat is in 2016 een projectopdracht vastgesteld. De kosten voor onderzoeken in de definitiefase, geraamd op € 50.000, worden onttrokken uit de vereveningsreserve grondexploitatie. Na vaststelling van het uitvoeringsbesluit worden de onderzoekskosten bij een positief verkoopresultaat teruggestort in de vereveningsreserve grondexploitatie.

Budgetoverhevelingen:

Niet van toepassing.

Af te sluiten investeringskredieten:

7100258 VVI06/Renovatie Molen de Valk

Dit krediet kan afgesloten worden met een voordeel van € 286.944. Dit voordeel heeft de komende jaren lagere kapitaallasten tot gevolg. Het voordeel zal worden ingezet voor de nog niet volledig ingevulde taakstelling op kapitaallasten.

7100179 Renovatie De Waag

Dit krediet kan afgesloten worden met een voordeel van € 81.284. Dit voordeel heeft de komende jaren lagere kapitaallasten tot gevolg. Het voordeel zal worden ingezet voor de nog niet volledig ingevulde taakstelling op kapitaallasten.

7100257 Herstel metsel- en voegwerk De Burcht

Dit krediet kan afgesloten worden met een voordeel van € 302.045. Dit voordeel heeft de komende jaren lagere kapitaallasten tot gevolg. Het voordeel zal worden ingezet voor de nog niet volledig ingevulde taakstelling op kapitaallasten.

7

Jeugd en onderwijs

Jeugd en onderwijs

Programmanummer	7
Commissie	Onderwijs en samenleving
Portefeuille(s)	Jeugd, Welzijn & Zorg Onderwijs, Sport en Duurzaamheid

De missie van het programma Jeugd en onderwijs luidt:

In Leiden krijgen kinderen en jongeren de kans gezond en veilig op te groeien in een stimulerende omgeving, zodat zij hun talenten kunnen ontwikkelen en volwaardig aan de samenleving kunnen deelnemen.

Stand van zaken bij Bestuursrapportage

De uitvoering van de doelen en prestaties van het programma Jeugd en Onderwijs loopt op schema. De meerderheid van de prestaties verloopt goed en krijgen een groen stoplicht in deze bestuursrapportage. Voor een aantal prestaties geldt dat er sprake is van een vertraging. Bij de Jeugdzorg daalt het rijksbudget sneller dan de uitgaven. Binnen het sociaal domein (WMO) is dekking gevonden. Ook wordt gestart met een regionaal transitiefonds Jeugdzorg.

3.7.1 Doelenbomen

Beleidsterrein 7A Jeugd

Doel	Prestatie	
7A1 Een krachtige pedagogische samenleving	7A1.1 Betrekken van de jeugd via jeugdparticipatie	✓
	7A1.2 Waarborgen kwaliteit (openbare) speelruimte	✓
	7A1.3 Ondersteunen spelbevordering	✓
7A2 Goede (gebiedsgerichte) ondersteuning en hulp aan jeugd en gezin	7A2.1 Vanuit het CJG uitvoeren Wet Publieke Gezondheid	✓
	7A2.2 Vanuit het CJG organiseren van informatie en advies en opvoedingsondersteuning	✓
	7A2.3 Vanuit het CJG organiseren van jeugdhulp door middel van jeugd & gezinsteams	✓
7A3 Goede specialistische hulp beschikbaar	7A3.1 Het doen organiseren van specialistische hulp	⚠

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 7A Jeugd

7A3.1 Het doen organiseren van specialistische hulp

Het verschil tussen de vraag naar jeugdhulp en de financiële middelen die hiervoor beschikbaar zijn leidt op een aantal plekken tot onacceptabele wachttijden. Vandaar dat het college u als raad via een separate brief 'Besteding reserve zachte landing 3D en aanwending reserves programma 7 en 9' wil informeren.

Beleidssterrein 7B Peuterspeelopvang en kinderopvang

Doel	Prestatie	
7B1 Kwalitatief goed en toegankelijk aanbod van kindercentra	7B1.1 Zorg dragen voor voldoende aanbod peuterspeelopvang	✓
	7B1.2 Waarborgen kwaliteit kinderopvang / peuterspeelopvang	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 7B Peuterspeelopvang en kinderopvang

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van begroting.

Beleidssterrein 7C Onderwijsbeleid

Doel	Prestatie	
7C1 Goede onderwijskansen voor doelgroepkinderen tot twaalf jaar	7C1.1 Waarborgen van aanbod, kwaliteit en deelname aan voor- en vroegschoolse educatie	✓
	7C1.2 Stimuleren hoogwaardig taalaanbod op onderwijskansscholen	✓
	7C1.3 Doen bevorderen van ouderbetrokkenheid bij doelgroepkinderen	✓
7C2 Goede onderwijs-ondersteuning en samenwerking in het onderwijs	7C2.1 Ondersteunen zorg voor leerlingen met specifieke behoeften	✓
	7C2.2 Stimuleren samenwerking en voorzieningen in het onderwijs	✓
7C3 Leidse accenten	7C3.1 Stimuleren van het aanbod waarin leerlingen hun eigen talenten kunnen ontwikkelen in een doorlopende leerlijn	✓
	7C3.2 Stimuleren dat leerlingen worden voorbereid op een internationale samenleving	✓
	7C3.3 Bevorderen van buitenschools leren door samenwerking van onderwijs, bedrijven en instellingen	✓
7C4 Zoveel mogelijk leerlingen worden behouden voor het onderwijs en halen een startkwalificatie	7C4.1 Sturing geven op uitvalcijfers met RMC werkplan en het gericht inzetten van projecten	⚠
	7C4.2 Tegengaan verzuim leerplichtigen	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 7C Onderwijsbeleid

7C4.1 Sturing geven op uitvalcijfers met RMC werkplan en het gericht inzetten van projecten

De uitval steeg het afgelopen jaar tegen de landelijke trend in. Er is sindsdien door gemeente, RMC, en de scholen (ROC en ID-college) ingezet op een hernieuwde aanpak 'Succesvolle Aanpak VSV 2017-2020'. Ondertekening van de aanpak heeft op 22 september 2016 plaatsgevonden. De tussentijdse cijfers lijken positiever dan voorheen. In oktober wordt duidelijk of de hernieuwde aanpak ook zijn vruchten zal afwerpen.

Beleidssterrein 7D Onderwijshuisvesting

Doel	Prestatie	
7D1 Goede kwantiteit en kwaliteit van onderwijshuisvesting	7D1.1 Realisatie van nieuwbouw, uitbreiding en vervanging van lesgebouwen en gymnastieklokalen	⚠
	7D1.2 In stand houden van de bestaande gymnastieklokalen door onderhoud en aanpassingen	✓
	7D1.3 Uitvoering van de overige wettelijke taken zoals ozb, schadeherstel en bekostiging gymnastiekonderwijs	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 7D Onderwijshuisvesting

7D1.1 Realisatie van nieuwbouw, uitbreiding en vervanging van lesgebouwen en gymnastieklokalen

De volgende activiteiten binnen prestatie 7D1.1. zijn vertraagd:

- De nieuwbouw van een gymnastieklokaal aan de Oppenheimstraat 4
De uitbreiding van de gymnastiekcapaciteit in het Roodenburgdistrict heeft vertraging opgelopen. De gymzaal maakt deel uit van het bredere project Oppenheimstraat met onder meer de bouw van 27 zorgappartementen. Het bouwplan stuit op nogal wat weerstand bij de wijkbewoners gericht op verkeersbewegingen en parkeersituatie. Er is een herhaald verkeersonderzoek gehouden en een

verkeersproef. Het verkeersrapport met positief resultaat is eind december 2015 ontvangen en met de bewoners besproken. De verwachting is dat in november 2016 een omgevingsvergunning verleend kan worden maar er wordt rekening gehouden met vertraging van nog een jaar omdat de bewoners niet tevreden zijn en mogelijk tot aan de Raad van State zullen procederen

- De nieuwbouw van de basisscholen Telders en Sleutelbloem en een gymnastieklokaal
In het voorjaar van 2015 is de aanbesteding mislukt. Op hetzelfde moment ontstonden gesprekken tussen het bestuur van De Sleutelbloem, PCS Leiden, en het schoolbestuur SCOL om te gaan fuseren. Nog slechts afhankelijk van de goedkeuring door het Ministerie van O,C en W vindt de fusie per 1 januari 2017 plaats. Deze ontwikkelingen hebben tot een heroverweging van het bouwplan geleid. De schetsfase van het nieuwe ontwerp is gereed. Dit ontwerp wordt in het najaar uitgewerkt tot een definitief ontwerp en begin 2017 opnieuw aanbesteed.

3.7.2 Financiële afwijkingen begroting 2016

Programma 7 Jeugd en Onderwijs (- = voordeel)

Nummer	Onderwerp	B/L	2016	2017	2018	2019	2020	I/S	Portefeuillehouder
	Mee- en tegenvallers								
	Budget neutrale wijzigingen								
	Resultaat programma 7		0	0	0	0	0		
	Budgetoverhevelingen								
7.2	Versterken buurtfuncties	L	-840	840				I	Roos van Gelderen
7.2	Versterken buurtfuncties	B	840	-840				I	Roos van Gelderen
	Totaal budgetoverhevelingen programma 7		0	0	0	0	0		
	Resultaat na budgetoverheveling		0	0	0	0	0		

3.7.3 Toelichting afwijkingen begroting 2016

Mee- en tegenvallers:

Voor de nadelen die worden voorzien op het gebied van de Jeugdhulp alsmede de dekking daarvan wordt verwezen naar de toelichting op de afwijkingen in programma 9, onderdeel '3 D-ontwikkelingen/ onderschrijving WMO'.

Budgetneutrale wijzigingen:

Niet van toepassing.

Budgetoverhevelingen:

Versterken buurtfuncties

Conform RV 13.0080 en RV 15.0010 is besloten geld beschikbaar te stellen voor het de verbouwing/renovatie van de speeltuingebouwen om deze multi-functioneel te maken. Het proces van de planvorming bij een aantal speeltuinen is heel complex en duurt daardoor langer dan voorzien. Daarnaast zijn een aantal gebouwen onderdeel geworden van wijkgerichte uitvoeringsprogramma's. De uitgaven staan nu gepland voor 2017 zodoende wordt voorgesteld om de baten en lasten van € 840.000 over te hevelen.

Af te sluiten investeringskredieten:

Niet van toepassing.

8

Cultuur, sport en recreatie

Cultuur, sport en recreatie

<i>Programmanummer</i>	8
<i>Commissie</i>	Onderwijs en Samenleving, Werk en Middelen
<i>Portefeuille(s)</i>	Bereikbaarheid, Economie, Binnenstad en Cultuur Onderwijs, Sport en Duurzaamheid

De missie van het programma Cultuur, sport en recreatie luidt:

Cultuur, cultuurhistorie, sport en evenementen zijn van grote waarde voor de versterking van de positie van Leiden in de regio Randstad. Bovendien zijn sport, recreatie, evenementen en cultuur, belangrijk voor de sociale structuur van de stad. Het aanbod van voorzieningen zal toegankelijk zijn om de ontwikkeling en ontspanning van inwoners te verzekeren en onderscheidend om de centrumfunctie voor bezoekers te benutten.

Stand van zaken bij Bestuursrapportage

In grote lijnen loopt de uitvoering van de doelen en prestaties van dit programma in de pas met de begroting.

3.8.1 Doelenbomen

Beleidsterrein 8A Cultuur

Doel	Prestatie	
8A1 Cultuur heeft een breed en divers aanbod met meer kwaliteit en vernieuwing; musea en podia zetten Leiden nationaal en regionaal op de kaart	8A1.1 Doen aanbieden van een breed en divers kunst- en cultuurprogramma door de gesubsidieerde kunst- en cultuurinstellingen; verbeteren van het aanbod met (pop)muziek en film	✓
	8A1.2 Exploitatie Museum de Lakenhal	✓
	8A1.3 Restauratie en nieuwbouw Museum de Lakenhal	⚠
8A2 Culturele levendigheid en culturele identiteit van de (binnen)stad	8A2.1 Doen bevorderen van de culturele levendigheid van de (binnen)stad door met de gemeentelijke en/of gesubsidieerde kunst- en cultuurinstellingen afspraken te maken over: 1. het gebruik van stad als podium, 2. het ontwikkelen van het Cultuurkwartier als kloppend hart, 3. het verbinden van cultuur met kennis en historie, 4. het aangaan van partnerschappen met andere sectoren	✓
	8A2.2 Meer plek en aandacht creëren voor beeldende kunst in de openbare ruimte	✓
	8A2.3 Beschikbaar stellen van incidentele subsidie voor bijzondere kunst- en cultuurprojecten en -initiatieven	✓
8A3 Cultuur (ver)bindt en ontwikkelt talenten en activiteiten die passen bij Leiden, Stad van ontdekkingen	8A3.1 Doen aanbieden van een breed en diverse cultuureducatief programma door de gemeentelijke en/of gesubsidieerde kunst- en cultuureducatie-instellingen	✓
	8A3.2 Afspraken maken met de gemeentelijke en/of gesubsidieerde kunst- en cultuureducatie-instellingen over: 1. speciale aandacht voor de ontdekking en ontwikkeling van talent en 2. speciale aandacht voor jongeren, kenniswerkers en expats	✓
	8A3.3 Bevorderen van een productieklimaat waarin makers en amateurkunst zichtbaar zijn in de stad	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 8A Cultuur

8A1.3 Restauratie en nieuwbouw Museum de Lakenhal

Het aanbestedingsresultaat voor de uitbreiding en restauratie van Museum De Lakenhal bleek substantieel af te wijken van het beschikbare budget. Bij de Kaderbrief is aangekondigd om bij de begroting 2017 voor te stellen het krediet mogelijk te verruimen. Met de voortgangsbrieven wordt de Raad over de actuele stand van zaken geïnformeerd.

Beleidsterrein 8B Cultureel erfgoed

Doel	Prestatie	
8B1 Het Leids verleden wordt duurzaam ingezet als onderscheidende kracht: kennis en collecties op het gebied van cultureel erfgoed zijn bruikbaar voor diverse groepen en het cultureel erfgoed wordt behouden voor toekomstige generaties. Leiden staat met al haar erfgoedkennis en –collecties nationaal en internationaal aan de top (ambitie I); Leiden wil haar historische omgevingskwaliteit behouden, benutten en versterken voor een aantrekkelijke, vitale en toekomstbestendige stad (ambitie II); Leiden bruist van erfgoedbeleving voor en door bewoners en bezoekers (ambitie III).	8B1.1 Exploitatie en beheer Erfgoed Leiden en Omstreken	✓
	8B1.2 Exploitatie en beheer Molen de Valk	✓
	8B1.3 Toezicht en handhaven monumenten	✓
	8B1.4 Uitvoeren erfgoedbeleid met partners	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 8B Cultureel erfgoed

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van begroting.

Beleidsterrein 8C Sport

Doel	Prestatie	
8C1 Leiden zorgt voor voldoende en kwalitatief goede sportvoorzieningen	8C1.1 Exploiteren, beheren en onderhouden van de gemeentelijke sportaccommodaties (sporthallen, zwembaden, sportvelden, tennisbanen en overige sportaccommodaties)	✓
	8C1.2 Uitvoering geven aan het sportaccommodatieplan v.w.b. de jaarschijf 2016	✓
8C2 Leiden ondersteunt haar sportverenigingen zodat ze sterk zijn en naast hun sportfunctie ook een maatschappelijke functie vervullen	8C2.1 Ondersteunen van sportverenigingen	✓
8C3 Leiden stimuleert dat alle inwoners meer sporten en bewegen	8C3.1 Organiseren van kennismakingscursussen	✓
	8C3.2 Stimuleren en faciliteren van sportevenementen (Marathon, Singelloop) door subsidiëring	✓
	8C3.3 Verstrekken van sportstimuleringsubsidies	✓
	8C3.4 Stimuleren aandacht voor fair play	✓
	8C3.5 Ondersteunen en faciliteren topsport	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 8C Sport

8C1.1 Exploiteren, beheren en onderhouden van de gemeentelijke sportaccommodaties

- Voetbalvereniging GHC houdt op te bestaan. De gemeente en bestuur van GHC hebben afspraken gemaakt over de financiële en juridische afwikkeling. De komende periode gaan zij daarover verder in gesprek. Er is een schuld van € 80.000 die GHC aan de gemeente verschuldigd is.
- Alle werkzaamheden die binnen het meerjarenonderhoudsplan voor dagelijks onderhoud zijn vastgesteld zullen worden uitgevoerd. Op enkele locaties wordt het onderhoud terughoudend uitgevoerd in verband met afstoting of sloop van vastgoed of mogelijk andere invulling sportlocaties in verband met de vitalisering van het voetbal
- Op dit moment loopt het overleg met 4 tennisverenigingen. De vertaling van de uitkomsten van die gesprekken en het doorrekenen van de mogelijkheden, inclusief juridische- en fiscale aspecten, zal naar verwachting eind 2016 opgeleverd worden en alsdan tot besluitvorming leiden. Dan wordt ook duidelijk of en in hoeverre verzelfstandiging Tennis incidentele kosten met zich brengt en op welke termijn dit (structurele) besparingen kan opleveren.

8C1.2 Uitvoering geven aan het sportaccommodatieplan v.w.b. de jaarschijf 2016

Het onderzoek naar de afstoting van sportaccommodaties heeft enige vertraging opgelopen. De verwachting is evenwel dat het onderzoek eind 2016 gereed is. Het merendeel van de werkzaamheden (vervanging van de toplaag bij Pernix, de aanleg van een kunstgrasveld bij Lugdunum en een waterveld bij Roomburg) is begin september gereedgekomen. De aanleg van een tribune bij UVS is naar verwachting in december klaar. In de onderhoudsplanning worden enkele werkzaamheden verschoven naar 2017 of later. Hierbij moet worden gedacht aan: de vervanging sportvloer toplaag en belijning, luchtbehandelingunits op dak en vervanging elektro technische vervangingen van oude zwembad in sportcomplex De Zijl. Op de locatie 3 oktoberhal zullen de geplande vervangingswerkzaamheden aan het kantoor van voormalig Sportbedrijf niet worden uitgevoerd en zijn kosten voor vervanging armaturen in de hal ongeveer 35.000 goedkoper uitgevallen door ombouw naar ledverlichting met behoud van huidige armaturen. Bij een aantal sportlocaties worden in verband met de beoogde afstoting en/of nieuwe ontwikkelingen, zoals de vitalisering van het voetbal, groot onderhoud en vervangingen uitgesteld. Het gevolg hiervan is een lagere besteding dan voorzien in het meerjarenonderhoudsplan (MJOP).

Beleidsterrein 8D Recreatie

Doel	Prestatie	
8D1 Voldoende recreatieve mogelijkheden voor Leidenaren	8D1.1 Beheer en exploitatie van Jeugdorp Zuid-West	✓
	8D1.2 Beheer en exploitatie van volkstuinen	✓
	8D1.3 Verstrekken van subsidie aan amateurtuinders	✓
8D2 Voldoende onderscheidende evenementen ter versterking van de levendigheid in de stad, het aantrekken van extra bezoekers en versterking van de lokale economie	8D2.1 Evenementencoördinatie	✓
	8D2.2 Be/afhandelen van aanvragen evenementenvergunning	✓
	8D2.3 Ondersteunen van de drie grootschalige en overige evenementen	✓
	8D2.4 Verstrekken van evenementensubsidie	✓
	8D2.5 Meerjarige resultaatafspraken met organisatoren van identiteitversterkende evenementen	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 8D Recreatie

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van begroting.

3.8.2 Financiële afwijkingen begroting 2016

Programma 8 Cultuur, sport en recreatie

(- = voordeel)

Nummer	Onderwerp	B/L	2016	2017	2018	2019	2020	I/S	Portefeuillehouder
	Mee- en tegenvallers								
	Budget neutrale wijzigingen								
8.2	Administratieve verwerking Invulling taakstelling sport	L	4	-7	-7	-7	-7	S	Paul Dirkse
8.2	Administratieve verwerking Invulling taakstelling sport	B	-4	7	7	7	7	S	Paul Dirkse
	Resultaat programma 8		0	0	0	0	0		
	Budgetoverhevelingen								
	Totaal budgetoverhevelingen programma 8		0	0	0	0	0		
	Resultaat na budgetoverheveling		0	0	0	0	0		

3.8.3 Toelichting afwijkingen begroting 2016

Mee- en tegenvallers:

Niet van toepassing.

Budgetneutrale wijzigingen:

Taakstelling sport

Voorgesteld wordt de invulling van de efficiency taakstellingen sport te actualiseren. De realisatie wordt daarmee administratief verwerkt en deelbudgetten indien nodig samengevoegd. Na verwerking resteert voor 2016 nog een taakstelling van € 10.465, voor 2017 een bedrag van € 78.511 en structureel vanaf 2018 een bedrag van € 227.603. Voor de periode 2016 ligt de invulling in lijn met de prognose. Voor de periode 2017 is het noodzakelijk aanvullende bijsturingsmaatregelen te treffen. In dit kader wordt met ingang van 2017 onder andere ingezet op het verhogen van de opbrengsten binnen de exploitatie sportaccommodaties en wordt er gekeken of er met de op dit moment spelende beleidsdossiers (zoals de verzelfstandiging) verdere invulling kan worden gegeven aan de taakstelling. De uitkomsten daarvan worden in de Tweede Bestuursrapportage 2017 meegenomen.

Budgetoverhevelingen:

Niet van toepassing.

Af te sluiten investeringskredieten:

Niet van toepassing.

9

Maatschappelijke ondersteuning

Maatschappelijke ondersteuning

<i>Programmanummer</i>	9
<i>Commissie</i>	Onderwijs en Samenleving
<i>Portefeuille(s)</i>	Jeugd, Zorg en Welzijn

De missie van het programma Maatschappelijke ondersteuning luidt:

De gemeente Leiden wil een stad zijn waarin alle mensen, inclusief die met een zorgbehoefte, actief kunnen participeren en zelf de regie in handen hebben bij de wijze waarop hun zorgbehoefte wordt vervuld. Het gemeentelijke beleid is gericht op het activeren van mensen om hen in staat te stellen zelf deel te nemen aan de samenleving. Daarnaast organiseren we een vangnet voor de ondersteuning van zeer kwetsbare burgers die onvoldoende in staat zijn om voor zichzelf te zorgen.

Stand van zaken bij Bestuursrapportage

De uitvoering van de doelen en prestaties van het programma Maatschappelijke Ondersteuning loopt op schema.

Eind 2015 heeft uw Raad de transformatieagenda vastgesteld. In 2016 zijn we vol aan de slag met de uitvoering daarvan en informeren we u over de stand van zaken en ontwikkelingen hiervan. Een deel van het transitiebudget 2016 zal via deze bestuursrapportage worden overgeheveld naar 2017, omdat sommige plannen een langere voorbereidingstijd nodig hebben.

Doel is om meer uit te gaan van talenten en mogelijkheden van inwoners en hun netwerk en van daaruit de sociale opgave vanaf 2018 binnen het rijksbudget te kunnen uitvoeren. Een forse onderbesteding op de WMO wordt verwacht die o.a. ingezet wordt om het tekort Jeugdzorg 2016 te dekken.

Een grote opgave blijft de huisvesting van kwetsbare doelgroepen en statushouders. Hierover zijn we met u in gesprek. Het is tevens een belangrijk thema in het regionale beleidskader Maatschappelijke Zorg wat nu wordt opgesteld.

3.9.1 Doelenbomen

Beleidssterrein 9A Sociale binding en participatie

Doel	Prestatie	
9A1 Sociale binding en participatie van inwoners is hoog	9A1.1 Doen organiseren van een passend voorzieningenaanbod dat aansluit op de sociale situatie van de wijk	✓
	9A1.2 Doen organiseren van activiteiten die maatschappelijke participatie bevorderen en sociaal isolement voorkomen	✓
	9A1.3 Doen bevorderen van cliëntbetrokkenheid en publieksparticipatie op het gebied van maatschappelijke ondersteuning	✓
	9A1.4 Opdracht geven voor het uitvoeren van de vijf basisfuncties voor lokale ondersteuning van vrijwilligerswerk	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 9A Sociale binding en participatie

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van begroting.

Beleidssterrein 9B Preventie

Doel	Prestatie	
9B1 Burgers zijn zelfredzaam mogelijk	9B1.1 Organiseren van een samenhangend aanbod van informatieverstrekking, advies en cliëntondersteuning	✓
9B2 Gezondheidsproblemen worden voorkomen	9B2.1 Uitvoeren van wettelijke taken basisgezondheidszorg	✓
	9B2.2 Uitvoeren van regionaal en lokaal gezondheidsbeleid	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 9B Preventie

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van begroting.

Beleidssterrein 9C Ondersteuning

Doel	Prestatie	
9C1 Integraal zorg en ondersteuning op maat	9C1.1 Organiseren toegang zorg en welzijn door middel van sociale wijkteams	✓
9C2 Mensen met een beperking zijn in staat zelfstandig te leven	9C2.1 Organiseren van een samenhangend en passend aanbod van algemene Wmo-voorzieningen	✓
	9C2.2 Organiseren van een samenhangend en passend aanbod van maatwerk Wmo-voorzieningen	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 9C Ondersteuning

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van begroting.

Beleidsterrein 9D Kwetsbare groepen

Doel	Prestatie	
9D1 Stabiele leefsituatie voor kwetsbare groepen	9D1.1 Uitvoering geven aan preventie en herstel t.a.v. verslaving en dak- en thuisloosheid	✓
	9D1.2 Uitvoering geven aan toeleiding naar zorg van mensen met verslavings- en psychiatrische problematiek en begeleiding van ex-gedetineerden en vreemdelingen in nood	✓
	9D1.3 Uitvoering geven aan opvang en huisvesting van kwetsbare groepen	⚠
	9D1.4 Uitvoering geven aan beschermd wonen	✓
9D2 Verminderen van (de gevolgen van) huiselijk geweld	9D2.1 Uitvoering geven aan maatregelen die het voorkómen van geweld in huiselijke kring, het stoppen van geweld en het herstel van veiligheid in het huishouden of gezin bevorderen	✓
	9D2.2 Uitvoering geven aan opvang van slachtoffers van geweld in huiselijke kring	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 9D Kwetsbare groepen

9D1.3 Uitvoering geven aan opvang en huisvesting van kwetsbare groepen

Een grote opgave blijft de huisvesting van kwetsbare groepen. Hierover zijn we met u in gesprek, onder andere bij het opstellen van het regionale beleidskader Maatschappelijke Zorg.

3.9.2 Financiële afwijkingen begroting 2016

Programma 9 Maatschappelijke ondersteuning (- = voordeel)

Nummer	Onderwerp	B/L	2016	2017	2018	2019	2020	I/S	Portefeuillehouder
	Mee- en tegenvallers								
9.7	Ratificatie VN verdrag rechten van personen met een handicap	L	50					I	Roos van Gelderen
9.1	Huisvesting statushouders en bijzondere doelgroepen	L	1.500					I	Roos van Gelderen
9.3	3D-Ontwikkelingen 2016	L	-2.308					I	Roos van Gelderen
	Budget neutrale wijzigingen								
9.8	Beschermd wonen 2016	L	-2.300					I	Roos van Gelderen
9.8	Beschermd wonen 2016	B	2.300					I	Roos van Gelderen
9.4	Bed bad brood 2016	L	0					I	Roos van Gelderen
9.9	Vrouwenopvang	L	-82					I	Roos van Gelderen
9.9	Vrouwenopvang	L	82					I	Roos van Gelderen
	Resultaat programma 9		-758	0	0	0	0		
	Budgetoverhevelingen								
9.2	Invoeringsbudget WMO	L	-104	104				I	Roos van Gelderen
9.5	Stimuleren wijkinitiatieven	L	-600	600				I	Roos van Gelderen
9.5	Stimuleren wijkinitiatieven	B	600	-600				I	Roos van Gelderen
9.6	Transformatiebudget en reserve zachte landing 3 D's	L	-2.000	2.000				I	Roos van Gelderen
9.6	Transformatiebudget en reserve zachte landing 3 D's	B	2.000	-2.000				I	Roos van Gelderen
	Totaal budgetoverhevelingen programma 9		-104	104	0	0	0		
	Resultaat na budgetoverheveling		-862	104	0	0	0		

3.9.3 Toelichting afwijkingen begroting 2016

Mee- en tegenvallers:

Huisvesting statushouders en bijzondere doelgroepen

Over circa 10 jaar moeten de tijdelijke woonunits voor vergunninghouders en bijzondere doelgroepen worden verplaatst. De tijdelijke woonunits zijn aangeschaft door de woningcorporaties voor een gebruik van 25 jaar. Er is besloten dat de gemeente de kosten die samenhangen met het bouwrijp maken, ontsluiten en inrichten van de nieuwe terreinen voor haar rekening neemt. De geschatte kosten bedragen € 1,5 miljoen en zijn gelijk aan de raming die is opgenomen in RV 16.0053. Aangezien er conform het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) sprake is van een verplichting moet het bedrag van € 1,5 miljoen in een nieuw in te stellen voorziening 'huisvesting statushouders' worden gestort.

Extra opgave VN rechten van personen met een handicap

Iedereen moet aan alle onderdelen van de samenleving kunnen deelnemen: openbare ruimte en (publieke) gebouwen, door een amendement van de Tweede Kamer uitgebreid met sector goederen en diensten. Toegankelijkheid geldt ook voor informatie, denk aan websites, gesproken teksten raadsvergaderingen en stembureaus. Er worden naar verwachting geen extra middelen beschikbaar gesteld door het Rijk, ook niet voor de uitvoeringskosten. Voor de uitvoeringskosten is een budget nodig van € 50.000 voor ambtelijke inzet.

3D-ontwikkelingen/onderschrijding WMO

Op de WMO-voorzieningen (vervoer, woonvoorzieningen, huishoudelijke ondersteuning, eigen bijdragen, begeleiding) wordt in 2016 per saldo een voordeel verwacht van € 4.273.000. Het verwachte voordeel ontstaat niet door tussentijdse beleidsaanpassing, maar door minder gebruik en het deels vrijvallen van opgenomen verplichtingen uit 2015. Binnen het onderdeel Jeugdzorg worden financiële tegenvallers voorzien. Er zijn extra middelen nodig voor de reguliere regionale jeugdzorg, de regionale transformatie en het persoonsgebonden budget. Daarnaast is een motie (M 16.0064) aangenomen om het overschot van € 265.000 op de JGT-subsidie 2015 in te zetten voor de JGT's in 2016. Aangezien het volledige rekeningsresultaat 2015 al is bestemd, is er andere dekking nodig. Voor de reguliere regionale jeugdzorg wordt een incidenteel tekort voorzien van afgerond € 720.000 en op het persoonsgebondenbudget een tekort van € 500.000. Deze tekorten ontstaan vooral omdat de bijgestelde rijksbudgetten 2016 lager zijn dan de rijksbudgetten 2015. De verwachte uitgaven 2016 dalen echter (nog) niet mee. Daarnaast is een tijdelijk regionaal transitiefonds nodig om de jeugdhulp te kunnen hervormen zodat op termijn de kosten van de jeugdzorg binnen het rijksbudget blijven. Het tijdelijke transitiefonds zal regionaal gevoed worden met € 7,0 miljoen in de periode 2016 t/m 2019. Het Leids aandeel bedraagt € 2,2 miljoen. Voor 2016 betreft het afgerond € 240.000. Per saldo, inclusief het nadeel Bed-bad-broodregeling (zie hieronder), resteert een voordeel van € 2,3 miljoen. Dit voordeel zal via het resultaat van deze bestuursrapportage aan de concernreserve worden gedoteerd zodat er in principe dekking is voor de verwachte tekorten binnen het sociaal domein in de periode 2017 t/m 2019.

De (meerjaren) 3D-ontwikkelingen zijn ook opgenomen in de brief inzake 'Besteding reserve zachte landing 3D en aanwending reserves programma 7 en 9' die in september naar uw raad is verzonden.

Budgetneutrale wijzigingen:

Bed-bad-broodregeling

Voor de bed-bad-broodregeling is incidenteel € 240.500 benodigd in 2016. Oorspronkelijk waren middelen ingezet van de financiële maatwerkvoorziening. Deze middelen zijn alsnog ingezet in 2016 voor de financiële maatwerk-voorziening chronisch zieken en gehandicapten. Daardoor is een andere dekking nodig. Het nadeel kan worden gedekt door de incidentele meevaller op de WMO.

Beschermd wonen

Het resultaat op Beschermd wonen zal in 2016 ongeveer gelijk zijn aan 2015. Leiden is centrumgemeente voor Beschermd wonen. Afsproken is dat eventuele tekorten gezamenlijk worden gedragen en onderbestedingen regionaal worden besteed. Het voordeel van € 2,3 miljoen van 2016 wordt geormerkt gestort in de reserve zachte landing 3D's.

Vrouwenopvang

De onderbesteding van € 82.204 op Vrouwenopvang wordt geormerkt toegevoegd aan de reserve zachte landing 3D's. Daardoor kunnen de toekomstige rijksbezuinigingen zachter landen.

Budgetoverhevelingen:

Invoeringsbudget WMO

Voor 2016 is een incidenteel invoeringsbudget WMO geraamd. Een deel van de werkzaamheden loopt door in 2017. Een bedrag van € 104.000 wordt daarom overgeheveld naar 2017.

Stimulering wijkinitiatieven

De stimulering van wijkinitiatieven verloopt niet volgens plan. Vooruitlopend op een evaluatie wordt de verwachte onderbesteding van € 0,6 miljoen op baten en lasten overgeheveld naar 2017.

Transformatiebudget

In de begroting 2016 is voor projecten in het kader van de transformatie een bedrag van ruim € 3,8 miljoen geraamd. Hier staat een onttrekking aan de reserve zachte landing 3D's tegenover. In de 2e rapportage Transformatie Sociaal Domein wordt de Raad geïnformeerd over de voortgang van de transformatie. In de rapportage wordt ook ingegaan op de besteding van de voor de transformatie beschikbare middelen. Hieruit blijkt dat voor 2016 de geraamde middelen nog niet geheel worden besteed en een bedrag van € 2,0 miljoen aan baten en lasten kan worden overgeheveld naar 2017.

Af te sluiten investeringskredieten:
Niet van toepassing.

10

Werk en inkomen

Werk en inkomen

<i>Programmanummer</i>	10
<i>Commissie</i>	Werk en Middelen
<i>Portefeuille(s)</i>	Werk en Inkomen, Wijken en Financiën

De missie van het programma Werk en inkomen luidt:

De gemeente Leiden stimuleert haar inwoners om door werk zelfstandig in het bestaan te voorzien, bevordert maatschappelijke participatie en biedt waar nodig een financieel vangnet.

Stand van zaken bij Bestuursrapportage

De uitvoering van de doelen en prestaties het programma Werk en Inkomen loopt op schema.

De meerderheid van de prestaties verloopt goed en krijgen een groen stoplicht in deze bestuursrapportage. Voor een tweetal prestaties geldt dat er sprake is van een vertraging.

De toename van het aantal bijstandsuitkeringen lijkt halverwege 2016 het hoogste punt te hebben bereikt. Vanaf 1 juli is er een daling. Het aantal bijstandsuitkeringen aan statushouders steeg in 2016 van 167 aan het begin van het jaar naar 245 in week 37 (op een totaal aantal van 3267). Zonder de statushouders zou het aantal uitkeringen lager zijn dan op 1 januari 2016. Ook het aantal jongeren in de uitkering zou zonder de statushouders niet gestegen zijn. Deze cijfers stemmen optimistisch voor de toekomst.

3.10.1 Doelenbomen

Beleidssterrein 10A Arbeidsparticipatie

Doel	Prestatie	
10A1 Leidenaren hebben werk en zijn daardoor minder uitkeringsafhankelijk	10A1.1 Inzetten van re-integratie en participatievoorzieningen	✓
	10A1.2 Aanbieden volwasseneneducatie	✓
	10A1.3 Inzetten project Jongeren op de Arbeidsmarkt (Project JA)	✓
10A2 Mensen met loonwaarde onder het wettelijk minimumloon werken zo regulier mogelijk	10A2.1 Inzetten sociale werkvoorziening	✓
	10A2.2 Inzetten beschermt werk	✓
	10A2.3 Inzetten loonkostensubsidie	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 10A Arbeidsparticipatie

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidssterrein 10B Maatschappelijke participatie en ondersteuning minima

Doel	Prestatie	
10B1 Minima doen mee in de samenleving en raken niet in een sociaal isolement	10B1.1 Uitvoeren declaratieregeling en behandelen aanvragen overige participatie bevorderende voorzieningen	⚠
10B2 Armoedebestrijding	10B2.1 Behandelen aanvragen individuele bijzondere bijstand en individuele inkomensvoorziening	✓
	10B2.2 Verstrekken (bijdrage in) premie Collectieve Ziektekostenverzekering Minima	✓
	10B2.3 Verstrekken tegemoetkoming kinderopvang op Sociaal Medische Indicatie	✓
	10B2.4 Kwijtschelding gemeentelijke heffingen	✓
	10B2.5 Subsidies minimabeleid	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 10B Maatschappelijke participatie en ondersteuning minima

10B1.1 Uitvoeren declaratieregeling en behandeling aanvragen participatie bevorderende voorzieningen

Over de declaratieregeling is door uw raad een motie ingediend (M 16.0064). Vóór de begrotingsafhandeling informeren we u over onze aanpak.

Beleidssterrein 10C Inkomensvoorzieningen

Doel	Prestatie	
10C1 Leidenaren (18 t/m AOW-leeftijd) voor wie een financieel vangnet nodig is, ontvangen inkomensondersteuning	10C1.1 Behandelen aanvragen en beheer uitkeringen Participatiewet, loaw, loaz, Bbz- inkomensvoorzieningen	⚠
	10C1.2 Uitvoeren fraudepreventie en opsporen uitkeringsfraude	✓
	10C1.3 Uitvoeren terugvordering en verhaal	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 10C Inkomensvoorzieningen

10C1.1 Behandelen aanvragen en beheer uitkeringen Participatiewet, loaw, loaz, Bbz-inkomensvoorzieningen

Over het afgelopen half jaar is de afhandeltermijn van 75% binnen 4 weken niet gehaald. Dit heeft meerdere oorzaken, te weten:

- Over 2016 zijn de verstrekte hersteltermijnen niet vastgelegd in het uitkeringssysteem, waardoor er in de afhandeling geen opschorting van de termijn kon worden vastgesteld. Dit in tegenstelling tot eerdere jaren.
- Het bestand is het afgelopen jaar behoorlijk gegroeid, wat meer werk opleverde voor de uitvoerend medewerkers.

- Door meer aandacht voor de totale situatie van de klant bij de aanvraag, neemt de complexiteit van de aanvraag toe en kan dit de termijn van afhandeling vertragen. Wel heeft elke klant na 4 weken recht op een voorschot op de uitkering als alle benodigde gegevens zijn geleverd.

De komende tijd zal bij een ieder het belang van registratie van hersteltermijnen extra worden benadrukt, zodat dit de afhandeltermijn niet vertekent.

De andere 2 oorzaken die een rol spelen in de afhandeltermijn zijn echter moeilijker te beïnvloeden en van structurele aard, zodat dit mogelijk een nadelig effect op de afhandeltermijn zal blijven houden.

Beleidsterrein 10D Schuldhelpverlening

Doel	Prestatie	
10D1 Het ontstaan dan wel escalatie van problematische schuldsituaties is voorkomen	10D1.1 Uitvoeren van budgetbeheer, stabilisatietrajecten en overige preventieve maatregelen	✓
10D2 Problematische schuldsituaties zijn beheersbaar gemaakt en (zo mogelijk) opgelost	10D2.1 Uitvoeren schuldhulpverlening	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 10D Schuldhelpverlening

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van begroting.

3.10.2 Financiële afwijkingen begroting 2016

Programma 10 Werk en Inkomen (- = voordeel)

Nummer	Onderwerp	B/L	2016	2017	2018	2019	2020	I/S	Portefeuillehouder
	Mee- en tegenvallers								
10.1	Bijstandsuitkeringen 2016	L	900					I	Marleen Damen
10.1	Bijstandsuitkeringen 2016	B	-700					I	Marleen Damen
10.2	Bijzondere bijstand Minimabeleid 2016	L	842					I	Marleen Damen
10.4	Geprognosticeerde voordelen bij DZB binnen de uitvoering van de WSW en Re-integratie Leiden.	L	-350					I	Marleen Damen
	Budget neutrale wijzigingen								
10.1	Bijstandsuitkeringen 2016	L	140					I	Marleen Damen
10.1	Bijstandsuitkeringen 2016	B	-140					I	Marleen Damen
10.4	Geprognosticeerde voordelen bij DZB binnen de uitvoering van de WSW en Re-integratie Leiden.	L	-560					I	Marleen Damen
10.4	Geprognosticeerde voordelen bij DZB binnen de uitvoering van de WSW en Re-integratie Leiden.	L	560					I	Marleen Damen
	Resultaat programma 10		692	0	0	0	0		
	Budgetoverhevelingen								
10.3	Pilot participatiemedewerkers	L	-75	75				I	Marleen Damen
10.3	Pilot participatiemedewerkers	B	75	-75				I	Marleen Damen
10.4	ESF Gemeenten	L	-900	900				I	Marleen Damen
10.4	ESF Gemeenten	B	900	-900				I	Marleen Damen
10.5	Invoering regionaal werkbedrijf	L	-382	354	28			I	Marleen Damen
	Totaal budgetoverhevelingen programma 10		-382	354	28	0	0		
	Resultaat na budgetoverheveling		310	354	28	0	0		

3.10.3 Toelichting afwijkingen begroting 2016

Mee- en tegenvallers:

Bijstandsuitkeringen

Het aantal te verstrekken bijstandsuitkeringen is in de eerste helft van 2016 gestegen, daarna is een stabilisatie opgetreden. Er wordt op basis van de uitgaven t/m juni een tekort verwacht van € 900.000. Voor de instroom van statushouders, die veelal in de bijstand komen, wordt van het Rijk extra middelen ontvangen ter bekostiging van de bijstand via een zogenaamde inter-temporele regeling. Deze regeling is gekoppeld aan de prestatie inzake het aantal gehuisveste statushouders. De verwachting is dat in 2016 € 700.000 wordt ontvangen van het Rijk. Deze verwachting is gebaseerd op de aanname dat de huisvestingstaakstelling 2016 wordt gerealiseerd. Peildatum is eind november 2016. Daarnaast wordt naar verwachting eind september het definitieve BUIG-budget 2016 bekend gemaakt door het Rijk. Als het gewijzigde budget beschikbaar komt zal het bedrag in de decemberwijziging worden opgenomen. Bij de Eerste Bestuursrapportage 2016 was al een extra incidenteel budget voor 2016 opgenomen van € 1,0 miljoen. Omdat het rijksbudget van jaar op jaar fors kan verschillen, wordt het tekort als incidenteel beschouwd.

Bijzondere bijstand/Minimabeleid

De kosten van bijzondere bijstand en minimabeleid komen in 2016 boven het beschikbare budget. Deze stijging komt voornamelijk door het toegenomen aantal gehuisveste statushouders. Op basis van de uitgaven t/m juli wordt een overschrijding verwacht van circa € 800.000 in 2016. De overschrijding wordt vooral veroorzaakt door een stijging van het aantal verstrekte overbruggingsuitkeringen en meer leenbijstand voor inrichtingskosten. Via het gemeentefonds zullen extra middelen worden ontvangen ter dekking van diverse kosten die de gemeente moet maken inzake de komst van de statushouders. Deze extra rijksbijdrage, zie programma Algemene dekkingsmiddelen, kan deels als dekking worden gezien voor deze overschrijding. Daarnaast is het subsidiebudget overschreden met € 42.000. Dit is ontstaan doordat een subsidie die laat in 2015 werd verstrekt deels betrekking had op 2016, waardoor dat deel van de kosten ook in 2016 moest worden geboekt. In 2015 heeft dit weer geleid tot een onderschrijding op het budget subsidies van dit beleidsterrein.

WSW en Re-integratie

Bij DZB ontstaan voordelen binnen de uitvoering van de WSW en de Re-integratie. Bij de WSW ontstaan deze voor een bedrag van € 350.000 door vacatures die nog niet zijn opgevuld en besparingen op de algemene exploitatiekosten. Per balansdatum ultimo 2015 heeft het saldo van de DZB bedrijfsreserve haar maximum bereikt, zijnde 10% van de totale lasten. Er van uitgaande dat in de balans ultimo 2016 ook weer sprake is van een bereikt maximum, kan het voordeel op de WSW aangemerkt worden als voordeel bij de Tweede Bestuursrapportage. Binnen Re-integratie Leiden ontstaan voordelen voor een bedrag van € 560.000 door ondermeer vacatures die nog niet zijn ingevuld en het achterblijven van de instroom van mensen uit de nieuwe doelgroep. Voorstel is om de onderuitputting van € 560.000 te bestemmen voor de continuering van het project Leidse Kracht t/m eerste kwartaal 2018.

Budgetneutrale wijzigingen:

Bijstandsuitkeringen

Leiden verstrekt uitkeringen aan personen die een AOW ontvangen en een partner hebben die jonger is dan de AOW-gerechtigde leeftijd. De kosten van deze uitkeringen worden gedeclareerd bij de SVB. De kosten van deze uitkeringen nemen, net als de baten toe, met een bedrag van € 140.000.

Pilot participatiemedewerkers

De pilot Participatiemedewerkers wordt in 2016 en 2017 voor 50% gedekt uit de transformatiemiddelen 3D en voor 50% uit de exploitatie DZB. Dat wordt gewijzigd. In 2016 wordt de benodigde dekking van € 75.000 volledig gedekt uit de exploitatie DZB en in 2017 volledig uit de transformatiemiddelen 3D.

Budgetoverhevelingen:

ESF-project Gemeenten Sociale inclusie

Het ESF-project Gemeenten Sociale inclusie is verlengd, waardoor de kosten en opbrengsten grotendeels in 2017 zullen ontstaan, daarom worden de geraamde baten en lasten van € 0,9 miljoen naar het volgende begrotingsjaar overgeheveld.

Invoering regionaal werkbedrijf

De invoering van het regionaal werkbedrijf heeft vertraging opgelopen door het tijdelijk uitvallen van de projectleider. Als gevolg hiervan wordt een aantal activiteiten doorgeschoven naar 2017 en 2018 en de geraamde lasten van afgerond € 0,4 miljoen zal worden overgeheveld naar de volgende jaarschijven.

Af te sluiten investeringskredieten:
Niet van toepassing.

3.11 Algemene dekkingsmiddelen

3.11.1 Financiële afwijkingen begroting 2016

Programma 11 Algemene dekkingsmiddelen (- = voordeel)

Nummer	Onderwerp	B/L	2016	2017	2018	2019	2020	I/S	Portefeuillehouder
	Mee- en tegenvallers								
AD.1	Onderuitputting kapitaallasten	L	-142					S	Marleen Damen
AD.3	Financieringsresultaat (KPL kapitaallasten / beleggingen / geldleningen)	B	-350					S	Marleen Damen
AD.4	Verlaging voorziening dubieuze debiteuren	L	-100					I	Marleen Damen
AD.5	Vrijval kapitaallasten	L	-58					S	Paul Dirkse
AD.5	Vrijval kapitaallasten	L	-29					S	Paul Laudy
AD.5	Vrijval kapitaallasten	B	66					S	Henri Lenferink
AD.6	Onjuiste indexering op de Stelpost salarissen voor detachering naar derden	L	144					I	Marleen Damen
AD.7	DU Statushouders	B	-1.000					I	Marleen Damen
AD.8	Bijstelling Algemene uitkering 2016	B	-600					I	Marleen Damen
	Budget neutrale wijzigingen								
AD.2	Plankosten, onttrekking teruggestort bedrag en toevoegen aan het krediet plankosten definitiefase	L	795					I	Marleen Damen
AD.2	Plankosten, onttrekking teruggestort bedrag en toevoegen aan het krediet plankosten definitiefase	B	-795					I	Marleen Damen
	Resultaat programma AD		-2.068	0	0	0	0		
	Budgetoverhevelingen								
	Totaal budgetoverhevelingen programma AD		0	0	0	0	0		
	Resultaat na budgetoverheveling		-2.068	0	0	0	0		

3.11.2 Toelichting afwijkingen begroting 2016

Mee- en tegenvallers:

Onderuitputting kapitaallasten 2016

Conform het beleidskader Investerings komt de onderuitputting op de geraamde kapitaallasten bij bestemming van het rekeningresultaat ten gunste van de concernreserve. Bij de Eerste Bestuursrapportage is reeds een voordelig resultaat van € 1,5 miljoen afgeraamd. Er resteert na verwerking van betreffende

afwijkingen op kapitaallasten nog een saldo van € 141.888 op de stelpost kapitaallasten hetgeen nu als voordeel wordt aangemeld.

Voorziening dubieuze debiteuren

Op basis van een tussentijdse analyse van de debiteuren kan de voorziening dubieuze debiteuren met een bedrag van € 100.000 worden verlaagd.

Financieringsresultaat (kapitaallasten / beleggingen / geldleningen)

Door de lage rente, rekeninghoudend met de financieringsbehoefte op dit moment en met inachtneming van de stand van de reserves en voorzieningen, verwachten we in 2016 per saldo een extra financieringsvoordeel van € 350.000.

Algemene uitkering 2016

In de laatste bevoorschotting van de algemene uitkering, september 2016, is het basisaantal van een aantal maatstaven bijgesteld. Per saldo levert dit een voordeel op in de algemene uitkering van afgerond € 600.000.

Vrijval kapitaallasten

Verwerking van de kapitaallasten binnen de programma's leidt tot een voordeel van € 20.296 ten opzichte van de raming.

Indexering stelpost salarissen voor detachering

Voor de begroting 2016 en het meerjarenbeeld is de stelpost salarissen voor detachering naar derden aan de opbrengstenkant abusievelijk met € 144.000 geïndexeerd. Voor de jaren 2017 en verder is een correctie opgenomen in de Kaderbrief 2017. In deze bestuursrapportage wordt de indexatie voor 2016 gecorrigeerd.

Decentralisatie-uitkering statushouders

In totaal wordt door het kabinet € 381 miljoen beschikbaar gesteld voor de periode 2015 t/m 2017 voor de diverse extra kosten die de gemeenten moeten maken voor het hebben van statushouders. Dit betreft o.a. bijzondere bijstand, minimabeleid, onderwijs, re-integratie, maatschappelijke participatie, leerlingenvervoer, voor- en vroegschoolse opvang, preventie, jeugdgezondheidszorg, infectiebestrijding en jeugdhulp. De uitkering is niet bedoeld voor kosten die de gemeenten moeten maken voor huisvesting. De hoogte van de uitkering die de gemeente ontvangt, wordt gekoppeld aan de gerealiseerde huisvestingstaakstelling 2016 statushouders per ultimo november 2016. Leiden kan, mits zij de taakstelling realiseert, kunnen rekenen op circa € 3,0 miljoen voor de periode 2015 t/m 2017. Voor 2016 wordt gerekend op een uitkering van € 1,0 miljoen.

Reserve plankosten

In de nota Plankosten is besloten dat na kaderbesluit de reeds gemaakte ambtelijke kosten terugvloeien in de reserve (revolverende karakter van plankosten). Dit is inmiddels gebeurd voor diverse projecten. Deze dotaties van in totaal € 794.881 worden direct weer onttrokken aan de reserve en als dekking toegevoegd aan het krediet Plankosten definitiefase zodat dit bedrag weer beschikbaar is voor nieuwe projecten.

Budgetneutrale wijzigingen:

Niet van toepassing.

Budgetoverhevelingen:

Niet van toepassing.

Af te sluiten investeringskredieten:

Niet van toepassing.

3.12 Samenvatting financiële afwijkingen

3.12.1 Rapportage

Het netto resultaat per Programma (- = voordeel)

Onderstaand is opgenomen een samenvattend overzicht van de resultaten per programma. Voor een specificatie verwijzen we graag naar de toelichting per programma.

Resultaat per programma inclusief reservemutaties exclusief budgetoverhevelingen

Prg	Naam	2016	2017	2018	2019	2020
1	Bestuur en dienstverlening	0	0	0	0	0
2	Veiligheid	-512	0	0	0	0
3	Economie en toerisme	0	0	0	0	0
4	Bereikbaarheid	0	0	0	0	0
5	Omgevingskwaliteit	-723	-0	-0	-0	-0
6	Stedelijke ontwikkeling	715	0	0	0	0
7	Jeugd en onderwijs	0	0	0	0	0
8	Sport, cultuur en recreatie	0	0	0	0	0
9	Welzijn en zorg	-758	0	0	0	0
10	Werk en inkomen	692	0	0	0	0
AD	Algemene dekkingsmiddelen	-2.068	0	0	0	0
Bedrijfsvoering	Bedrijfsvoering	0	0	0	0	0
	Resultaat te verrekenen met concernreserve	-2.653	-0	-0	-0	-0

Resultaat per programma exclusief reservemutaties en budgetoverhevelingen

Prg	Naam	2016	2017	2018	2019	2020
1	Bestuur en dienstverlening	0	0	0	0	0
2	Veiligheid	-512	0	0	0	0
3	Economie en toerisme	0	0	0	0	0
4	Bereikbaarheid	0	0	0	0	0
5	Omgevingskwaliteit	-1.090	250	118	-0	-0
6	Stedelijke ontwikkeling	766	0	0	0	0
7	Jeugd en onderwijs	0	0	0	0	0
8	Sport, cultuur en recreatie	0	0	0	0	0
9	Welzijn en zorg	-3.140	0	0	0	0
10	Werk en inkomen	132	0	0	0	0
AD	Algemene dekkingsmiddelen	-1.273	0	0	0	0
Bedrijfsvoering	Bedrijfsvoering	0	0	0	0	0
	Resultaat voor mutaties in reserves	-5.117	250	118	-0	-0
	Mutaties in reserves	2.464	-250	-118	0	0
	Resultaat te verrekenen met concernreserve	-2.653	-0	-0	-0	-0

In de tabel hieronder worden de budgetoverhevelingen per programma getoond, waarbij reservemutaties als totaalregel onderaan het overzicht worden getoond.

Budgetoverheveling per programma

Prg	Naam	2016	2017	2018	2019	2020
1	Bestuur en dienstverlening	-631	631	0	0	0
2	Veiligheid	1.089	-1.089	0	0	0
3	Economie en toerisme	0	0	0	0	0
4	Bereikbaarheid	0	0	0	0	0
5	Omgevingskwaliteit	-600	600	0	0	0
6	Stedelijke ontwikkeling	0	0	0	0	0
7	Jeugd en onderwijs	-840	840	0	0	0
8	Sport, cultuur en recreatie	0	0	0	0	0
9	Welzijn en zorg	-2.704	2.704	0	0	0
10	Werk en inkomen	-457	429	28	0	0
AD	Algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0	0
Bedrijfsvoering	Bedrijfsvoering	0	0	0	0	0
	Totaal budgetoverheveling (excl. reserves)	-4.142	4.115	28	0	0
	Over te hevelen mutaties in reserves	3.515	-3.515	0	0	0
	Resultaat te verrekenen met reserve budgetoverheveling	-627	600	28	0	0

3.12.2 Algemene begrotingswijziging

Er zijn geen algemene begrotingswijzigingen aangemeld.

Hoofdstuk 4

4 Paragrafen

4.1 Over- en onderschrijdingen investeringen en nieuwe kredieten

In deze paragraaf wordt per programma de over- en onderschreden kredieten toegelicht en die zaken die betrekking hebben op kredieten die niet in de programma's of technische wijziging zijn opgenomen.

Programma 4: Bereikbaarheid.

Krediet asfalteren fietspaden nabij Van Voorthuysenlocatie

Het krediet voor afrondende werkzaamheden Willem de Zwijgerlaan is bij de eerste Bestuursrapportage 2016 afgesloten met een positief saldo van afgerond € 1,0 miljoen. Er is besloten om de kapitaallasten van gemiddeld € 61.000 per jaar vanaf 2017 te laten vrijvallen en te gebruiken als dekking voor de taakstelling op kapitaallasten.

Er waren echter een aantal werkzaamheden onderdeel van het afgesloten krediet die door diverse omstandigheden eerst in 2016 / 2017 uitgevoerd gaan worden. Dit betreft de definitieve asfaltering van het fietspad van de noordwestelijke oprit van het Zwarte pad-viaduct (raming € 60.300) en de definitieve asfaltering van fietspad ter plaatse van de noordwestelijke hoek van de Gooimeerlaan, nabij de NVG locatie (raming € 26.800). Deze ramingen waren ook opgenomen als onderdeel van het krediet afrondende werkzaamheden Willem de Zwijgerlaan en vormden onderdeel van het positieve saldo van € 1,0 miljoen. Voorgesteld wordt om voor de uitvoering van de definitieve asfaltering een krediet van € 87.100 beschikbaar te stellen waarbij de jaarlijkse kapitaallasten van € 4.200 vanaf 2017 worden gedekt ten laste van de stelpost kapitaallasten.

Programma 5: Omgevingskwaliteit.

Aanvullend krediet Leidse Ommelanden

De provincie Zuid-Holland heeft in december 2014 een meerjarige projectsubsidie toegekend van maximaal € 7.500.000 voor de activiteiten in het kader van het Uitvoeringsprogramma Leidse Ommelanden voor de jaren 2015-2019. Jaarlijks wordt door de gemeente een aanvraag tot voorschotverlening ingediend bij de Provincie zodat de gemeente dit geld kan inzetten om de door de stuurgroep goedgekeurde projecten van een voorschot te voorzien. De provincie heeft voor de jaren 2015 en 2016 in totaal € 1.540.000 aan voorschot toegekend. Via deze aanmelding worden de lasten en baten binnen het krediet 7100791 met € 822.367 opgehoogd tot het totale reeds toegekende voorschotbedrag van € 1.540.000.

Krediet Oostvlietpolder fase 2

In samenwerking met de provincie Zuid Holland zijn binnen het project herinrichting Oostvlietpolder fase 2 door de gemeente Leiden werkzaamheden uitgevoerd ten behoeve van de bouw van een nieuw gemaal van de provincie. De extra kosten die de gemeente maakt met de uitvoering van deze werkzaamheden worden door de provincie terugbetaald aan de gemeente. Op basis van een bijgesteld kostenoverzicht en een nieuwe kostentoedeling van de werkzaamheden die ten laste van de RijnlandRoute kunnen worden gebracht, komt deze incidentele bijdrage uit op € 302.908 in plaats van de eerdere bijdrage van € 419.058.

Krediet verkeersregelinstallatie Willem de Zwijgerlaan

Na het afsluiten van de grondexploitatie 'transformatie Willem de Zwijgerlaan' per 1 januari 2012 (RB 13.0062, besluit II.4.A.) is krediet beschikbaar gesteld voor afrondende werkzaamheden Willem de Zwijgerlaan van € 2.833.407. De afrondende werkzaamheden zijn gereed. Hierdoor is het krediet bij de Eerste Bestuursrapportage 2016 afgesloten met een positief saldo van afgerond € 1,0 miljoen. Besloten is om vanaf 2017 de kapitaallasten van gemiddeld € 61.000 per jaar vrij te laten vallen en in te zetten als dekking voor de taakstelling op kapitaallasten. In het krediet was echter budget geraamd voor het deelproject: aanleggen van een extra voetgangersoversteek.

Vanuit de wijk is in 2012 een petitie aangeboden aan de gemeenteraad om een extra voetgangersoversteek. In 2013 was ten gevolge van de werkzaamheden van het Kooiplein een tijdelijke oversteek ingericht. Deze tijdelijke oversteek zou vervallen per mei 2016. Er is het bestuurlijk overleg in najaar van 2015 besloten

deze oversteek voorlopig permanent te maken (werkzaamheden zijn halverwege 2016 afgerond) en dit te financieren uit het eerder beschikbaar gestelde krediet. Aangezien bij de Eerste Bestuursrapportage 2016 is besloten de kapitaallasten van dit positieve saldo te laten vrijvallen is de dekking niet langer beschikbaar. Voorgesteld wordt om alsnog een krediet van € 125.000 beschikbaar te stellen waarbij de jaarlijkse kapitaallasten van € 13.750 ten laste van de stelpost kapitaallasten gebracht zullen worden.

Krediet voor de vervanging van voertuigen en schuivers voor gladheidsbestrijding

Voorgesteld wordt een vervangingsinvestering van € 232.000 beschikbaar te stellen voor strooimaterieel reguliere gladheidsbestrijding (hoofdroutes). Dit betreft een noodzakelijke vervanging van voertuigen, schuivers en GPS-systemen. Met de investeringen in de voertuigen kan worden voldaan aan de huidige emissienormen. Het GPS-systeem is vooral van belang voor de aansturing van het strooimechanisme zodat zo min mogelijk zout in de berm wordt gestrooid. De aanschaf van materieel voor gladheidsbestrijding en de aankoop van zout werd tot op heden niet begroot. De kosten voor gladheidsbestrijding worden achteraf jaarlijks in de jaarrekening gemeld. Het materieel voor gladheidsbestrijding is ook geen onderdeel van het Beheerplan Wagenpark. Dit is historisch zo gegroeid maar niet logisch. Voorstel is om de reguliere vervangingsaanschaf van materieel voor gladheidsbestrijding integraal onderdeel te laten zijn van het Beheerplan Wagenpark. De structurele kapitaallasten van de vervangingsinvestering bedragen € 28.220. De lasten worden gedekt door het verhogen van de taakstelling op Beheer voor hetzelfde bedrag.

Aanvullend krediet voor ondergrondse containers

In 2012 is aan het college opdracht gegeven elf gebieden inclusief de binnenstad te voorzien van ondergrondse containers met uitzondering van de herstructureringswijken. Tevens heeft u de ambitie uitgesproken op termijn alle bovengrondse containers te vervangen door ondergrondse. Voor de eerste ambitie zijn financiële middelen beschikbaar gesteld. De tweede ambitie was niet van financiële dekking voorzien. De eerste ambitie is inmiddels nagenoeg gerealiseerd, waarbij we gegeven uw ambitie voor de verdere uitrol van de ondergrondse containers hebben gekeken naar additionele middelen om ook de laatste bovengrondse containers te vervangen door ondergrondse. Daarnaast is er een voorschot genomen op de tweede ambitie door in gebieden waar dat kon werk met werk te maken. Voor het laatste deelgebied De Kooi hebben we voor de ondergrondse containers dekking gevonden binnen het eerder door u beschikbaar gestelde krediet 'Wateroverlast Oude Kooi'.

Eerste ambitie

Het project ondergrondse containers zit nu in de laatste fase. 531 containers zijn geplaatst. De laatste 35 containers gaan in de tweede helft van 2016 met uitloop naar 2017 in de grond. Dit zijn de Hoge Rijndijk, Zeeheldenbuurt en nog dertien containers verspreid over de stad. De kosten van het plaatsen van de containers zijn in de praktijk hoger dan begroot als gevolg van complexe situaties met kabels en leidingen, enkele lange procedures en omdat twaalf extra containers geplaatst moesten worden in de randen van het projectgebied om de inzameling voor bewoners en de inzamelaars duidelijk en logisch te begrenzen. Daarnaast is het deelgebied Hoge Rijndijk vertraagd door ligging van het riool, waarvoor een specialistische oplossing benodigd is. Voor het plaatsen van de laatste containers is een aanvullend budget van € 460.000 nodig, deze kosten zullen ten laste van het beschikbare krediet 'vervanging inzamelmiddelen' worden gebracht.

Tweede ambitie

Na plaatsing van genoemde 35 containers is het project ondergrondse containers afgerond en zijn in heel Leiden - met uitzondering van de Kooi - de bovengrondse wijkcontainers vervangen door ondergrondse. De Kooi zit niet in de projectopdracht omdat de Kooi werd geherstructureerd. Aangezien de ervaringen met ondergrondse containers positief zijn en inmiddels is vastgesteld waar de ondergrondse containers in de Kooi moeten worden geplaatst, wordt voorgesteld om de komende maanden de laatste bovengrondse containers te vervangen door ondergrondse. Daarnaast is het voor de logistiek van de inzameling niet handig als alleen in de Kooi nog bovengrondse wijkcontainers moeten worden geleegd. Om geen tijd te verliezen zijn in ieder geval de procedures voor de Kooi in gang gezet zodat na positieve besluitvorming in deze bestuursrapportage de plaatsing kan starten. In de Kooi moeten 35 ondergrondse containers worden geplaatst. De kosten bedragen € 350.000 welke gedekt kunnen worden binnen het krediet wateroverlast Oude Kooi. De afschrijftermijn van de betonput van de ondergrondse container is in verband met de verwachte technische levensduur bepaald op 30 jaar.

Programma 6: Stedelijke Ontwikkeling.

Aanvullend krediet plan- en voorbereidingskosten herinrichting Haarlemmerweg

Het bij projectbesluit Trekvaartplein (RV 08.0053) door de raad beschikbaar gestelde voorbereidingskrediet voor plan- en voorbereidingskosten 'Herinrichting Haarlemmerweg' van € 353.000 is sedert eind 2015 uitgeput. Dit betekent dat uitgaven tot aan het uitvoeringsbesluit (nog) niet gedekt zijn. Voorgesteld wordt om hiervoor bij de Tweede Bestuursrapportage een aanvullend voorbereidingskrediet van € 140.000 beschikbaar te stellen.

Dit aanvullende voorbereidingskrediet is nodig om te komen tot een definitief ontwerp en inrichtingsplan, aanvullende gesprekken met bewoners te voeren en de juridische implicaties van aanstaande wetswijziging

met betrekking tot woonboten en ligplaatsen inzichtelijk te krijgen. Hierbij zal in samenwerking met project 'Herinrichting Trekvaartplein' en 'Brug Poelgeest' worden gewerkt aan een integraal gebiedsontwerp.

Kredieten grondexploitatie Dieperhout - ROC

De grondexploitatie Dieperhout-ROC wordt door de actualisatie gemuteerd met € 424.365. Dit t.g.v. het meewerken van de gemeente Leiden aan fiscale optimalisatie waardoor de gemeente de sloop van het pand en het openbreken van de verhardingen, volgens planning, gaat uitvoeren in 2016. Deze kosten worden verrekend met de projectontwikkelaar door het verhogen van de grondopbrengst. Doordat deze grondopbrengst wordt ontvangen in 2017 heeft dit een rente-effect van € 75.636. Hierdoor zal de in 2017 te ontvangen verhoging van de grondopbrengst € 500.000 bedragen. Als gevolg van deze mutaties veranderd de NCW van de aangepaste grondexploitatie Dieperhout-ROC niet en behoeft op dit moment niet te worden vastgesteld. Bij deze bestuursrapportage worden alleen de kredieten beschikbaar gesteld conform de geactualiseerde grondexploitatie Dieperhout-ROC. De factsheet is als vertrouwelijke bijlage toegevoegd aan deze grondexploitatie.

Krediet realiseren minder validen entree gebouw Oude Vest (Stadspodia)

Door het verbeteren van de entree van de Oude Vest (Stadspodia) wordt de toegankelijkheid voor minder-validen beter. Voorgesteld wordt om een krediet van € 35.000 beschikbaar te stellen, de kapitaallasten zullen vanaf 2017 worden verdisconteerd in een hogere huurprijs.

Vorbereidingskrediet project Rijkswaterstaat

Voor de ontwikkeling van de locatie Rijkswaterstaat is in 2016 een projectopdracht vastgesteld. De kosten voor onderzoeken in de definitiefase, geraamd op € 50.000, worden onttrokken uit de vereveningsreserve grondexploitatie. Na vaststelling van het uitvoeringsbesluit worden de onderzoekskosten bij een positief verkoopresultaat teruggestort in de vereveningsreserve grondexploitatie.

Algemene Dekkingsmiddelen:

Krediet plankosten in definitiefase

In de nota Plankosten is besloten dat na kaderbesluit de reeds gemaakte ambtelijke kosten terugvloeien in de reserve (revolverende karakter van plankosten). Dit is inmiddels gebeurd voor diverse projecten. Deze dotaties van in totaal € 794.881 worden direct weer onttrokken aan de reserve en als dekking toegevoegd aan het krediet Plankosten definitiefase zodat dit bedrag weer beschikbaar is voor nieuwe projecten.

4.2 Plankosten

Plankosten – krediet

De huidige opzet van plankosten heeft tot doel plankosten zowel in de fase voor kaderbesluit als na kaderbesluit inzichtelijk te maken, teneinde de beheersbaarheid te waarborgen. Om dit blijvend te monitoren zijn er overzichten voor lijn- en projectmanagers om de uren en de euro's in te zien. Daarnaast zijn voor de plankostenteams personeelstarieven berekend en volgen we de naleving van deze systematiek. Plankosten worden zo goed en sober mogelijk geraamd, bij de kosten wordt sluitende dekking aangegeven, er zijn heldere afspraken gemaakt tussen teams voor de inzet van capaciteit. Bij overschrijdingen van geraamde plankosten wordt een besluit tot aanvullende dekking gevraagd en de stand van het krediet plankosten in definitiefase wordt gevolgd. Ook in 2016 blijven activiteiten als monitoren, evalueren en bijsturen structureel aandacht verdienen.

De huidige opzet van plankosten heeft tot doel plankosten zowel in de fase voor kaderbesluit als na kaderbesluit inzichtelijk te maken, teneinde de beheersbaarheid te waarborgen. Om dit blijvend te monitoren zijn er overzichten voor lijn- en projectmanagers om de uren en de euro's in te zien. Daarnaast zijn voor de plankostenteams personeelstarieven berekend en volgen we de naleving van deze systematiek. Plankosten worden zo goed en sober mogelijk geraamd, bij de kosten wordt sluitende dekking aangegeven, er zijn heldere afspraken gemaakt tussen teams voor de inzet van capaciteit. Bij overschrijdingen van geraamde plankosten wordt een besluit tot aanvullende dekking gevraagd en de stand van het krediet plankosten in definitiefase wordt gevolgd. Ook in 2016 blijven activiteiten als monitoren, evalueren en bijsturen structureel aandacht verdienen.

In bijgevoegde tabel treft u de stand aan van het krediet plankosten in definitiefase. Dit krediet is ingesteld vanuit het oogpunt van transparantie, monitoring en bewaking en wordt gevoed door onttrekkingen aan de reserve bedrijfsvoering plankosten. Elke projectopdracht waarbij voor plankosten in definitiefase een beroep wordt gedaan op het krediet, wordt aan het College ter vaststelling aangeboden. Deze werkwijze is voor het bestuur een goede grondslag voor enerzijds een betere beheersing van plankosten en anderzijds voor prioritering van de projectenportefeuille. Ofwel: het bestuur geeft keer op keer bewust fiat aan het investeren van voorbereidingstijd in projecten en weet precies hoeveel geld hiermee gemoeid is.

Op het moment dat er een kaderbesluit wordt genomen, worden de plankosten meegenomen in de totale lasten van het project en vloeien de reeds gemaakte plankosten in één keer terug in de reserve. In het geval van een project dat afgeschreven wordt en niet uit een reserve wordt gedekt is die eenmalige terugstorting conform BBV niet mogelijk. Dit betekent dat deze plankosten niet kunnen terugvloeien.

Totaal beschikbaar tot en met 2015	3.782.000
Reeds afgesloten projecten in voorgaande jaren inclusief 2015	- 2.064.933
Gedurende 2015 beschikbaar gesteld vanuit reserve plankosten	949.000
Beschikbaar gesteld via begroting 2016 uit de reserve plankosten	588.000
Dotatie aan reserve, HOV, bij 1e rapportage 2016 weer beschikbaar gesteld	196.000
Aangevraagd bij 2e rapp. 2016 uit de reserve plankosten	794.881
Totaal beschikbaar	4.244.948

Projectomschrijving	Leids project of project Derden	B&W besluit	Uren tot kaderbesluit totaal	Begrote kosten tot kaderbesluit	Bedragen die opnieuw beschikbaar kunnen worden gesteld
Lopende projecten					
Leiden BioSciencePark - Uitbreiding de Stal	Leids project	BW13.0236 / 14.1124	1.250	125.000	
Leiden BioSciencePark - Nationaal Centrum Biodiversiteit NCB	Derden	BW13.0236/ 14.1124	2.699	269.900	
Uitbreiding Geestesfaculteit, incl bijraming uren Humanitas campus	Derden	BW13.0236 / 16.0054	2.000	200.000	
Tijdelijke horeca voorziening Tuin van Noord	Derden	BW13.0236	50	5.000	

Projectomschrijving	Leids project of project Derden	B&W besluit	Uren tot kaderbesluit totaal	Begrote kosten tot kaderbesluit	Bedragen die opnieuw beschikbaar kunnen worden gesteld
Intentieovereenkomst Fietsenstalling met passage Station Leiden Centraal	Leids project	BW13.0612	600	60.000	
Revitalisering/herontwikkeling winkelcentrum Stevensbloem	Derden	BW13.0841/15.0989	995	99.500	
Bereikbaarheid LAB071 (incl 2 aanvull) / Leidse Ring Noord	Leids project	BW14.0510/15.0546/ 15.1079	5.880	588.000	588.000
HOV, centrumroute	Leids project	BW14.0846	1.280	128.000	
HOV, corridor Leiden - Leiderdorp	Leids project	BW14.0846	420	42.000	
HOV, corridor Leiden - Katwijk - Noordwijk	Leids project	BW14.0846/16.0340	2.310	231.000	
St. Boerhaave	Derden	BW14.0979	1.400	140.000	
Project Bewegwijzering (onderzoekskosten)	Leids project	BW15.0136		38.881	38.881
Nota van Uitgangspunten huisvesting	Leids project	BW15.0232	750	75.000	
Herinrichting Haarlemmerstraat	Leids project	BW15.0239	1.680	168.000	168.000
Campus Kiljanpad	Leids project	BW15.0294	668	66.800	
Agaatlaan	Derden	BW15.0319	520	52.000	
Inpasbaarheid en bereikbaarheid busterminal Terweepark	Leids project	BW15.0373	1.950	195.000	
Groen Zeeheldenbuurt	Leids project	BW15.0609	920	92.000	
Morspark-morslint	Leids project	BW15.0611	900	90.000	
Blok Dolfijn-'t schippertje Zeeheldenbuurt	Leids project	BW16.0399	1.000	100.000	
Herontwikkeling kaasmarkt	Leids project/ Derden	BW16.0400	1.660	166.000	
Topsporthal Boshuizerlaan	Leiden	BW16.0426	1.548	154.800	
Bewegwijzering	Leids project	BW16.0605	2.300	235.750	
Gebiedsontwikk. RWS, Hoge Morsweg	Leids project	BW16.0606	970	99.425	
IJshal	Derden		1.100	112.750	
<i>Totale onttrekking</i>			<i>34.850</i>	<i>3.534.806</i>	
Resterend bedrag voor 2016				710.142	

	Bedrag
Bedragen waarvan bestuurlijk besloten is die te doteren aan de reserve plankosten	794.881
Onttrekkingen die rechtstreeks uit de reserve plankosten worden gedaan	0
Bedrag dat opnieuw beschikbaar kan worden gesteld in het krediet plankosten definitiefase	794.881

Plankosten – reserve

Bij de instelling van de reserve bedrijfsvoering plankosten, waaruit het krediet plankosten definitiefase is gedekt, is vastgelegd dat deze primair bedoeld is voor dekking van de plankosten van projecten in definitiefase en secundair voor het oplossen van knelpunten met betrekking tot deze systematiek.

De raad heeft in 2016 inmiddels 2 kaderbesluiten genomen waardoor de reserve bedrijfsvoering plankosten is gevoed met een dotatie, dit betreft de kaderbesluiten inzake Leidse Ring Noord, Herinrichting Haarlemmerstraat en daarnaast is in de Eerste Bestuursrapportage een dotatie aan de reserve gedaan in het kader van het project Bewegwijzering. Deze bedragen dienen weer beschikbaar gesteld te worden zodat nieuwe projecten in definitiefase van start kunnen gaan.

4.3 Personele lasten en externe inhuur

Inleiding

Deze prognose is gebaseerd op een dwarsdoorsnede van afdelingsbudgetten met alle uitgaven en inkomsten op het gebied van personeelslasten en externe inhuur van de gemeentelijke afdelingen en instellingen.

Deze prognose is exclusief gegevens van DZB, de gegevens van DZB zijn in zijn geheel opgenomen onder programma 10 'Werk en Inkomen'.

Totaal gemeentebreed resultaat

	Totaal budget	Prognose uitgaven/ inkomsten	Vrije ruimte	Percentage inhuur
salarislasten en interne inhuur	75.850.506	76.694.298	-843.792	
externe inhuur	10.946.705	15.101.897	-4.155.191	
inkomsten ter dekking salarislasten en inhuur	-19.808.819	-24.649.736	4.840.917	
GEMEENTEBREED TOTAAL	66.988.393	67.146.458	-158.066	17,4%

Algemeen

De prognose salarislasten en externe inhuur van de gemeentelijke afdelingen en instellingen komt totaal uit op een gering nadeel van € 158.066. Dit is 0,23% van het totale budget.

Ontwikkeling salarislasten, interne inhuur en inhuur andere overheid

De verwachte uitgaven voor salarislasten en interne inhuur/inhuur overheid liggen € 843.792 boven het begrote bedrag. Dit komt o.a. doordat medewerkers vanwege de taakstellingen bovenformatief zijn geworden (1,6%). Veel van deze medewerkers kunnen wel worden ingezet op (tijdelijke) projecten, bij andere afdelingen of gemeenten. Hier staan dan inkomsten tegenover die bij de inkomsten ter dekking zijn meegeteld. Een andere belangrijke oorzaak van de overschrijding is dat de meeste medewerkers inmiddels in hun eindperiodiek (11) betaald krijgen, terwijl het begrote budget gebaseerd is op periodiek 8/9. Hierdoor wordt het steeds moeilijker om binnen het geraamde salarisbudget te blijven.

Ontwikkeling externe inhuur en inkomsten

Het percentage inhuur ten opzichte van het beschikbare budget salarislasten en externe inhuur komt uit op 17,4%. Over 2015 was dit nog 14,2%. De personeelsmonitor geeft voor 2015 voor 100.000+ gemeenten een gemiddelde van 17%. Het percentage wordt vooral sterk verhoogd door de activiteiten van het Projectbureau; een afdeling waar het vaak noodzakelijk is om externe expertise in te huren voor specifieke projecten. Dit gaat altijd ten laste van de beschikbare projectbudgetten zodat er geen overschrijding ontstaat. Zonder de cijfers van het Projectbureau komt het percentage externe inhuur uit op 11,9%.

Voor de vele - vaak eenmalige - activiteiten en projecten in de stad huren we voor circa € 4,2 miljoen meer in dan begroot. Daar staat tegenover dat deze kosten gedekt worden doordat de inkomsten i.v.m. personeel € 4,8 miljoen hoger zijn dan begroot. Deze inkomsten bestaan voornamelijk uit doorberekening naar projecten en voor een geringer deel uit doorberekening naar andere teams of externe partijen.

4.4 Bedrijfsvoeringsreserve concern

In de tabel ziet u de ontwikkeling van de bedrijfsvoeringsreserve concern. Betreffende reserve heeft als primaire functie het opvangen van jaarlijkse fluctuaties in de bedrijfsvoering en heeft om die reden een egaliserend karakter. Secundair kan deze reserve worden aangewend ter oplossing van knelpunten in de bedrijfsvoering. De voeding van deze reserve vindt onder andere plaats bij de bestemming van het rekeningresultaat.

Ontwikkeling bedrijfsvoeringsreserve concern

	2016	2017	2018	2019
Stand reserve per 1-1	1.608.514	304.690	4.690	4.690
Bestemming rekeningresultaat 2015 / resultaat bedrijfsvoering	722.310			
Bestemming rekeningresultaat 2015 / invoeren omgevingswet	-39.987			
Zaakgewijs Werken				
Stelpost invoering en implementatie Zaakgewijs werken	-330.000			
Digitaal werken				
Uitgaven digitalisering	-300.000			
Bestemming rekeningresultaat 2015 / vernieuwen gemeentelijke website 7100897	-150.000			
Bestemming rekeningresultaat 2015 / ontwikkelen informatiebeleid 7100795	-163.096			
Hogere dienstverlening ICT door SP71	-228.000			
Inzet invulling taakstelling GR	-90.418			
<i>Tweede Bestuursrapportage 2016</i>				
fiscaal in control	-240.000			
advisering ruimtelijke ontwikkelingen	-175.000			
formatie bureausecretaris	-32.553			
proef met tablets	-80.480			
herhuisvesting ambtenaren	-166.600			
procesinrichting van verordeningen	-30.000			
onttrekking tbv uitgaven digitalisering (reserve informatisering)		-300.000		
Verwachte stand per 31-12	304.690	4.690	4.690	4.690

4.5 Taakstellingen

De raad wordt via de planning- en controlcyclus over de voortgang van de realisatie van de taakstellingen geïnformeerd. In deze paragraaf geven wij een overzicht van de hoogte van taakstellingen naar de stand per augustus 2016 en de invulling die bij deze rapportage wordt voorgesteld. Als er nog een saldo resteert, dan lichten we daarna toe of de we verwachten dat het restant nog wordt ingevuld, en zo ja, op welke wijze.

NB: taakstellingen staan weergegeven als negatief bedrag (korting op het budget).

Openstaande taakstellingen	Beginstand	Invulling deze rapportage	Saldo
Centrale taakstellingen			
6100892 Stelpost algemeen inkoop	-450.000	0	-450.000
Totaal centrale taakstellingen	-450.000	0	-450.000
Toebedeelde taakstellingen			
5100300 e.d. Beheer Algemeen	-109.914	-55.156	-165.070
5100302 e.d. Beheer Sport	-310.618	300.153	-10.465
6101015 stelpost korting subsidies (niet index)	-37.846	0	-37.846
Totaal toebedeelde taakstellingen	-458.378	244.997	-213.381
Totaal openstaande taakstellingen	-908.378	244.997	-663.381

Het bedrag aan openstaande taakstellingen per augustus 2016 bedraagt € 908.378. Ten opzichte van de stand bij de eerste bestuursrapportage van € 1.044.748 is dat al € 136.370 lager. In deze rapportage wordt een bedrag van € 244.997 aan taakstellingen ingevuld, zodat er nog een bedrag van € 663.381 resteert.

Centrale taakstellingen:

Voor het invullen van de algemene inkooptaakstelling is een besluit genomen. We verwachten dat hiermee de taakstelling in 2016 nog structureel ingevuld kan worden.

Toebedeelde taakstellingen:

Binnen het cluster Beheer zijn plannen opgesteld om zowel de algemene taakstelling als de sporttaakstelling in te vullen. Voor de algemene taakstellingen is dat voor het restant in 2016 maar deels gelukt. Tegelijk is een deel van de sporttaakstelling overgeheveld, waardoor per saldo de algemene taakstelling hoger is geworden dan de beginstand. De sporttaakstelling wordt bij deze bestuursrapportage wel grotendeels ingevuld. Er resteert voor 2016 nog een taakstelling van € 10.465, voor 2017 een bedrag van € 78.511 en structureel vanaf 2018 een bedrag van € 227.603. Voor de periode 2016 ligt de invulling in lijn met de prognose. Voor de periode 2017 is het noodzakelijk aanvullende bijsturingsmaatregelen te treffen. In dit kader wordt met ingang van 2017 onder andere ingezet op het verhogen van de opbrengsten binnen de exploitatie sportaccommodaties en wordt er gekeken of er met de op dit moment spelende beleidsdossiers (zoals de verzelfstandiging) verdere invulling kan worden gegeven aan de taakstelling. De uitkomsten daarvan worden in de Tweede Bestuursrapportage 2017 meegenomen.

Doordat met veel inspanning nagenoeg alle taakstellingen op subsidies konden worden ingevuld, blijkt het in afwijking van de eerdere inschatting nu lastig het resterende deel te realiseren. We streven er naar om nog dit jaar een oplossing te vinden.

4.6 Halfjaarsrapportage MeerjarenPerspectief Grondexploitaties (MPG)

Grondexploitaties (MPG)

Bij vaststelling van het PRIL 2014 verzocht de raad het college bij motie (M14.0060/1) om twee keer per jaar te rapporteren over de grondexploitaties, éénmaal bij de jaarstukken en een tweede moment na het zomerreces en voor de begroting. Met deze paragraaf geeft het college invulling aan deze motie.

Ten behoeve van de rapportage zijn alle grondexploitaties opnieuw doorgerekend aan de hand van de meest recente informatie. Hiermee zijn de grondexploitaties feitelijk geactualiseerd. De bijgestelde resultaten zullen echter niet tussentijds, middels een begrotingswijziging worden geformaliseerd. Hiervoor is het nodig dat de gemeenteraad alle geactualiseerde versies van de grondexploitaties afzonderlijk vaststelt. Dit gebeurt één keer per jaar middels het "Meerjaren Perspectief Grondexploitaties" (MPG).

De stoplichtrapportage bij tabel 1.3 geeft aan in hoeverre een project zich ontwikkelt volgens de verwachting in het MPG 2016. Als de status oranje of rood is, staat dit nader toegelicht.

Resultaten en risico's

Onderstaande tabel 1.1 toont de resultaten zoals vastgesteld bij het MPG 2016 en vergelijkt deze met de resultaten medio 2016. De resultaten medio 2016 zijn opgesteld op basis van ontwikkelingen die zich het afgelopen half jaar hebben voorgedaan en op eventuele hernieuwde inzichten. In 2016 is, na het gereedkomen van het MPG 2016, de interne rekenrente gewijzigd van 3,5% naar 1,07%. In de gemeentelijke begroting wordt hier inmiddels rekening mee gehouden en hierdoor wijzigen de netto contante waarden van de grondexploitaties. De bijgestelde grondexploitaties worden dan ook hiermee vergeleken.

Gedetailleerde informatie over de grondexploitaties is vertrouwelijk beschikbaar.

Tabel 1.1 Resultaten MPG 2016 vs resultaten MPG halfjaar 2016 (Bouwgronden in exploitatie BIE)

Nr	Projectnaam	MPG 2016 rente 3,5%	MPG 2016 rente 1,07%	Vershil NCW	MPG 1/2 jr 2016	Vershil NCW
		NCW 1-1-2016	NCW 1-1-2016	(- = nadeel)	NCW 1-1-2016	(- = nadeel)
8	Trekvaartplein Wonen	-7.140.676	-7.063.902	76.774	-6.940.475	123.427
13	A4/W4	835.535	835.134	-401	771.067	-64.067
19	Groenordhallenterrein / Van Voorthuysenlocatie	735.880	781.265	45.385	229.399	-551.866
22	Haagwegkwartier - Islamitisch centrum en Noordelijke Sportvelden	16.914	-35.487	-52.401	-209.587	-174.100
28	Dieperhout (ROC- en Agnes-locatie)	558.903	585.597	26.694	585.596	-1
30	Lorentzschool	-958.451	-940.676	17.775	-940.676	0
37	Oppenheimstraat fase II	-144.070	-147.473	-3.403	-247.162	-99.689
45	Stationsgebied - Rijsburgerblok (RBB)	892.174	1.228.199	336.025	851.225	-376.974
73	Aalmarkt	-21.453.813	-21.039.835	413.978	-21.196.566	-156.731
	Bouwgronden in Exploitatie (BIE)	-26.657.604	-25.797.178	860.426	-27.097.179	-1.300.001

Dit jaar nog (2016) wordt een uitvoeringsbesluit aan de Raad voorgelegd voor Groenordhallen en omgeving. Hiervoor worden de deelplannen Groenord bedrijventerrein en Groenord Noord toegevoegd aan complex 19, samen met het Groenordhallenterrein en de Van Voorthuysenlocatie. In dit uitvoeringsbesluit wordt nader ingegaan op de verschillen en de bijbehorende dekking vanuit de Vereveningsreserve Grondexploitaties. Tevens worden hiermee de grondexploitaties voor de deelgebieden Groenordhallenterrein en Van Voorthuysenlocatie tussentijds gewijzigd.

Behalve dat de resultaten kunnen wijzigen door nieuwe omstandigheden en inzichten, is het risicoprofiel van de projecten dynamisch. Daarom worden de risico's per project meerdere keren per jaar geactualiseerd. Hierdoor kan het risicoprofiel wijzigen. Tabel 1.2 vergelijkt de gewogen projectrisico's per project medio 2016 met de risico's zoals opgenomen in het MPG 2016.

Tabel 1.2 Risico's MPG 2016 vs resultaten MPG halfjaar 2016 (BIE)

Nr.	Projectnaam	Gewogen financieel effect projectspecifieke risico's MPG 2016	Gewogen financieel effect projectspecifieke risico's MPG halfjaar 2016	Vershil (- = toename risico)
8	Trekvaartplein Wonen	-671.500	-412.500	259.000
13	A4/W4	-202.500	0	202.500
19	Groenordhallenterrein / Van Voorthuysenlocatie	-922.500	-335.905	586.595
22	Haagwegkwartier - Islamitisch centrum en Noordelijke Sportvelden	-99.000	-39.250	59.750
28	Dieperhout (ROC- en Agnes-locatie)	-93.750	-42.500	51.250
30	Lorentzschool	-7.460	-12.500	-5.040
37	Oppenheimstraat fase II	-30.000	-70.000	-40.000
45	Stationsgebied - Rijnsburgerblok (RBB)*	-1.040.000	-916.250	123.750
73	Aalmarkt	-953.000	-737.500	215.500
	Totaal BIE	-4.019.710	-2.566.405	1.453.305

Bij de tussentijdse beoordeling en duiding van de resultaten zijn de effecten op het saldo en de wijziging in het risicoprofiel in samenhang beschouwd. Immers, een project kan een verbetering op het saldo laten zien en tegelijkertijd een verslechtering in het risicoprofiel. Daarnaast is bij het beoordelen van de stoplichtrapportage ook gekeken naar de onderliggende kosten- en opbrengstenposten en de voortgang van het project ten opzichte van de planning voor de jaarschijf 2016. Opvallend is de substantiële daling van de gecalculeerde risico's. Een belangrijk deel van deze daling komt voor rekening van het Groenordhallenterrein. De meeste risico's hebben zich inmiddels daadwerkelijk gemanifesteerd.

**Voor de risicobeheersing van de grondexploitatie van het project Stationsgebied, zijn binnen de gemeente Leiden afwijkende afspraken gemaakt. In het kaderbesluit is ervoor gekozen om de exploitaties binnen de gebiedsontwikkeling te verevenen alsook de risico's binnen de scope van het project te beheersen. Concreet komt het er op neer dat een voorzien positief saldo op de gehele ontwikkeling wordt ingezet als risicobuffer. Deze gebiedsontwikkeling is hiermee buiten de systematiek geplaatst zoals vastgesteld met de nota Vermogensbeheer en implementatie Vermogensbeheer en maakt derhalve geen onderdeel uit van de projecten die middels de Vereveningsreserve Grondexploitaties worden verevend.*

Tabel 1.3 Beoordeling resultaten MPG halfjaar 2016 (- = nadelig)

Nr.	Projectnaam	Vershil saldo NCW	Vershil risico's	Saldo grondexploitatie en risico's	
8	Trekvaartplein Wonen	123.428	259.000	382.428	✓
13	A4/W4	-64.067	202.500	138.433	✓
19	Groenordhallenterrein / v Voorthuysenlocatie	-551.866	1.001.595	449.729	⚠
22	Haagwegkwartier - IC en Noordelijke Sportv.	-174.100	59.750	-114.350	⚠
28	Dieperhout (ROC- en Agnes-locatie)	-1	51.250	51.249	✓
30	Lorentzschool	0	-5.040	-5.040	✓
37	Oppenheimstraat fase II	-99.689	-40.000	-139.689	⚠
45	Stationsgebied - Rijnsburgerblok (RBB)	-376.974	123.750	-253.224	⚠
73	Aalmarkt	-156.731	215.500	58.769	✓
		-1.300.000	1.453.305	153.305	

Voor vier projecten staat de stoplichtrapportage op oranje:

19 Groenordhallenterrein: In de grondexploitatie zijn voor fase 2 nu meer plankosten opgenomen. Dit was voorzien in de risico-analyse en dit risico is nu verwijderd, door het opnemen in de grondexploitatie. Bovendien is nu in de raming gerekend met het later ontvangen van de conversievergoeding. Verder bestaat er een kans (positief risico) op verhalen van ambtelijke kosten en extra grondopbrengsten voor fase 2 doordat er extra gemeentegrond nodig is.

Bij de Van Voorthuysenlocatie zijn extra kosten in de grondexploitatie geraamd voor de kruising met de Gooimeerlaan met bijbehorende plankosten. Door de ondertekening van de koopovereenkomst voor fase 3 zijn risico's komen te vervallen. Bovendien zijn opgenomen risico's voor meerwerk en aanvullende werkzaamheden geschrapt. Dit heeft een gunstig effect op de risico's. Er moeten echter een aantal risico's worden opgenomen, zoals verplaatsingskosten van een trafo. Dit heeft een negatief effect.

22 Haagwegkwartier: De opbrengst van de grondverkoop aan TOPAZ is circa € 80.000 lager uitgevallen dan was voorzien. Tevens is de investeringsraming voor de inrichting van het openbaar gebied verruimd. Een en ander zal bij de komende herziening (MPG 2017) ter vaststelling worden voorgelegd.

37 Oppenheimstraat fase II: De leges worden binnen de grondexploitatie verrekend als gevolg van gemaakte afspraken en er is een risico toegevoegd dat de Raad van State procedure niet succesvol wordt afgerond.

45 Stationsgebied Rijnsburgerblok: De grondexploitatie zal bij de komende herziening (MPG 2017) negatief worden bijgesteld door de toegenomen plankosten en kosten voor OZB.

Voortgang jaarschijf 2016

Tabel 1.4 vergelijkt voor alle grondexploitaties gezamenlijk de bijgestelde raming van kosten en opbrengsten van jaarschijf 2016 met de aanvankelijke raming zoals opgenomen in het MPG 2016. De tussentijdse resultaten leiden niet tot een benodigde tussentijdse bijstelling van de onderliggende grondexploitaties.

Tabel 1.4 Voortgang projecten op jaarschijf

	Jaarschijf 2016 MPG 2016	Jaarschijf 2016 halfjaar 2016	Vershil
INVESTERINGEN			
VERWERVINGEN	3.119.097	3.109.901	-9.196
SLOOP	931.754	1.350.216	418.462
SANERING	105.072	170.072	65.000
GRONDWERK	212.265	96.124	-116.141
BOUWRIJPMAKEN	954.659	956.111	1.452
WOONRIJPMAKEN	2.269.994	1.875.389	-394.605
CIVIELE CONSTRUCTIES	2.814.190	2.760.764	-53.426
DIVERSEN	1.726.154	1.643.708	-82.446
ONRENDABEL PARKEREN	0	0	0
RENTE	484.252	469.114	-15.138
PLANKOSTEN	2.302.708	2.781.955	479.247
FONDSSEN	904.106	904.106	0
TOTAAL	15.824.251	16.117.460	293.209
OPBRENGSTEN			
WONINGBOUW	18.323.172	11.698.172	-6.625.000
NIET-WONINGBOUW	849.200	769.300	-79.900
OVERIGE OPBRENGSTEN	3.731.250	3.735.422	4.172
BIJDRAGEN	1.636.182	1.632.010	-4.172
TOTAAL	24.539.804	17.834.904	-6.704.900

Tabel 1.4 laat zien dat er sprake is van enige vertraging in de uitvoering van de grondexploitaties. De uitgaven voor grondwerk en het woonrijpmaken lopen immers achter bij de verwachting. Toch zullen de totale bestedingen in 2016 hoger liggen. Dit wordt veroorzaakt door onverwacht hogere plankosten en het voornemen om de sloopkosten ten behoeve van het project Dieperhout ROC ten laste te brengen van de grondexploitatie (heeft voor deze grex per saldo geen gevolgen, de grondprijs wordt verhoogd). Doordat de gronden voor de Dieperhout ROC-locatie nu eerst bouwrijp gemaakt worden zal de verkoopopbrengst een jaar later worden ontvangen. De plankosten zullen in 2016 naar verwachting circa € 0,48 miljoen hoger uitvallen dan geraamd. Deze plankosten zijn voor een deel gemaakt ter voorbereiding op uit te voeren werken in 2017

en verder. Verwacht wordt dat bij de volgende herziening van de grondexploitaties de post plankosten hoger wordt. Die bijstelling zal zich vooral manifesteren in de grondexploitaties Trekvaartplein, Rijsburgerblok, Aalmarkt en GEO Groenordhallenterrein.

Niegg en Bijzondere projecten

Deze halfjaarrapportage richt zich op de voortgang van de door de raad vastgestelde grondexploitaties (BIE). In het MPG 2016 is ook aandacht voor de nog niet in exploitatie genomen projecten (Niegg) en zogenaamde Bijzondere Projecten. Eventuele afwijkingen op de Bijzondere Projecten staan verantwoord bij de betreffende programma's in deze bestuursrapportage.

4.7 Technische wijzigingen

Programma 1: Bestuur en Dienstverlening

Niet van toepassing.

Programma 2: Veiligheid

T-22 Subsidie Veiligheidshuis

Betreft de toename van raming van de lasten en baten ad € 69.836 van de subsidie 2016 voor het begeleiden van ex-gedetineerden.

Programma 3: Economie en toerisme

T-15 Budget kennisstad

Een bedrag van € 63.683 voor bijdrage kenniscentrum staat ten onterechte geraamd op de kostenplaats van Kennisstad (programma 3) en wordt overgeheveld naar programma 1.

Programma 4: Bereikbaarheid

T-3 Herijking parkeexploitatie

Op basis van de meest actuele cijfers uit de parkeexploitatie heeft een herijking van de baten in het meerjarenbeeld binnen beleidsterrein parkeren plaatsgevonden. Per saldo zullen de inkomsten voor jaarschijf 2016 dalen met € 246.098 hetgeen leidt tot een verlaging van de storting in de reserve parkeren met hetzelfde bedrag (parkeexploitatie is een gesloten systeem).

T-18 Voetgangersbewegwijzering

In de Eerste Bestuursrapportage 2016 is een begrotingswijziging met betrekking tot plankosten voetgangersbewegwijzering foutief verwerkt. Het betreffende bedrag van € 38.311 is niet in de reserve bedrijfsvoering plankosten gestort, maar onttrokken. Met deze technische correctie wordt dat hersteld.

T-20 Onderzoek routeoptimalisatie gladheidsbestrijding

De kosten van € 12.000 die gemaakt moeten worden voor een onderzoek naar de routeoptimalisatie van de gladheidsbestrijding kunnen eenmalig gedekt worden binnen prestatie 04A102 Fietsparkeren.

T-26 Invulling taakstelling cluster Beheer

Het restantbudget van € 26.000 op prestatie 04A102 Fietsparkeren voor de exploitatie van de fietsenstallingen wordt ingezet ter verlaging van de taakstelling bij cluster Beheer.

Programma 5: Omgevingskwaliteit

T-1 WMO tijdelijke medewerkers & ICT-voorzieningen

In de Eerste Bestuursrapportage is bij de begrotingswijziging per abuis een onjuiste kostenplaats gehanteerd. Daardoor is een negatieve last van € 700.000 bij 'herinrichting Breestraat' geraamd. Deze omissie wordt nu budgetneutraal hersteld.

T-2 Dekking kredieten uit reserve GSB-middelen ISV/EZ

De investeringsbijdragen voor de kredieten '7100337 Verbeteren openbare ruimte Leiden Noord' en '7100152 Gevelsanering woningen' zijn geraamd binnen programma 5 en worden gedekt door een bijdrage van de reserve GSB-middelen ISV/EZ. De bijdrage van de reserve is nog geraamd in programma 6. Via deze technische wijziging wordt dit gecorrigeerd naar programma 5, zodat de investeringsbijdrage en de bijdrage van de reserve binnen hetzelfde programma zijn geraamd.

T-7 Aanvullend krediet 'ondergrondse containers'

Deze correctie heeft betrekking op het beschikbaar gestelde krediet van € 280.000 bij de Eerste Bestuursrapportage 2016. Betreffend krediet is in de begrotingswijziging gedekt door een onttrekking uit de reserve ondergrondse containers van € 280.000. Dit is niet conform het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording), een investering van economisch nut moet worden geactiveerd op de balans. De jaarlijkse kapitaallasten ad € 30.000 van dit aanvullende krediet zullen vanaf 2017 worden opgenomen in de meerjarige exploitatiebegroting. Dekking van de kapitaallasten zal plaatsvinden door een onttrekking uit de reserve kapitaallasten economische investeringen. Dit is een budgetneutrale begrotingswijziging.

T-13 SER Energieakkoord

Vanuit de VNG is een bedrag toegekend inzake het SER Energieakkoord dat bedoeld is voor het opschalen en versnellen van initiatieven voor lokale en regionale energiebesparing en duurzame energieopwekking in de gebouwde omgeving (gericht op de particuliere wooneigenaar). Deze taak wordt namens gemeente Leiden uitgevoerd door de Omgevingsdienst West Holland. Met als gevolg dat de baten en lasten binnen de prestatie 05D101 Ontwikkelen Duurzaamheidsbeleid met € 95.000 zijn verhoogd.

T-16 Uitvoering Luchtkwaliteitsplan

Het budget voor Luchtkwaliteit wordt opgehoogd met € 170.000 ter uitvoering van de maatregelen in het kader van het vastgestelde Luchtkwaliteitsplan. In 2015 heeft de gemeente hiervoor een subsidie ontvangen van het Rijk. Maatregelen die hiervoor in 2016 worden uitgevoerd hebben onder andere betrekking op het stimuleren van elektrisch vervoer en (communicatie voor) de fietscampagne.

T-17: Uitvoering project Levendaal

Het budget voor gevelsanering wordt opgehoogd met € 475.000 voor de uitvoering van project Levendaal, waarbij geluidssaneringsmaatregelen worden toegepast om geluidsoverlast aan te pakken. In 2014 heeft de gemeente Leiden hiervoor een rijkssubsidie toegezegd gekregen. De (beperkte) kosten die tot nu toe zijn gemaakt betreffen voornamelijk voorbereidingskosten. In de tweede helft van 2016 wordt het overgrote deel van de kosten verwacht, die betrekking hebben op het aanbrengen van de geluidswerende voorzieningen.

T-19 Wagenpark

De begrotingswijziging van aanmelding 'wagenpark' bij het raadsvoorstel van de Eerste Bestuursrapportage 2016 is niet overeenkomstig de besluitvorming omdat een foutieve kostensoort was gehanteerd. Deze omissie wordt nu budgetneutraal gecorrigeerd.

T-23 Subsidie inzake uitvoeringsprogramma Leidse Ommelanden

De provincie Zuid-Holland heeft in december 2014 een meerjarige projectsubsidie toegekend van maximaal € 7.500.000 voor de activiteiten in het kader van het Uitvoeringsprogramma Leidse Ommelanden voor de jaren 2015-2019. Jaarlijks wordt door de gemeente een aanvraag tot voorschotverlening ingediend bij de Provincie zodat de gemeente dit geld kan inzetten om de door de stuurgroep goedgekeurde projecten van een voorschot te voorzien. De provincie heeft voor de jaren 2015 en 2016 in totaal € 1.540.000 aan voorschot toegekend. Via deze aanmelding worden de lasten en baten binnen het krediet 7100791 met € 822.367 opgehoogd tot het totale reeds toegekende voorschotbedrag van € 1.540.000.

T-28 Overeenkomst beheer en onderhoud riolering gemeente Leiderdorp

In het beleidsakkoord Samenwerken en Innoveren is de samenwerking in de Leidse regio een belangrijke paragraaf. Formaliseren van de samenwerking met de gemeente Leiderdorp op het gebied van het beheer en onderhoud van riolen en gemalen is hier een onderdeel van (B&W-besluit: 16.0622). Het doel van deze samenwerking is niet om taken van de publieke markt weg te houden, maar juist om de samenwerking binnen de hele regio te bevorderen. Leiderdorp en Leiden willen op deze manier laten zien dat een samenwerking op termijn kan leiden tot een grotere efficiëntie, en reductie van beheerkosten. De functionele aansturing en regie ligt bij de gemeente Leiden en de afstemming met de burgers van Leiderdorp en de uitvoering ligt grotendeels bij Leiderdorp. Voor het kunnen uitvoeren van deze werkzaamheden is tijdelijk extra inzet van formatie nodig. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van onze eigen medewerkers, aangevuld met tijdelijke extra capaciteit. De kosten van € 51.318 die samenhangen met de inzet van Leiden voor Leiderdorp worden aan de gemeente Leiderdorp doorbelast.

T-30 Kredieten Black sport, wijkactieplannen, fietsvoorzieningen en verkeersvoorzieningen

In de begroting 2016 zijn kredieten beschikbaar gesteld voor de aanpak van Black spots, wijkactieplannen, fietsvoorzieningen en verkeersvoorzieningen. Om deze kredieten beter te kunnen monitoren wordt voorgesteld de kredieten te splitsen in de diverse projecten die nu in de planning zijn opgenomen. Op krediet Black spots blijft nog een bedrag staan voor projecten die nu nog niet in uitvoering zijn. Betreffend restantkrediet moet zodoende beschikbaar blijven voor het project Black spots.

Programma 6: Stedelijke ontwikkeling

T-2 Dekking kredieten uit reserve GSB-middelen ISVIEZ

De investeringsbijdragen voor de kredieten '7100337 Verbeteren openbare ruimte Leiden Noord' en '7100152 Gevelsanering woningen' zijn geraamd binnen programma 5 en worden gedekt door een bijdrage van de reserve GSB-middelen ISVIEZ. De bijdrage van de reserve is nog geraamd in programma 6. Via deze technische wijziging wordt dit gecorrigeerd naar programma 5, zodat de investeringsbijdrage en de bijdrage van de reserve binnen hetzelfde programma zijn geraamd.

T-4 Canon aanpassing actuele rente 2%

Voor de in 2016 aflopende erfpachtcontracten wordt de canon aangepast op basis van de actuele rente van 2%. Dit betekent dat de canonopbrengst in 2016 met € 126.000 wordt verlaagd met als dekking een lagere storting in de vereveningsreserve grondexploitaties (gesloten systeem).

T-5 Afkoopsommen erfpacht

De onttrekking uit de reserve afkoopsommen erfpacht wordt op basis van de actuele rente opnieuw bijgesteld. Voor 2016 wordt de onttrekking met € 547.000 verhoogd ten gunste van de vereveningsreserve grondexploitaties (gesloten systeem).

T-6 Afwaardering boekwaarde erfpacht Kanaalweg 145

Bij het RB 16.0039 (actualisatie ontwikkelstrategie Lammenschansdriehoek) is een begrotingswijziging vastgesteld waarbij de boekwaarde van pand 'erfpacht Lammenschansweg 145' wordt afgewaardeerd. Deze afwaardering is echter verkeerd verwerkt in de begrotingswijziging (als negatieve opbrengst voor het erfpachtbedrijf). Betreffende omissie van € 238.234 wordt nu budgetneutraal gecorrigeerd naar een bijdrage uit prestatie erfpacht.

T-8 Krediet 'tijdelijke fietsenstallingen Leiden CS'

Deze correctie heeft betrekking op het beschikbaar gestelde krediet van € 150.000 bij de Eerste Bestuursrapportage 2016. Betreffend krediet is in de begrotingswijziging gedekt door een onttrekking uit de reserve stedelijke ontwikkeling van € 150.000. Dit is niet conform het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording), een investering van economisch nut moet worden geactiveerd op de balans. De jaarlijkse kapitaallasten van dit aanvullend krediet (afgerond € 16.000) zullen vanaf 2017 worden opgenomen in de meerjarige exploitatiebegroting. Dekking van de kapitaallasten zal plaatsvinden door een onttrekking uit de reserve kapitaallasten economische investeringen. Voorgaande betreft een budgetneutrale begrotingswijziging.

T-11 Effect rentewijziging grondexploitaties

Het wijzigingsbesluit van de Commissie BBV aangaande grondexploitaties heeft tot gevolg dat de rente die mag worden toegerekend aan grondexploitaties vanaf 2016 beperkt is tot de werkelijke betaalde rente over het vreemd vermogen. Voor de gemeente Leiden betekent dit dat de huidige rente van 3,5% wordt aangepast naar 1,07%. Als gevolg van deze wijziging kan er € 1.075.911 minder rente worden toegerekend aan de grondexploitaties en dit bedrag zal ten laste komen van de reguliere exploitatie (nadelig effect rekeningresultaat). Het nadeel voor 2016 wordt gedekt door een vrijval vanuit de voorziening negatieve grondexploitaties van € 444.633, door een verlaging van de rentestorting in de voorziening negatieve grondexploitaties van € 429.717 en door een onttrekking uit de vereveningsreserve grondexploitaties van € 201.561. Het effect van de renteherziening voor de NIEGG (niet in exploitatie genomen gronden) is € 154.179 nadelig en wordt ook gedekt door een onttrekking uit de vereveningsreserve grondexploitaties. Per saldo is voor 2016 het effect van de renteherziening op de vereveningsreserve grondexploitaties € 355.740 nadelig. Dit wordt op de lange termijn (2017-2021) gecompenseerd door het positieve effect van de renteherziening op de grondexploitaties.

T-25 Invoering Omgevingswet

In de voorbereidingen voor de kaderbrief 2017-2020 is vanuit het programma beargumenteerd dat het instellen van een krediet passend is voor het programma Omgevingswet. Het belangrijkste argument daarvoor is dat het programma Omgevingswet een meerjarige looptijd heeft. Hierbij past een meerjarig krediet, hetgeen betere financiële opdrachtbeheersing rond jaargrenzen mogelijk maakt, alsmede volledig en gemakkelijker inzicht in budget en bestedingen over de looptijd van het programma en daarmee de monitoring en verantwoording. In 2016 is door de raad een budget ter beschikking gesteld (RV16.0036) van € 495.000. In de kaderbrief 2017-2020 is aangekondigd in 2017 € 1,0 miljoen en in 2018 € 0,5 miljoen op te nemen, als ook dat in 2017 een nadere onderbouwing zal worden opgesteld. Dit krediet van € 495.000 wordt gedekt door het reeds beschikbare gestelde exploitatiebudget van € 495.000 binnen de prestatie 06A107 Actualiseren Ruimtelijk instrumentarium.

T-27 Onderhandelaarsakkoord Ons Doel

Een te ontvangen bijdrage (erfpachtsuppletie van de verkoop van de woningen in de Merenwijk) van € 762.790 die wordt ingezet voor uitvoering van het onderhandelaarsakkoord Ons Doel staat geraamd op de prestatie 'voeren erfpachtbedrijf'. Voor een juiste weergave wordt deze bijdrage geraamd op de prestatie 'opstellen Meerjaren Perspectief Grondexploitaties'. Binnen deze prestatie worden ook de lasten geraamd.

T-32 Eigen risico brandschade

Eind 2015 is bij twee panden uit de vastgoedportefeuille brandschade geweest. Een bedrag van € 117.000 dat valt onder het eigen risico van de verzekering wordt ten laste gebracht van het budget onvoorzien.

Programma 7: Jeugd en Onderwijs

Niet van toepassing.

Programma 8: Cultuur, sport en recreatie

T-12 Evenementen

In de legesverordening 2016 zijn de leges verhoogd met een bedrag van € 10.000 voor dekking van de aanschaf van de evenementenassistent. De begroting wordt met deze wijziging hierop aangepast.

Programma 9: Maatschappelijke ontwikkeling

T-1 WMO tijdelijke medewerkers & ICT-voorzieningen

In de Eerste Bestuursrapportage is bij de begrotingswijziging een onjuiste kostenplaats gehanteerd. Daardoor is een negatieve last van € 700.000 bij 'herinrichting Breestraat' geraamd. Deze omissie wordt nu budgetneutraal hersteld ten laste van het invoeringsbudget WMO.

T-14 Inloofunctie GGZ

In het portefeuillehoudersoverleg Maatschappij is besloten om een subsidie te verstrekken voor de regionale Inloofunctie GGZ op basis van een gemeenschappelijke regeling subsidiëring GGZ-voorzieningen door Leiden namens de regio. Leiden brengt het niet-Leidse deel in rekening bij de regio, zodat de lasten en baten worden verhoogd met een bedrag van € 253.070.

T-24 Eigen bijdrage Beschermd Wonen

De eigen bijdragen staan begroot bij de WMO. Dit was vanaf 2015 zo begroot omdat verwacht werd dat het CAK de eigen bijdragen niet kon splitsen in beschermd wonen en huishoudelijke hulp. Omdat het CAK dit wel blijkt te kunnen, worden de eigen bijdragen van € 2,2 miljoen afzonderlijk geraamd.

Programma 10: Werk en inkomen

Niet van toepassing.

Programma 11: Algemene dekkingsmiddelen

T-10 Stelpost kapitaallasten

De technische wijziging (wijziging van de kostensoort) heeft betrekking op het juist weergeven van de ontwikkeling taakstelling kapitaallasten.

T-18 Voetgangsbewegwijzering

In de Eerste Bestuursrapportage 2016 is een begrotingswijziging met betrekking tot plankosten voetgangsbewegwijzering foutief verwerkt. Het betreffende bedrag van € 38.311 is niet in de reserve bedrijfsvoering plankosten gestort, maar onttrokken. Met deze technische correctie wordt dat hersteld.

T-29 Taakmutaties decentralisatie- en integratieuitkeringen Gemeentefonds (meicirculaire 2016)

Op 23 juni 2016 heeft het college de gemeenteraad geïnformeerd over de taakmutaties in de uitkeringen uit het gemeentefonds. Korte tijdshelpe volstaan wij met een opsomming van de de bedragen. Voor een toelichting op de bedragen verwijzen wij naar de brief van 23 juni. De bedragen van de taakmutaties worden toegevoegd aan de betrokken programma's en beleidsvelden in de begroting 2016-2020.

De taakmutaties in de meicirculaire zijn:

Bedragen x € 1.000 (-/- = Nadeel)	2016	2017	2018	2019	2020
1. Aanvulling vergoeding voor organisatie Referendum	73				
2. Basisregistratie Personen: centralisering inschrijving vergunninghouders		-33	-34	-34	-34
3. Basisregistratie Grootchalige Topografie		64	66	67	68
4. WMO (met name huishoudelijke hulp) (DU)	61	273	273	273	333
5. Maatschappelijke opvang en OGGz (DU)	38	799	799	799	799
6. Vrouwenopvang (DU)	118	175	90	90	90
7. Voorschoolse voorziening peuters (DU)	62	125	187	249	312
8. Peuterspeelzaalwerk (DU)			-169	-169	-169
9. Decentralisatie AWBZ naar WMO (IU)	581	5.668	6.150	6.300	6.189
10. Decentralisatie jeugdzorg (IU)	444	574	749	721	725
11. Decentralisatie Participatiewet (IU)	312	87	-20	-33	-41
Totaal taakmutaties	1.690	7.731	8.090	8.264	8.272
	V	V	V	V	V

Een decentralisatie-uitkering is tijdelijk. Een integratieuitkering is structureel en gaat op termijn over in de algemene verdeling van het gemeentefonds. Beide uitkeringen zijn 'vrij besteedbaar' voor de gemeente.

T-32 Eigen risico brandschade

Eind 2015 is bij twee panden uit de vastgoedportefeuille brandschade geweest. Een bedrag van € 117.000 dat valt onder het eigen risico van de verzekering wordt ten laste gebracht van het budget onvoorzien.

